

Prawo i Sprawiedliwość PROGRAM 2005

IV RZECZPOSPOLITA
Sprawiedliwość dla Wszystkich

*„IV Rzeczpospolita
– Sprawiedliwość dla
Wszystkich” jak każdy
poważny program
polityczny wynika
z dążenia do realizacji
celów, które wyrastają
z najgłębszych przekonań
środowiska, które program
prezentuje,
z przeświadczeń
wyrastających
z wyznawanego systemu
wartości.*

Jarosław Kaczyński

IV RZECZPOSPOLITA **Sprawiedliwość dla Wszystkich**

Dla nas, członków Prawa i Sprawiedliwości, podstawowym przeświadczeniem, z którego wynikają w ten czy inny sposób wszystkie pozostałe, jest mocne przekonanie o tym, że Polska jest wartością, że warto być Polakiem i trzeba uczynić wszystko, by nasz naród rozwijał się, by wnosił coraz więcej wspólnego europejskiego dorobku, by istniało niepodległe Państwo Polskie, w którym w środku Europy żyją w poczuciu bezpieczeństwa szczęśliwi ludzie.

Więcej, chcemy by Polska stawała się, w sposób niemożliwy do zakwestionowania przez nikogo, jednym z najbardziej znaczących krajów naszego kontynentu. Powinniśmy chcieć być wielkim narodem. I nie powinniśmy nigdy zapominać, że to jest cel, który przybliżamy albo oddalamy każdego dnia.

Jesteśmy głęboko przekonani, że są szanse na realizację tego celu, że to wszystko co Polacy uczynili w swych najnowszych dziejach, w tym także w ciągu ostatnich 25 lat, otworzyło do tego drogę. Dostrzegamy także zagrożenia. Zjawiska, które mogą być przeszkodą na naszej drodze, a nawet godzić w trwałość dotychczasowego dorobku. Nasz program to odpowiedź na pytanie, które musi postawić sobie dziś każdy świadomy obywatel: jak wykorzystać szansę i uchylić zagrożenia? Nasz program, proponuje dwa podstawowe, odrębne, choć łączące się ze sobą zespoły działań. Pierwszy to napraw państwa, drugi to nowa polityka gospodarcza. Na zespół pierwszy składają się działania opisane w rozdziałach 1, 2, 3 (Państwo, Bezpieczeństwo i Polityka zagraniczna). Nowa polityka gospodarcza to działania opisane w po-

zostałych rozdziałach. Odnoszą się one nie tylko do gospodarki sensu stricto, ale też do szeroko rozumianej sfery społecznej.

Są rzecz jasna takie dziedziny, w których łączą się kwestie odnoszące się do spraw publicznych, gospodarki i spraw społecznych. Postanowiliśmy je umieścić w części – nowa polityka gospodarcza, gdyż możliwości pozytywnych działań w tych sferach są w dużej mierze zależne od sytuacji ekonomicznej.

Program ma charakter integralny i jego najskuteczniejszą realizację można przeprowadzić wtedy, gdy będzie realizowany w całości.

Program składa się z poszczególnych rozdziałów sektorowych, z których każdy jest odrębną całością. Stąd pojawiające się w kilku wypadkach powtórzenia. Postanowiliśmy przyjąć taki charakter poszczególnych rozdziałów, gdyż mogą być one przedmiotem odrębnego zainteresowania i związanych z nim analiz. Poszczególne rozdziały są w większości wypadków skrótami znacznie obszerniejszych opracowań przygotowanych przez PiS.

Nasz program „IV RZECZPOSPOLITA – Sprawiedliwość dla Wszystkich” ma poparcie kandydata na Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego, który zapowiedział, iż jako Prezydent będzie czynnie zabiegał o jego realizację.

Jarosław Kaczyński
Prezes PiS

Wprowadzenie – Jarosław Kaczyński

Polska nowej umowy społecznej – szanse i zagrożenia

„Głęboka przebudowa państwa, zasadnicza reorientacja polskiej polityki społeczno-ekonomicznej wraz z przywróceniem jej moralnego wymiaru jest sprawą najwyższej wagi.”

Stajemy, jako Polacy wobec zasadniczej decyzji: czy podtrzymać politykę, która prowadzi do kryzysu, czy też wybrać drogę sprawiedliwości i rozwoju. Wybierając zmianę, damy Narodowi szansę na pomyślność i godziwe życie na miarę dużego europejskiego państwa. Jeśli wybierzemy politykę kontynuacji i prowadzącą do kryzysu tendencje nie zostaną powstrzymane, to kraj nasz może zostać zdegradowany do roli niewiele znaczącego państwa o peryferyjnej gospodarce. Zagrożone będą wówczas podstawy naszego narodowego bytu.

Na niebezpieczeństwo, które zawisło nad Polską, składa się kilka nakładających się na siebie od kilkunastu lat procesów.

Trudna sytuacja, w jakiej Polska obecnie się znajduje ma korzenie, tak w wyborze błędnej drogi transformacji po zmianie systemowej 1989 roku, jak i w politycznych decyzjach ówczesnych elit, które zamiast zerwania z obciążającym państwo polskie dziedzictwem PRL, zdecydowały się na politykę kontynuacji. Beneficjentami budowanego w takich warunkach kapitalizmu stali się niezastąpieni uprzywilejowani na starcie ludzie dawnego porządku. Polska Ludowa była, jak każde niedemokratyczne państwo, krajem głęboko spatologizowanym. Było więc oczywiste, że nie zrywając ze starym systemem III Rzeczpospolita musi przejąć wiele z jego ułomności, które z kolei wypaczą rodzące się instytucje wolnej i demokratycznej Polski. I tak się stało.

Dostaliśmy w spadku po PRL stary aparat państwowy oraz nieformalne układy i grupy interesów, wyrosłe często na wpływach i tajnych powiązaniach peerelowskich służb specjalnych i ich styku ze światem przestępczym. W wyniku tego powstała ustrojowa hybryda, jaką jest postkomunizm. Zamiast powszechnego kapitalizmu otrzymaliśmy postkomunistyczny kapitalizm polityczny.

Taki obrót spraw musiał mieć swoje konsekwencje. Jedną z jego ofiar zostało państwo polskie. Tym, którzy korzystali z opanowania życia polityczno-gospodarczego przez nieformalne i często przenikające się układy, koterie i grupy interesów, w tym dwie potężne grupy nacisku: *lobby* bankowe oraz importerskie, nie zależało na zbudowaniu silnego, sprawnego i uczciwego państwa. Nielicznych dążących do autentycznych, trwałych reform nikt nie chciał słuchać. Mamy więc państwo słabe, nieodporne na korupcję i partykularne interesy grupowe oraz upartyjnione, z szarą strefą podejmowania decyzji i redystrybucji pieniądza publicznej

go, z nierychliwym, niekiedy sterowanym z zewnątrz aparatem ścigania i wymiarem sprawiedliwości oraz niezbyt skłonny do obrony naruszanych praw obywateli aparatem państwowym. Na takiej glebie nie mogła wyrosnąć żadna myśl państwowa ani długofalowa wizja rozwoju kraju, zawierająca strategiczną koncepcję polityki gospodarczej, w tym alokacji pieniędzy pochodzących z prywatyzacji. Zaniedbano również rozwój infrastruktury. Dominowała siłą rzeczy polityka krótkowzroczna, doraźna, łągodząca jedynie eksplodujące konflikty rozdawnictwem finansowych przywilejów. Dostawał je ten, kto najostrzej i najgłośniej protestował.

Z tych samych powodów nie doczekaliśmy się państwa obywatelskiego. Wiele mówiono zarówno o państwie prawa, jak i o budowie społeczeństwa obywatelskiego, ale nie wyjaśniono, czego obywatel może oczekiwać od państwa. Kierowano jedynie do obywatelskiego sumienia wezwania do kolejnych wyrzeczeń. Obywatel miał zaciskać pasa, a nie oczekiwać jasnych reguł gry, które pozwalałyby mu dochodzić jego praw.

Koszty transformacji, funkcjonowania tak skonstruowanego państwa musiała ponosić zdecydowana większość Polaków. Tych nieustosunkowanych oczywiście. Każdy płacił za to na swój sposób: przedsiębiorcy – pokonywaniem barier stawianych ich przedsiębiorczości, pracownicy najemni – częstą utratą pracy, ich rodziny – drastycznym pogorszeniem warunków życia. Oczywiście wielu Polaków zyskało, i to nawet bardzo, na przemianach ustrojowych. Jest to naszym wielkim, niezaprzeczalnym sukcesem. Nie można jednak zapominać o tych, którzy stracili, i nie stawiać pytania o to, czy mechanizmy awansu i degradacji są sprawiedliwe i budują perspektywy rozwojowe Polski.

Jeszcze większe obawy budzi stan polskiej gospodarki i polityka ekonomiczna państwa. Odnotowujemy wzrost gospodarczy, ale jest on niepewny i w ostatnich latach zbyt wolny. Opiera się przy tym wyłącznie na wzroście wydajności pracy. Jest to więc wzrost bezzatrudnieniowy, siłą rzeczy konserwujący bardzo wysokie, bo 18-procentowe, bezrobocie, a więc także istotnie ograniczający popyt wewnętrzny, a tym samym spowalniający tempo rozwoju gospodarczego.

Ogromnym naszym narodowym problemem i wyzwaniem, przed jakim stoimy, jest wielkość sfery ubóstwa. Rozmiary niedostatku i biedy są zatrważające i zawstydzające zarazem. Prawdziwą hańbą III Rzeczypospolitej są głodne dzieci. Gruźlica ponownie staje się zagrożeniem społecznym. Znacz-

na część prowincji popadła w cywilizacyjną zapaść. Świadczy o tym chociażby skandalicznie niski odsetek młodzieży wiejskiej wśród studentów szkół wyższych. Polska podzieliła się na dwie części: tę z szansami na sukces i tę w większości skazaną na beznadziejną wegetację, z której ucieka każdy, kto może.

Równie groźne w tej sferze są występujące w Unii Europejskiej silne trendy centralistyczne, wiążące nadzieje na przyszłość naszego kontynentu ze zbudowaniem superpaństwa i wytworzeniem nowej „paneuropejskiej” tożsamości, kosztem państw narodowych i tożsamości narodów europejskich. W praktyce społecznej projekt skonstruowania nowej „europejskiej” świadomości sprowadzić się musi do narzucenia słabszym narodom tożsamości narodów najsilniejszych.

Grozi nam załamanie demograficzne. Ludność Polski zmniejsza się. Systematycznie spada dzietność. Postanowieniom o powiększeniu rodziny nie sprzyja sytuacja gospodarcza naszego kraju: bardzo duże bezrobocie i niskie dochody gospodarstw domowych. Decyzja o macierzyństwie i ojcostwie oznacza zatem dla większości polskich rodzin drastyczne obniżenie poziomu życia i rezygnację z korzystania z możliwości, które otworzyła przed młodymi ludźmi zmiana ustroju w 1989 roku. Co gorsza, najwięcej dzieci przychodzi na świat w rodzinach żyjących w niedostatku bądź wręcz cierpiących biedę. Ponieważ mechanizmy wyrównujące szanse życiowe dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, bardzo często wiejskich, praktycznie nie istnieją, większość z nich nie będzie w stanie wyrwać się z kręgu ubóstwa, jeśli funkcjonować będą dotychczasowe mechanizmy społeczne.

Jednocześnie wzrasta i będzie się wydłużała z oczywistych przyczyn cywilizacyjnych średnia długość życia Polaków. Ten proces w połączeniu ze spadkiem dzietności powoduje starzenie się społeczeństwa. Z gospodarczego punktu widzenia zjawiska te oznaczają, że z roku na rok będzie się zwiększał wskaźnik obciążenia ekonomicznego, czyli liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na sto osób w wieku produkcyjnym.

Mamy również do czynienia z negatywnym bilansem migracyjnym, co pogłębia zagrożenia dla narodu i państwa. Postępuje „drenaż mózgów”. Coraz więcej najzdolniejszych Polaków emigruje w poszukiwaniu lepiej płatnej pracy czy zawodowej samorealizacji. Zaczyna się też drugi proces –

wyjazdów z kraju osób wykształconych w ostatnich latach oraz specjalistów z różnych zawodów. Sprzyja temu otworenie granic po wejściu Polski do Unii Europejskiej. „Stare” państwa unijne będą w dłuższej perspektywie starały się przyciągać młodych ludzi z nowych państw członkowskich, by ci pracowali na utrzymanie ich kosztownych systemów emerytalnych i zdrowotnych. W ten sposób poza krajem znajdują się nie tylko najzdolniejsi, ale także najbardziej dynamiczni i przedsiębiorczy Polacy.

Naruszenie ciągłości pokoleniowej grozi załamaniem się naszego systemu emerytalnego oraz systemu świadczeń zdrowotnych, a w połączeniu z innymi czynnikami grozi krachem finansów publicznych. Ten zaś z kolei oznaczałby drastyczne zmniejszenie wydatków na cele społeczne, dramatyczne obniżenie poziomu życia większości Polaków i, w konsekwencji, regres cywilizacyjny naszego kraju.

„Dostaliśmy w spadku po PRL stary aparat państwowy oraz nieformalne układy i grupy interesów, wyrosłe często na wpływach i tajnych powiązaniach peerelowskich służb specjalnych i ich styku ze światem przestępczym.”

Innym negatywnym zjawiskiem jest kryzys polonizmu i patriotyzmu. Co prawda w ostatnim czasie ujawniła się tendencja przeciwna, ale na razie trudno powiedzieć, na ile jest ona szeroka i trwała. W każdym razie z pewnością nie może ona zrównoważyć kilkunastu lat kryzysu wartości związanych z poczuciem przynależności narodowej, zwłaszcza że polska szkoła nie wywiązuje się jak należy z roli przekazicielki wartości, wiedzy i tradycji konstytuujących świadomość narodową.

W wypadku pogłębienia się opisanych wyżej generalnych tendencji: załamania demograficznego, utrzymania dotychczasowego kierunku polityki społeczno-gospodarczej i jej skutków, w tym bardzo dużego bezrobocia i wiążącego się z nimi kryzysu rodziny, cała Polska może stać się głęboką europejską prowincją.

Zagrożenia, które zawisły nad Polską, można jednak uchylić. Można też wykorzystać rysujące się wyraźne szanse, jakie dają wzrost poziomu wykształcenia, możliwości korzystania ze środków europejskich, a przede wszystkim wielkie rezerwy, jakie tkwią w naprawie państwa i nowej polityce gospodarczej.

■ **IV RP państwem nowej umowy społecznej**

Gruntowna przebudowa państwa, zasadnicza reorientacja polskiej polityki społeczno-ekonomicznej wraz z przywróceniem jej moralnego wymiaru są sprawami najwyższej wagi. Taka zmiana jest nakazem chwili. Będzie to jednak przedsięwzięcie niezwykle trudne, wymagające zgody większości Polaków, bo tak zasadniczej przemiany nie da się przeprowadzić w atmosferze ciągłych konfliktów. Dlatego proponujemy w imię interesów narodu i państwa polskiego, interesu Polaków, którzy żyją i będą żyli między Bugiem a Odrą, w imię podstawowych zasad społecznej solidarności, zawrzeć pakt społeczny.

Koncepcję nowej umowy społecznej można sprowadzić do jednej zasadniczej idei:

Ze wzrostu gospodarczego muszą korzystać wszyscy Polacy, nie tylko wąska grupa najbogatszych.

Tego wymaga podstawowa odpowiedzialność za naród i państwo i elementarne poczucie sprawiedliwości. Umowa ta musi zostać zawarta między najważniejszymi grupami społecznymi: związkami zawodowymi, przedstawicielami pracodawców, innymi organizacjami społecznymi. Za najbardziej autentyczną reprezentację pracowników uważamy NSZZ „Solidarność”, ale rozmawiać na równych prawach będziemy ze wszystkimi ważnymi centralami związkowymi oraz władzami. Wielką rolę w doprowadzeniu do zawarcia umowy powinien odegrać Prezydent RP.

Nowa umowa społeczna, zawarta w imię dobra wspólnego, musi określać metody i środki, którymi chcemy osiągnąć zamierzony cel. Rzecz jasna trudno wypełnić ją od razu szczegółową treścią, rozumianą jako wykaz zobowiązań wyrażonych konkretnymi liczbami i datami. Jesteśmy partią wiarygodną, więc nie chcemy składać pustych obietnic. Zdajemy sobie sprawę, że rozmiary i tempo przeobrażeń będą musiały być dostosowane tak do możliwości państwa, jak i do zakresu kompromisu. Nie bez znaczenia jest też oczywiście fakt, że Polska i jej gospodarka nie działa w międzynarodowej próżni i jako taka poddana jest oddziaływaniu procesów globalizacyjnych.

Niemniej, pomimo tej sfery niepewności, musi zapaść zgoda co do podstawowych zasad przyświecających idei nowej umowy społecznej.

Warunkiem koniecznym do jej realizacji jest naprawa państwa. Bez niej nie uda się zrealizować pozostałych celów. Będzie się ona składać z dwóch podstawowych, prowadzonych równoległe i ze sobą skoordynowanych, rodzajów działań: oczyszczenia oraz umocnienia państwa. Pierwszy z nich polega na pozbyciu się peerelowskiego dziedzictwa i rozbiciu powstałych na jego gruncie układów. Na drugi złożą się przedsięwzięcia wiodące do stworzenia silnego, uczciwego i sprawnego aparatu państwowego, zdolnego do pełnienia swojej podstawowej funkcji, czyli zapewnienia obywatelom szeroko rozumianego bezpieczeństwa.

Dopiero silne, sprawne, nie marnotrawiące publicznego grosza państwo będzie mogło rozwiązać podstawowe problemy Polaków i odsunąć zagrożenia stojące przed naszym narodem. Musimy postawić przede wszystkim na zwiększenie ilości miejsc pracy, na **rozwój przez zatrudnienie**. To ono ma być kołem zamachowym naszego wzrostu gospodarczego, mającego stworzyć zwykłemu Polakowi elementarne warunki życia i pracy. Musimy uzdrowić finanse publiczne i przełamać zapóźnienia w inwestowaniu w infrastrukturę. Konieczne jest także zażegnanie kryzysu mieszkaniowego oraz przebudowa ochrony zdrowia i systemu edukacji. Bez tego nie może być mowy o zapewnieniu pomyślnego bytu przeciętnej polskiej rodziny. Bez względu na konieczne jest przywrócenie ochrony pracy.

Nowa umowa społeczna musi stworzyć realne podstawy do zasadniczej zmiany polityki społecznej, która wraz z innymi działaniami ma likwidować sferę ubóstwa i wykluczenia, a także być istotnym elementem polityki prorodzinnej państwa.

„Dopiero silne, sprawne, nie marnotrawiące publicznego grosza państwo będzie mogło rozwiązać podstawowe problemy Polaków i odsunąć zagrożenia stojące przed naszym narodem.”

Ustrojowym wyrazem dążenia Prawa i Sprawiedliwości do przebudowy polskiego życia jest uwypuklający przejście od III do IV Rzeczypospolitej nasz projekt konstytucji. Nasze propozycje do ustawy zasadniczej wynikają z doświadczeń ostatnich szesnastu lat, a zwłaszcza z funkcjonowania konstytucji uchwalonej w 1997 roku, utrwała słabość naszego państwa.

Prawo i Sprawiedliwość chce stworzyć Polsce szansę na szybki rozwój i sprawliwy porządek społeczny i gospodarczy. Te dwa cele wzajemnie

się wspierają. Ich realizacja nie tylko uchyli wskazane wyżej zagrożenia, ale może się przyczynić do przywrócenia nadziei i sensu życia tym, którzy w obecnych warunkach go stracili.

Wierzymy, że nam się to uda, że można naprawić nasz kraj.

Ostatnich 16 lat pokazało, że Polaków stać na wiele. Wiemy, że drzemią w nas wielkie pokłady pozytywnej energii, którą tylko trzeba wyzwolić. Wiele już zrobiliśmy, ale o wiele więcej jest jeszcze przed nami.

Wierzymy, że takie słowa jak Ojczyzna, Polska, Polacy, bliźni, godność osoby ludzkiej dla większości z nas nie są tylko pustymi dźwiękami. Wierzymy w odrodzenie poczucia wspólnoty oraz ducha solidarności społecznej i chrześcijańskiej miłości bliźniego. Stąd pokładamy nadzieję, że Polacy zaakceptują naszą ideę nowej umowy społecznej, że będą chcieli zachować *duchowe dziedzictwo, któremu na imię Polska*.

Dlatego wierzymy, że IV Rzeczpospolita, Polska nowej umowy społecznej, będzie Polską, w której wszyscy będziemy mogli godnie żyć, będziemy chcieli rodzić i wychowywać dzieci, z której młodzi Polacy nie będą pragnęli emigrować za chlebem, a ci, którzy wyjechali, będą chcieli powrócić.

Rozdział 1 – Państwo

Rzeczpospolita uczciwym i sprawnym państwem

**„Bez silnego, sprawnego
państwa, nie będzie dostatniej
Rzeczypospolitej.”**

Celem przedsięwzięć prezentowanych w niniejszym rozdziale jest naprawa państwa, którą traktujemy jako warunek realizacji wszystkich innych celów określonych w programie Prawa i Sprawiedliwości.

Podstawą działań zmierzających do uzdrowienia jakichkolwiek instytucji jest sformowanie diagnozy jej stanu. W odniesieniu do aparatu państwowego RP diagnoza ta jest następująca: po roku 1989 wprowadzono w Polsce demokratyczne swobody i procedury, natomiast struktura i skład aparatu państwowego podlegały tylko powolnym i ograniczonym zmianom. Wraz z innymi przyczynami umożliwiło to nie tylko przetrwanie wielu patologicznych zjawisk, jakie charakteryzowały aparat późnego PRL, ale także ich, często niebywały, rozkwit. Dotyczy to w szczególności bardzo szeroko rozumianej korupcji, specyficznej biurokratycznej anarchii, odbijającej się fatalnie na sytuacji obywateli, skłonności do niepodjęcia działań, szczególnie w obronie naruszanych praw obywateli, nieodpornością na naciski lobbystyczne. Wytworzył się całkowicie pozaprawny, w pełni spatologizowany i często powiązany ze światem przestępczym mechanizm wpływania na decyzje podejmowane przez administrację publiczną.

Prowadzi to do niewydolności państwa zarówno w sprawach o znaczeniu jednostkowym, jak i w sprawach o zasadniczej wadze, dotyczących podstawowych interesów narodowych. Tak skonstruowane państwo nie jest w stanie wywiązywać się ze swoich elementarnych obowiązków. Skutkiem takiego stanu rzeczy jest też wytworzenie się systemu przywilejów dla wąskiej grupy ludzi o szczególnie wysokiej pozycji politycznej lub ekonomicznej. System ten w ostatnich latach przekształcił się w swego rodzaju oligarchię. Całkowita likwidacja tego stanu rzeczy to cel, jaki sobie stawiamy.

Wizja PiS

Planowane przez nas działania dzielą się na dwa rodzaje. Pierwszym z nich jest oczyszczenie państwa, czyli pozbycie się peerelowskiego dziedzictwa i rozbięcie wyrosłych na jego gruncie układów. Drugim jest konsolidacja i umocnienie państwa, na które składają się działania prowadzące do stworzenia silnego i sprawnego aparatu państwowego.

Szczególne znaczenie ma tu umocnienie elementu merytorycznego, tzn. zwiększenie wymagań wobec osób piastujących kierownicze funkcje w admi-

nistracji. Obydwa rodzaje przedsięwzięć muszą być podejmowane równoległe i w ścisłym ze sobą związku. Tylko wtedy mogą przynieść zamierzone efekty.

■ OCZYSZCZENIE PAŃSTWA

Oczyszczenie jest niezbędne. Sprawiedliwej, uczciwej, bezpiecznej, sprawnej, nowoczesnej Polski nie sposób zbudować na peerelowskich fundamentach. Przekonanie żywione przez większość elit, że do odrodzenia naszego kraju wystarczy zbudowanie procedur i instytucji demokratycznych oraz wprowadzenie w życie podstawowych mechanizmów wolnorynkowych, było głęboko błędne. Polska komunistyczna, jak każde niedemokratyczne państwo, była głęboko spatologizowana. Choroby toczące PRL wraz z nowymi zagrożeniami czasu transformacji ustrojowej, którym nieliczni chcieli przeciwdziałać, deformowały rodzące się instytucje wolnej Polski. W ten sposób narodził się, zamiast demokratycznego kapitalizmu, postkomunizm. Nie zerwiemy z tą szkodliwą dla rozwoju i suwerenności Polski formą ustrojową, jeśli nie „wyliminujemy” z życia publicznego jej ludzi i układów.

Lustracja

Czy tego chcemy, czy nie, nie uciekniemy od lustracji. Sprawy zaszły ostatnio za daleko, by je można było zostawić odłogiem. Prawo i Sprawiedliwość, które zawsze głosiło konieczność przeprowadzenia lustracji, uważa, że należy poszerzyć katalog lustrowanych z urzędu osób pełniących funkcje publiczne (między innymi o członków Rady Bezpieczeństwa Narodowego, Rady Polityki Pieniężnej, władz banków oraz strategicznych dla Polski spółek z udziałem skarbu państwa czy też ambasadorów) oraz objąć postępowaniem lustracyjnym osoby wykonujące zawody zaufania publicznego.

Opowiadamy się też za tym, by, po odpowiednim przygotowaniu ze strony Instytutu Pamięi Narodowej, ujawnieni zostali wszyscy funkcjonariusze i tajni współpracownicy peerelowskich służb specjalnych.

Każdemu obywatelowi powinno przysługiwać prawo zajrzenia do własnej teczki. Ułatwimy osobom publicznie pomówionym o współpracę z komunistycznymi służbami specjalnymi wszczęcie postępowania przed Sądem Lustracyjnym.

Chcemy doprowadzić do tego, by każdy obywatel miał prawo do ujawnienia własnej teczki.

Opowiadamy się natomiast jednoznacznie za powszechnym dostępem do teczek wszystkich osób pełniących funkcje publiczne.

Dekomunizacja

Logicznym następstwem lustracji jest przeprowadzenie dekomunizacji.

- Zlikwidujemy instytucje będące infrastrukturą postkomunizmu.
- Zlikwidujemy uprzywilejowanie peerelowskich funkcjonariuszy.
- Przywrócimy pamięć historyczną, pokażemy, kto był kim. Przypomnimy, na czym polegała istota komunizmu i PRL.
- Ujawnimy mechanizmy uwikłania i kontynuacji w SLD – niewielu już pamięta, że następczyni PZPR a poprzedniczka SLD, czyli SdRP występowała przeciwko naszej przynależności do NATO.

Komisja Prawdy i Sprawiedliwości

Zamierzamy również powołać sejmową Komisję Prawdy i Sprawiedliwości. Jej zasadniczym zadaniem będzie, na podstawie zasobów informacyjnych służb specjalnych i skarbowych, prokuratury oraz policji, badanie wszelkiego typu afer i nadużyć oraz funkcjonowania nieformalnych układów z czasów III RP. Komisja nie będzie, jak to zarzucają nam przeciwnicy jej powołania, żadnym spectrybunałem czy sądem kapturowym. Owszem, kiedy będzie to tylko możliwe, poszczególne sprawy zostaną wraz z materiałem dowodowym przekazane prokuraturze w formie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. W pozostałych sprawach Komisja będzie jedynie informowała opinię publiczną o rezultatach śledztwa.

Prawo i Sprawiedliwość jest przekonane, że powstanie Komisji będzie doskonałym sposobem na rozbicie postkomunistycznych układów, które mimo działalności sejmowych komisji śledczych oraz ujawnienia w ostatnich latach wielu afer, nie zostały zlikwidowane. Wierzymy, że wypłynięcie na światło dzienne faktów uwikłania w różnego typu nieprawości wielu wpływowych osób zaowocuje ich „śmiercią cywilną” i w następstwie tego oczyszczeniem życia publicznego ze zdeprawowanych jednostek.

Służby specjalne

Przebudujemy specsłużby. Przede wszystkim zlikwidujemy pozostające w praktyce poza kontrolą parlamentarną, po wielokroć uwikłane w nielegalny eksport broni oraz ingerujące w życie polityczne Wojskowe Służby Informacyjne, powołując od podstaw wywiad i kontrwywiad wojskowy. Po drugie, pozbowimy uprawnień śledczych, również wykorzystywaną do nielegalnych działań politycznych, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego (dawny kontrwywiad cywilny).

Wprowadzimy przepisy bezwzględnie zakazujące funkcjonariuszom służb specjalnych ingerowania w życie polityczne.

Przyjmujemy ustawę o bezpieczeństwie narodowym. Zobowiązemy służby specjalne do przedstawiania rządowi oraz prezydentowi sprawozdań o stanie bezpieczeństwa państwa, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa energetycznego i gospodarczego wraz z oceną z tego punktu widzenia największych i najważniejszych prywatyzacji.

Urząd Antykorupcyjny

Korupcja jest jedną z najpoważniejszych chorób toczących III Rzeczpospolitą. Jej rozmiary są olbrzymie. Szacujemy, że patologie gospodarcze przynoszą finansom publicznym wielomiliardowe straty. Jak pokazują różne afery, tak z początku zeszłej dekady, jak i z lat ostatnich, korupcja sięga w Polsce najwyższych szczebli władzy.

Uważamy za niezbędne powołanie Urzędu Antykorupcyjnego. Będzie to elitarna formacja, specjalizująca się w zwalczaniu korupcji i wszelkiego typu nadużyć, wyposażona w możliwość prowadzenia działań operacyjnych. Urząd Antykorupcyjny będzie pierwszą służbą specjalną, która tak pod względem organizacyjnym, jak i personalnym nie będzie kontynuatką którejkolwiek z peerelowskich specusług.

Prawda i informacja

Dekomunizacji musi towarzyszyć wprowadzenie w życie zasady jawności oraz odtajnienia wszystkich dokumentów dotyczących historii Polski Ludowej, w tym teczek działających po 1983 roku pracowników i współpracowników peerelowskich służb specjalnych. Prawda o epoce PRL musi być znana. Należy przywrócić społeczeństwu pamięć historyczną zniszczoną czy też zdeformowaną przez 45 lat komunizmu i 16 postkomunizmu.

Polacy mają prawo wiedzieć, kto służył Moskwie, a kto walczył o niepodległą Ojczyznę. Kto był katem, a kto ofiarą.

Najmłodsze pokolenia muszą być świadome tego, co komunizm przyniósł Polsce i jak wyglądało życie w „przodującym ustroju”. Muszą również zdawać sobie sprawę, że nie otrzymaliśmy suwerennej i demokratycznej Polski „za darmo”, że musieliśmy ją wywalczyć.

Wiele do życzenia pozostawia korzystanie przez obywateli z przysługującego im prawa do informacji. Niechęć do przejrzystego działania, skłonność do ukrywania informacji są w dużej mierze spadkiem po starym systemie i cechują większość instytucji administracji publicznej. Wymusimy na tych ostatnich zerwanie z tą niedemokratyczną praktyką. Dostęp do rzetelnej, weryfikowalnej, aktualnej, kompletnej informacji jest bowiem naszym niezbywalnym prawem. Jest także jednym z podstawowych warunków istnienia społeczeństwa obywatelskiego. Dlatego będziemy dążyli do wprowadzenia zasadniczych zmian w obowiązujących regulacjach odnoszących się do prawa do informacji.

Majątkowa lustracja polityków

Trudno sobie wyobrazić oczyszczenie państwa bez dokonania majątkowej lustracji działaczy politycznych różnych szczebli. Prawo i Sprawiedliwość chce ją przeprowadzić dzięki jawności oświadczeń majątkowych wszystkich polityków. Co więcej uważamy, że musi ona objąć także pełnoletnich członków najbliższej rodziny polityków. Zdajemy sobie sprawę, że forsując tę inicjatywę narażamy się na bezwzględne ataki ze strony tych, którzy mają coś do ukrycia oraz na oskarżenia o próbę zamachu na podstawowe prawa obywatelskie. Stoimy jednak twardo na stanowisku, że nikt nikogo nie zmusza do bycia politykiem, że życie publiczne powinno być jak najbardziej przejrzyste, a osoby publiczne winny podlegać większej niż zwykli obywatele kontroli społecznej. Lustracja majątkowa pozwoli wyeliminować z życia publicznego nieuczciwych polityków, działaczy państwowych i samorządowych. Powinna też wywierać wychowawczy wpływ na aspirujących do politycznych karier młodych ludzi, uświadamiając im, że działalność polityczną należy traktować jako służbę, a nie łatwą drogę do szybkiego wzbogacenia się.

Reforma immunitetu parlamentarnego

Uważamy za konieczne zmiany konstytucyjne i ustawowe dotyczące głębokiej reformy immunitetu parlamentarnego, tak, by nie chronił osób, które dopuściły się oczywistego przestępstwa (spowodowały wypadek samochodowy).

■ UMCNIENIE PAŃSTWA

Oczyszczenie życia publicznego z nieuczciwych, niegodnych społecznego zaufania jednostek oraz tworzonych przez nie nieformalnych układów jest jedynie pierwszym krokiem w dziele naprawy państwa. Zmian wymagają również instytucje tworzące aparat państwowy. To ich praca na co dzień decyduje w du-

żej mierze o jakości funkcjonowania państwa. Bez głębokich przekształceń w tej sferze nie uda nam się stworzyć silnego, sprawnego państwa, z którym obywatele będą się utożsamiać.

Sprawna, uczciwa administracja

Administracja publiczna jest jednym z najmocniejszych więzów łączących III Rzeczpospolitą z PRL. Jest jednym z najbardziej skorumpowanych segmentów starego państwa. Zeby zminimalizować pokusy korupcyjne, uchwalimy ustawę o kontroli wewnętrznej w administracji, stworzymy w niej pion dyscyplinarny. Rozszerzymy uprawnienia kontrolne NIK.

Zreformujemy służbę cywilną. Odbudujemy etos służby publicznej. Przywrócimy myślenie o państwie jako o dobru wspólnym.

Ustanowimy standardy pracy w administracji publicznej. Uporządkujemy w niej system wynagrodzeń. Wprowadzimy nowoczesne metody zarządzania. Zwiększymy w ten sposób efektywność i podwyższymy jakość pracy administracji.

Obywatele i przedsiębiorcy uzyskają poprzez ujednolicone „Biuletyny Informacji Publicznej” pełną, przejrzystą informację prawną i organizacyjną o procedurach administracyjnych, o precedensach decyzyjnych, w tym w sprawach podatków i zezwoleń, o obowiązkach administracji względem obywateli.

Prawo i Sprawiedliwość opowiada się za pozostawieniem wojewody jako aktywnego przedstawiciela rządu w województwie. Wojewoda powinien być powoływany spoza lokalnego układu władzy, ale na zasadzie politycznej. Kandydat na to stanowisko powinien jednak zdać wcześniej odpowiedni egzamin. Będziemy dążyć do tego, by potwierdzonymi egzaminem kwalifikacjami musieli się wykazywać także kandydaci na inne funkcje publiczne, w tym na stanowiska starostów.

Wymiar sprawiedliwości

Polski wymiar sprawiedliwości jest chory. Symbolem tej choroby są ciągnące się latami postępowania sądowe, zaskakujące wyroki, zadziwiające umorzenia postępowań, bezradnie prowadzone śledztwa. A także niechęć korporacji sędziowskiej i środowisk prokuratorskich, nawet w najbardziej oczywistych przypadkach, do samooczyszczenia. Sędziowie i prokuratorzy „grillujący” czy biesiadujący w najlepsze z przestępcami nie wzbudzają powszechnego potępienia. Taka utrata zmysłu etycznego u przedstawicieli tych zawodów musi przerażać. Praca prokuratury i sądów wymaga zatem tak usprawnienia, jak i zwiększonego nadzoru.

Sądownictwo

Doprowadzimy do tego, że odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów nie będzie już więcej fikcją. W tym celu przeprowadzimy „dekorporacjonizację” tej części aparatu państwowego. Przede wszystkim zmienimy charakter Krajowej Rady Sądownictwa. Ograniczymy działanie immunitetu sędziowskiego, tak aby gwarantował sędziom niezawisłość, a nie bezkarność. Powrócimy do mianowania prezesów sądów przez ministra sprawiedliwości. Nadzór administracyjny w sądach stanie się pionem podporządkowanym ministrowi.

Wprowadzimy specjalizację w sądach, zaczynając się już na poziomie aplikacji. Ustanowimy nowe wydziały, zajmujące się głównie postępowaniem przygotowawczym.

Prokuratura

Także ona zostanie poddana daleko idącej reorganizacji. Przede wszystkim zniesiemy prokuratury apelacyjne oraz bardzo poważnie okroimy Prokuraturę Krajową. Pracujących we wskazanych wyżej prokuraturach 1200–1400 osób (około jedną czwartą ogółu prokuratorów) rzucimy na pierwszą linię, do bezpośredniej walki z przestępczością.

Utworzymy elitarną, będącą odpowiednikiem policyjnego Centralnego Biura Śledczego, jednostkę prokuratury do zwalczania najgroźniejszej przestępczości. Ponadto stworzymy wydziały specjalizujące się w wykrywaniu przestępstw finansowych. Podobnie jak w wypadku sędziów urealnimy odpowiedzialność dyscyplinarną prokuratorów.

Przeprowadzimy „efektywnościowe” nowelizacje kodeksów i innych ustaw, pozwalające na usprawnienie działania wymiaru sprawiedliwości.

MSWiA

Prawo i Sprawiedliwość opowiada się za utrzymaniem wspólnego resortu dla spraw wewnętrznych i administracji publicznej. Ponieważ jednak ministerstwo to jest dziś niesterownym molochem, kontrola nad nim wymaga silnego gabinetu politycznego ministra.

MSWiA jest nadal miejscem pracy dla wielu „obrońców władzy ludowej”. Stąd niezbędne jest przeprowadzenie w resorcie poważnych zmian personalnych.

Policja

Reorganizacja policji jest przedsięwzięciem bardzo poważnym. Wraz z pracownikami cywilnymi liczy ona 120 tysięcy osób. Policją tak naprawdę nikt dziś nie

rządzi. Rozdzierają ją walki między koteriami w ramach korporacji wyższych oficerów. Co więcej, politykę kadrową w Komendzie Głównej, jak i w ministerstwie prowadzą funkcjonariusze wywodzący się z peerelowskiej służby bezpieczeństwa. Bez rozbicia tego układu generalsko-pułkownikowskiego jakkolwiek przebudowa policji nie będzie możliwa.

Dalsze posunięcia muszą objąć:

- Powołanie nowego komendanta głównego, pochodzącego ze służb mundurowych, ale spoza policji.
- Obsadę funkcyjnych stanowisk w komendach policjantami nie należącymi do koteryjnych układów.
- Powrót do mundurowego charakteru służby.
- Przywrócenie znaczenia rozkazowi (komendant główny jest teraz pierwszym wśród równych członków korporacji), dyscyplinie i honorowi.
- Stworzenie zabezpieczenia operacyjnego funkcjonariuszy (spełniającego też funkcję kontroli wewnętrznej) oraz wprowadzenie innych mechanizmów dyscyplinowania funkcjonariuszy, w tym odebrania prawa do policyjnej emerytury czy zerwania z praktyką zastępowania wszczęcia postępowania dyscyplinarnego możliwością odejścia do cywila.
- Zasadniczą przebudowę Komendy Głównej.
- Wprowadzenie zarządzania przez priorytety (cele).
- Zlikwidowanie barier utrudniających współpracę między służbami mundurowymi a pionami resortu sprawiedliwości (prokuraturą, sądami, służbą więzienną).

„e-POLSKA”

Nowoczesna infrastruktura informacyjna staje się w dzisiejszych czasach coraz bardziej niezbędnym warunkiem istnienia sprawnego, taniego państwa obywatelskiego. Niestety w tej materii mamy ogromne zapóźnienia i bałagan. Informatyzacja sektora publicznego była i jest przeprowadzana chaotycznie, wycinkowo, bez strategicznej myśli przewodniej, bez współdziałania między resortami i instytucjami. Skutki tych praktyk są opłakane. Olbrzymie środki wydano nieefektywnie, koszty utrzymania złych systemów i ich ciągłych poprawek obciążają budżety resortów i samorządów. Różne systemy i rejestry nie współpracują ze sobą. Zamiast wymieniać między sobą informacje, przerzucają na obywateli odpowiedzialność i obowiązek ich aktualizowania i przechowywania. Ten stan rzeczy pogłębia chaos i niespójność prawa regulującego funkcjonowa-

nie administracji publicznej. Może temu zaradzić jedynie rozpoczęcie procesu naprawy błędów strategicznych popełnionych w poprzedniej dekadzie.

Wprowadzimy nową jakościowo strategię informatyzacji państwa. Informatyzacja urzędów będzie służyć obywatelom i przedsiębiorcom, uwolnieniu ich od zbędnych obowiązków informacyjnych, zapewnieniu przejrzystości procedur administracyjnych, dostarczeniu pełnej informacji o działaniach władzy i administracji, możliwości zastępowania dokumentów papierowych komunikatami elektronicznymi. Dzięki uproszczeniu niezbędnych procedur i eliminacji procedur zbędnych, ułatwimy pracę urzędnikom, zwiększymy efektywność urzędów, zaoszczędzając przez to znaczne środki publiczne.

Prawo i Sprawiedliwość doprowadzi do uchwalenia ustawy o infrastrukturze informacyjnej państwa, która określi zasady skutecznej koordynacji, rozwoju i utrzymania zasobów i systemów informacyjnych sektora publicznego. Powołamy działającego przy premierze pełnomocnika ds. infrastruktury informacyjnej państwa, który czuwałby nad koordynacją i rozwojem systemów informacyjnych oraz poziomem profesjonalnych przedsięwzięć informatyzacyjnych w sektorze publicznym.

Twój wybór – silne i sprawne państwo

Bez silnego, sprawnego państwa nie będzie dostatniej Rzeczypospolitej. Silne, sprawne państwo obywatelskie nie ma nic wspólnego z wszechwładzą państwa, z nadmierną jego ingerencją w gospodarkę i w codzienne bytowanie obywateli. Budując państwo obywatelskie, chcemy dać Polakom szansę na lepsze życie. Na to, że politycy będą stanowić dobre prawo; że to prawo będzie egzekwowane; że policjanci będą bronili nas przed przestępcami; że instytucje publiczne będą służyły obywatelom, a nie działały we własnym interesie; że funkcjonowanie państwa będzie tańsze. Państwo obywatelskie nie jest po to, by nas gnębić. Jest po to, by stać na straży dobra wspólnego, zawierającego się tak w naszych prawach, jak i obowiązkach względem niego. Silne, sprawne państwo obywatelskie jest państwem pilnującym, aby wszyscy mieli takie same warunki startu i aby reguły gry były takie same dla wszystkich. Silne, sprawne państwo to wreszcie państwo stwarzające swoją polityką makroekonomiczną szansę obywatelom na gospodarczy sukces.

Rozdział 2 – Bezpieczeństwo

Bezpieczne ulice – nieuchronne i sprawiedliwe kary – sprawna policja

„PIS dysponuje przemyślanym i spójnym programem poprawy bezpieczeństwa. Przez ostatnie kilka lat udowodniliśmy, iż nawet będąc w opozycji można było niejednokrotnie wywalczyć oczekiwane przez polskie społeczeństwo zmiany prawa.”

Polacy systematycznie skarżą się na silne poczucie zagrożenia przestępczością. Zabójstwa przypadkowych przechodniów na osiedlach, rabunki i gwałty na bezbronnych kobietach, kradzieże telefonów komórkowych, włamania do samochodów oraz liczne afery gospodarcze towarzyszą Polakom na co dzień. Wskutek liberalnej polityki karnej, złego funkcjonowania policji, sądów i prokuratury na bardzo wysokim poziomie utrzymuje się liczba przestępstw. Bandyty, zamiast siedzieć w więzieniu, chodzą po ulicach naszych miast, czując się bezkarnie i gardząc prawem. Niestety nierzadko dokonują kolejnych rabunków, pobić i gwałtów, gdyż lekkomyślnie pozwolono im pozostać na wolności w trakcie prowadzonego przeciwko nim postępowania lub udzielono przepustki z więzienia. Przerażenie budzi fakt, że służby i osoby powołane do walki z bandytami często z nimi współpracują, będąc uwikłanymi w działania zorganizowanej przestępczości, czego jednym z przykładów była afera starachowicka. Funkcjonariusze wymiaru sprawiedliwości powinni służyć przykładem szacunku dla stanowionego prawa, dobrej organizacji i sprawności działania. Niestety, zbyt często zdarza się w Polsce, że jest odwrotnie.

Wizja PiS

Prawo i Sprawiedliwość wprowadzi przygotowany przez Lecha Kaczyńskiego i poparty przez ponad 120 tysięcy Polaków nowy kodeks karny. Pozwoli on na skuteczną walkę z przestępczością oraz weźmie pod ochronę ofiary przestępstw. Wysokie ryzyko surowej kary będzie skutecznie odstraszać zarówno drobnych złodziejasków, jak i groźnych bandytów, a ci, których to nie powstrzyma, będą długotrwale izolowani. Usprawnimy prace wymiaru sprawiedliwości, m.in. poprzez wprowadzenie 24-godzinnych sądów rozpatrujących sprawy w postępowaniu przyspieszonym. Dzięki ustawie autorstwa PiS zwykli obywatele będą mieli łatwiejszy dostęp do obsługi prawnej, a na profesjonalne usługi adwokatów stać będzie nie tylko ludzi majątnych. Przestępstwa zgłaszane przez obywateli nie będą więcej bagatelizowane. W tym celu zreformujemy i usprawnimy pracę policji, w szczególności zwiększając liczbę policjantów patrolujących ulice oraz wprowadzając mechanizmy realnego współdziałania obywateli i organizacji społecznych z policją.

■ **Nowy kodeks karny**

Będziemy skutecznie i zdecydowanie walczyć nie tylko z najgroźniejszą przestępczością, ale także z jakże uciążliwą dla życia drobną recydywą. Służąc temu będą zmiany w kodeksie karnym, kodeksie postępowania karnego i kodeksie karnym wykonawczym, a także zmiany organizacji i funkcjonowania organów ścigania oraz wymiaru sprawiedliwości. PiS ma gotowy projekt nowego kodeksu karnego autorstwa Lecha Kaczyńskiego, pod którego propozycją podpisało się ponad 120 tysięcy Polaków.

Propozycja zmienia fundamentalne zasady odpowiedzialności karnej. Kara będzie:

- **sprawiedliwa** – czyli proporcjonalna do stopnia winy sprawcy. Obecny kodeks pozwala na orzekanie kar tak niskich, że aż kłócących się z elementarnym poczuciem sprawiedliwości;
- **dolegliwa** – by odstraszała od popełniania przestępstw. Badania naukowe dowodzą, że surowość kar odstrasza sprawców od popełniania przestępstw. Tymczasem obowiązujący kodeks wręcz zakazuje sądom stosowania zasady odstraszania przy wymierzaniu kary;
- **skutecznie izolować** w więzieniach najgroźniejszych przestępców, stwarzających szczególnie duże zagrożenie dla obywateli. Kodeks z 1997 roku nie pozwala na dużo bardziej surowe traktowanie pewnych kategorii przestępców, mimo że przemawia za tym zdrowy rozsądek i wyniki badań kryminologicznych.

Więcej praw dla ofiar przestępstw, mniej dla bandytów

Dzisiaj przestępcom w Polsce żyje się wyjątkowo dobrze, często kosztem niewinnych ofiar. Dlatego dołożymy wszelkich starań, aby zmienić mentalność wymiaru sprawiedliwości, tak aby skupiono się przede wszystkim na prawach ofiar przestępstw, a nie prawach bandytów.

W imię dobra wspólnego z surowym traktowaniem będą musieli się liczyć groźni nieletni przestępcy

Nieletni popełniają w Polsce coraz więcej przestępstw, dlatego też proponujemy żeby ci, którzy po ukończeniu 15 lat ponownie (mimo pobytu w zakładzie poprawczym) popełnią jedno z najpoważniejszych przestępstw: gwałt, rozbój czy zabójstwo, będą za swoje czyny odpowiadać jak dorośli, a więc na podstawie kodeksu karnego. Obecne przepisy prowadzą często do faktycznej bezkarności nieletnich sprawców poważnych przestępstw.

Dłuższe kary pozbawienia wolności

Obecnie orzeka się je w wymiarze od 1 miesiąca do 15 lat. Kara 25 lat jest sankcją wyjątkową. W konsekwencji nie można wymierzyć kary w wysokości na przykład 18 lat więzienia, nawet jeżeli kara taka byłaby uzasadniona wagą przestępstw. Po wprowadzeniu proponowanej przez PiS zmiany prawa będzie to możliwe, gdyż górna granica kary pozbawienia wolności wynosić będzie 25 lat. Zmiana ta pozwoli na wymierzenie sprawiedliwej kary zwłaszcza sprawcom wielu poważnych przestępstw – obecne przepisy o tzw. karze łącznej prowadzą do sytuacji, w której przestępca skazany np. na karę 15 lat więzienia za każde z dwóch popełnionych przestępstw, otrzymuje karę łączną 15 lat więzienia, a więc pozostaje faktycznie bezkarny za jeden z czynów.

Wprowadzenie kary bezwzględnego dożywocia

Wobec niektórych sprawców przestępstw z użyciem przemocy wyłącznie długotrwała izolacja zapewnia wystarczającą ochronę społeczeństwa. Wprowadzimy karę bezwzględnego dożywocia bez możliwości warunkowego przedterminowego zwolnienia i prawa do przepustek.

Konfiskata na rzecz skarbu państwa mienia pochodzącego z przestępstwa

Wprowadzimy ten skuteczny środek na przejęcie przez państwo fortun nielegalnie zbitych przez przestępców z grup zorganizowanych oraz gospodarczych aferzystów. Z pieniędzy pochodzących z przestępstw nie powinny korzystać rodziny członków mafii i bandytów. Skonfiskowany majątek przeznaczymy na pomoc dla najbardziej potrzebujących, praworządnych polskich obywateli.

Radykalne zaostrzenie kar dla recydywistów

Wychodząc z założenia, że recydywa musi być karana stanowczo i surowo, znacznie zaostrzymy kary dla recydywistów. Przede wszystkim podniesiemy dolne granice kar, gdyż jak wynika z badań, sądy najczęściej wymierzają kary w dolnej granicy ustawowego zagrożenia karą.

Warunkowe przedterminowe zwolnienie dopiero po odbyciu 2/3 kary, a nie połowy

O warunkowe przedterminowe zwolnienie skazany będzie mógł się ubiegać dopiero po odbyciu 2/3 kary (dziś po połowie). Decydujący o wcześniejszym wyjściu na wolność sąd będzie brał pod uwagę, czy czas spę-

dzony za kratami był wystarczająco dolegliwy dla sprawcy, czy cele kary zostały osiągnięte oraz czy sprawca nie stanowi już zagrożenia dla społeczeństwa.

Obrona konieczna

Zgodnie z oczekiwaniami społecznymi rozszerzymy również zakres dozwolonej obrony koniecznej i poszerzymy listę przesłanek skutkujących wyłączeniem odpowiedzialności karnej przy przekroczeniu jej granic.

Bandyty atakując uczciwego obywatela muszą się liczyć z jego prawem do bronięcia siebie i innych, przy użyciu takich środków, jakimi dysponuje i które uznał w sytuacji zagrożenia za konieczne do odparcia napaści.

W wielu przypadkach nie będzie trzeba nawet wszczynać postępowania przygotowawczego – nie może bowiem dochodzić do takich sytuacji, w których to napadniętemu będzie groziła kara za skuteczną obronę przed bandytami.

Zaostrzenie kar za przestępstwa z użyciem przemocy przeciwko życiu i zdrowiu

Zaostrzymy kary za przestępstwa związane z użyciem przemocy, skierowane przeciwko życiu, zdrowiu, wolności, bezpieczeństwu powszechnemu oraz wymiarowi sprawiedliwości. Oto porównanie kilku obowiązujących dziś kar za wybrane przestępstwa z propozycjami PiS:

- za udział w bójce lub pobiciu, którego następstwem jest śmierć człowieka: od 1 roku do 10 lat; propozycja PiS – od 2 do 15 lat,
- za fizyczne i psychiczne znęcanie się nad drugą osobą: od 1 roku do 10 lat; propozycja PiS – od 2 do 12 lat,
- za gwałt: od 1 roku do 10 lat; propozycja PiS – od 2 do 12 lat,
- za gwałt szczególnie okrutny: od 2 do 12 lat; propozycja PiS – od 5 do 25 lat,
- za czynną napaść na funkcjonariusza publicznego: od 1 roku do 10 lat; propozycja PiS – od 3 do 15 lat,
- za przyjęcie dużej łapówki: od 2 do 12 lat; propozycja PiS od 3 do 15 lat,
- za kierowanie gangiem: od 1 roku do 10 lat; propozycja PiS – od 3 do 15 lat,

- za rozbój: od 2 do 12 lat; propozycja PiS – od 3 do 15 lat,
- za rozbój z bronią w ręku: od 3 do 15 lat; propozycja PiS – od 5 do 25 lat.

■ **PONADTO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ POSTULUJE**

- Zaostrzenie przepisów kodeksu karnego dotyczących prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwym. Nowelizacja umożliwi uznanie czynu polegającego na prowadzeniu pojazdu przez osobę, u której zawartość alkoholu we krwi przekroczyła 1,5 promila lub spowodowanie w stanie nietrzeźwym ciężkiego wypadku, za przestępstwo kwalifikowane połączone z konfiskatą pojazdu.
- Uchwalenie ustawy o ochronie spokoju obywateli, wprowadzającej dotkliwe i niezwłocznie egzekwowane kary za zachowania społeczne, traktowane dotąd bardzo pobłażliwie, a stwarzające wielkie dolegliwości dla zwykłych obywateli, takie jak naruszanie spokoju i porządku publicznego, ciszy nocnej, obyczajności itp.
- Realizację programu „Spokojny dom”, zawierającego zbiór projektów ustaw wzmacniających samorząd i władze państwowe w podejmowanej przez nie walce z dolegliwymi społecznie przestępstwami i wykroczeniami. Podstawowe punkty programu zakładają: zaostrzenie kodeksu wykroczeń poprzez m.in. obniżenie wieku odpowiedzialności karno-administracyjnej, karę konfiskaty mienia pochodzącego z wykroczenia, uproszczenie i przyspieszenie postępowania, zaostrzenie przepisów ustawy antyalkoholowej i kodeksu karnego oraz stworzenie podstaw prawnych do skutecznej reakcji wobec osób naruszających ciszę nocną czy zasady obyczajowości publicznej.
- Lustrowanie przez urzędy skarbowe, policję, a także – po jego powołaniu – Urząd Antykorupcyjny osób pozostających w zakresie zainteresowania organów ścigania, w tym mających związki ze światem mafijnej, zorganizowanej przestępczości, które ma na celu ustalenie, czy ich majątek nie powstał w wyniku działalności przestępczej.
- Utrzymanie w ustawie „O przeciwdziałaniu narkomanii” zapisów o karalności za posiadanie niewielkiej ilości narkotyków, co umożliwi państwu skuteczną walkę ze zorganizowaną sprzedażą narkotyków.

Doprowadzimy do istotnego uproszczenia procedur karnych, by przyspieszyć i usprawnić pracę organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości

Dzisiaj policja, prokuratura i sądy tracą zbyt wiele czasu na bezużyteczne i biurokratyczne czynności, zamiast zajmować się zwalczaniem przestępczości. Uprościmy te procedury.

24-godzinne sądy będą karać łamiących prawo natychmiast po przyłapaniu ich na gorącym uczynku

Dla przestępstw o charakterze chuligańskim wprowadzimy tzw. tryb przyspieszony. Zajmować się nimi będą w trybie trzymianowym sądy 24-godzinne. Przestępca będzie karany niemal natychmiast po zdarzeniu.

■ PROKURATURA

Potrzebne są głębokie zmiany organizacyjne w prokuraturze

Liczba prokuratorów w Polsce jest druga co do wielkości w Europie w przeliczeniu na 100 tysięcy mieszkańców, a jednak nasza prokuratura jest bardzo niewydolna. Przyczyną tego stanu rzeczy jest jej zła organizacja. Jedna trzecia prokuratorów nie zajmuje się walką z przestępczością. Dlatego zlikwidujemy wiele zbędnych struktur organizacyjnych i przeniesimy pracujących tam śledczych do walki z przestępczością. System organizacji prokuratury musi zachęcać prokuratorów do aktywności i poczucia odpowiedzialności za los prowadzonych spraw oraz bezpieczeństwo obszaru, za który odpowiadają.

Stworzymy elitarną jednostkę prokuratury do walki z mafią i aferzystami

Na wzór sprawdzonych w wielu krajach rozwiązań stworzymy w prokuraturze na szczeblu centralnym elitarną jednostkę do walki z największymi przestępstwami mafijnymi i aferalnymi. Stworzymy w prokuraturach okręgowych wysoce wyspecjalizowane komórki do walki z określonymi typami przestępstw, np. z przestępczością finansową i gospodarczą, co wymaga fachowej wiedzy.

Nagrody i odpowiedzialność prokuratorów

Wprowadzimy system nagród dla wybijających się w pracy i odnoszących sukcesy w walce z przestępczością prokuratorów. Pracy w wymiarze sprawiedliwości musi towarzyszyć również odpowiedzialność. Dlatego ograniczymy immunitety prokuratorskie i sędziowskie oraz stworzymy odrębny pion sądownictwa dyscyplinarnego. Z zawodu muszą zostać wyeliminowani ludzie nieuczciwi i nieudolni. Dziś oczyszczanie wymiaru sprawiedliwości z takich ludzi szwankuje.

■ SĄDY

Zwiększymy efektywność działania sądów

Minister sprawiedliwości jest odpowiedzialny za sprawne funkcjonowanie sądownictwa. W celu usprawnienia zarządzania sądami wprowadzimy mianowanie prezesów sądów i wydziałów przez ministra sprawiedliwości.

Na wzór wielu innych państw wprowadzimy system zarządzania sprawami w sądach, pozwalający na usprawnienie procedur, bieżące monitorowanie pracy sędziów, kontrolę nad wpływem spraw oraz przeciwdziałanie przedawnieniu zarzutów.

Nadzór Ministerstwa Sprawiedliwości pozwoli również na ocenę jakości pracy sądów oraz ułatwi rozpowszechnianie dobrych praktyk działania. Podział środków finansowych oparty będzie na czytelnych, obiektywnych kryteriach, co zapobiegnie występującej obecnie sytuacji, w której pewne sądy są przeinwestowane kosztem innych.

Lepiej wykorzystamy sędziów

Polska – w porównaniu z innymi państwami europejskimi – posiada stosunkowo liczną kadre sędziowską, o zarobkach nie odbiegających – proporcjonalnie – od przeciętnych zarobków w krajach europejskich. Często jednak sędziowie zajmują się sprawami prostymi, takimi jak wpisy w rejestrach (Krajowy Rejestr Sądowy, Rejestr Zastawów, Księgi Wieczyste). Chcemy uproszczenia procedur rejestrowych i skierowania sędziów do rozpatrywania spraw spornych, co przyspieszy obecnie długotrwałe postępowanie sądowe.

Niższe opłaty sądowe

Obecnie stosowane wygórowane opłaty sądowe stanowią często faktyczne pozbawienie prawa do sądu, zwłaszcza w odniesieniu do ludzi uboższych.

Wprowadzimy niższe opłaty sądowe, a przeprowadzone przez PiS zmiany w funkcjonowaniu korporacji prawniczych doprowadzą do zwiększenia liczby prawników i większej konkurencji na rynku porad prawnych

– w ten sposób każdy będzie w stanie bronić swoich praw przed sądem.

Sądy bliżej ludzi

Mimo dużej liczby sędziów w Polsce, sądy są zgrupowane w dużych miastach, co oznacza dłuższą drogę do sądu zwłaszcza dla mieszkańców mniejszych miejscowości. Rozszerzymy zakres funkcjonowania Sądów Grodzkich, które będą bliżej obywateli, a będą przeznaczone do rozpoznawania drobnych spraw karnych. Taki tryb pozwoli na likwidację zaległości w sądownictwie. Temu samemu celowi służyć będą również sądy 24-godzinne, które karać będą złapanych na gorącym uczynku sprawców czynów chuligańskich.

Biegli sądowi

Opinie biegłych mają często kluczowe znaczenie dla treści wydawanych orzeczeń, nie tylko w skomplikowanych sprawach gospodarczych (takich jak afera FOZZ), ale także w sprawach wypadków komunikacyjnych. Jednocześnie obecny system powoływania biegłych nie pozwala na ocenę ich kwalifikacji. Stworzymy centralny system listy biegłych sądowych, co pozwoli na lepszą selekcję i umożliwi odpowiedni nadzór, co w efekcie poprawi jakość wydawanych opinii.

Komornicy

System egzekucji komorniczej jest niesprawny, a komornicy często nie chcą podjąć się prób wyegzekwowania należności, w szczególności jeżeli wiąże się to z konfliktem z silnymi podmiotami gospodarczymi. Dysponujemy projektem ustawy o działalności komorniczej, która doprowadzi do większej konkurencji i poprawi jakość ich usług.

■ POLICJA

Sprawna policja w służbie obywatelom

W policji obecnie pracuje, łącznie z osobami cywilnymi, 120 tysięcy osób, funkcjonujących w stanie całkowitej niesterowności. Ministra, komendanta głównego policji oraz wojewodów wyposażymy w niewielkie, ale sprawne aparaty dyscyplinujące i kontrolujące sprawność i skuteczność pracy policji. Komendant główny musi być prawdziwym dowódcą, stojącym na czele sztabu, jakim powinna być Komenda Główna. Dowódcami powinni być także komendanci wojewódzcy i powiatowi. Struktura Komendy Głównej będzie strukturą typu sztabowego, służącą obsłudze dowódcy, by ten mógł sprawnie kierować całą policją.

Usprawnienie Komendy Głównej jako sztabu policji

Przeprowadzimy reformę Komendy Głównej Policji. Dzisiaj pracuje w niej aż 4 tysiące osób, z których 1500 przypada na Centralne Biuro Śledcze. Pozostałe osoby pracują w różnego rodzaju biurach i wydziałach. Ich liczba musi ulec redukcji. Część uprawnień powinna przejść do ministerstwa, a pozostałe, całkowicie niepotrzebne, produkujące jedynie różnego rodzaju papiery, zlikwidowane. Przeprowadzimy ucywilnienie pionu logistyki, co przyniesie redukcję kosztów i zwiększenie wydajności pracy policji. Dzięki czemu więcej policjantów będzie patrolowało nasze ulice. Zwiększymy profesjonalizm zarządzania w policji oraz urealnimy cywilny nadzór nad nią poprzez wprowadzenie do centrali i na poziom województw 200 urzędników służby cywilnej, znających się na specyfice działań służb mundurowych. Wprowadzimy realne regulacje antykorupcyjne oraz wyeliminujemy patologię w sferze zamówień publicznych w policji.

Awans dla młodej, doświadczonej i profesjonalnej kadry oficerów

Politykę kadrową w Komendzie Głównej i całym resorcie spraw wewnętrznych przez ostatnie kilkanaście lat prowadził układ funkcjonariuszy wywodzących się ze służby bezpieczeństwa. Czyniono to w celu budowania własnych koterii, nastawionych czy to na zamówienia polityczne, czy na rozszerzanie ekspansji personalnej swoich ludzi. Tę politykę kadrową i te związki z przeszłością zdecydowanie przetniemy. Stworzymy szansę awansu młodszej kadry, z około 20-letnim stażem służby, która teraz – zamiast awansować – sfrustrowana odchodzi ze służby. Funkcjonariusze będą motywowani finansowo – przez system nagród i kar.

Dyscyplina i etos służby

Przywrócimy w policji etos służby oraz dyscyplinę. Zastosujemy metodę zarządzania poprzez cele i priorytety. Działaniom policji zostaną w poszczególnych latach nadane określone priorytety, takie jak np. opanowanie terenów bezprawia, z których policja wycofała się i na których aparat ochraniający bezpieczeństwo obywateli nie funkcjonuje, ustępując na osiedlach miejsca bandom opryszków, okradającym samochody i kradnącym telefony komórkowe chuliganom czy też terroryzującym miasteczka lokalnym grupom przestępczym.

Odpowiedzialność i aktywne działanie policji

Naszym priorytetem będzie zmiana mentalności i podejścia policji do informacji o przestępstwach i wykroczeniach. Nie będziemy tolerować w policji funkcjonariuszy, którzy zniechęcają obywateli do powiadamiania o przestępstwach i formalnego ich zgłaszania. Często zdarzają się również sytuacje, w których funkcjonariusze lekceważą zaobserwowany przez siebie fakt popełnienia wykroczenia lub przestępstwa, ponieważ służą w „drogówce” i nie interesuje ich prewencja. Policja kryminalna nie reaguje w wielu przypadkach na sprawy nie objęte prowadzonym postępowaniem. To już nie będzie miało miejsca. Policja będzie kierowała się zasadą braku tolerancji wobec drobniejszych przestępstw, takich jak kradzież rowerów czy też zwykły wandalizm.

Skopiowanie sukcesu Warszawy

Upowszechnimy w dużych aglomeracjach wprowadzony w Warszawie przez prezydenta Lecha Kaczyńskiego model współpracy pomiędzy policją a strażą miejską. To rozwiązanie doskonale się sprawdza. W 2004 roku miasto sfinansowało dodatkowo 500 etatów policyjnych. W najbardziej niebezpiecznych rejonach zainstalowano kamery. W efekcie stolica należała w 2004 roku do najbezpieczniejszych dużych miast w Polsce.

Skrócenie czasu obsługi na komisariatach

Wprowadzimy usprawnienia techniczne i komputery do obsługi komisariatów oraz uprościmy formę czynności dokonywanych w komisariatach, aby do minimum ograniczyć uciążliwość oraz czas poświęcany przez obywateli na kontakt z policją.

Investycje w nowoczesne środki łączności

Będziemy budować nowoczesne sieci telekomunikacyjne na potrzeby policji, tak aby zapewnić jej skuteczną i niezawodną komunikację.

Prawdziwa współpraca policji ze społeczeństwem

Aby policja mogła skutecznie ochraniać obywateli przed przestępcami, wprowadzimy mechanizmy i rozwiązania prawne zapewniające współpracę policji ze społecznościami lokalnymi, takimi jak wspólnoty mieszkaniowe, rady osiedlowe, parafie i inne organizacje cieszące się zaufaniem społecznym. Współpracując z Ministerstwem Edukacji Narodowej i kuratoriami stworzymy praktykę powiadamiania przez władze szkolne o podejrzeniach popełnienia przestępstw, takich jak handel narkotykami, wymuszenia wobec uczniów, pobicia.

„Naszym priorytetem będzie zmiana mentalności i podejścia policji do informacji o przestępstwach i wykroczeniach.”

W walce z przestępcami wykorzystamy również firmy ochroniarskie, które będą musiały wymieniać się określonymi informacjami z policją i współdziałać z nią. Dokonamy tego, wdrażając mechanizmy odpowiedzialnej polityki koncesyjnej i regularnej weryfikacji jakości współpracy.

Wprowadzimy obowiązek świadczeń na rzecz bezpieczeństwa w niektórych sektorach przedsiębiorczości, np. poprzez instalowanie kamer na parkingach hipermarketów. Policja będzie miała prawo wydawania wiążących zaleceń w przypadku niektórych inwestycji lub zmian urbanistycznych.

Intensywna współpraca pomiędzy instytucjami

W celu zwiększenia skuteczności organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości doprowadzimy do intensywnej współpracy pomiędzy policją, prokuraturą, sądami i zakładami karnymi, tak aby skrócić czas pomiędzy wykryciem przestępstwa a osadzeniem sprawcy. Wszystkie te instytucje będą działać jako jeden spójny system. Przestępcy nie będą „gubili” się pomiędzy instytucjami. Chcemy, wzorem Wielkiej Brytanii, tworzyć w budżecie paragrafy, w których umieszczano by wydatki na walkę z przestępczością, począwszy od działań policji, a kończąc na rozprawie przed sądem. Pozwoli to wyeliminować niepotrzebną biurokrację oraz racjonalnie planować wydatki i oszczędzić środki na realizację priorytetowych zadań policji.

Stworzymy funkcjonalne grupy współpracy na wszystkich szczeblach oraz będziemy dokonywać okresowych przeglądów, w celu usunięcia problemów we współpracy pomiędzy policją, prokuraturą, sądami i służbą więzienną.

Wzmocnimy Centralne Biuro Śledcze

Wzmocnimy Centralne Biuro Śledcze, zwiększając zabezpieczenia operacyjne, chroniące CBS tak przed infiltracją ze strony grup przestępczych, jak i przed ingerencją ze strony polityków.

■ Profesjonalne zarządzanie kryzysowe

Do końca 2005 roku powstanie nowoczesna ustawa o zarządzaniu kryzysowym, która będzie wykorzystywała dobrą i sprawdzoną praktykę, którą prezydent Lech Kaczyński wprowadził w Warszawie. Ustawa umożliwi również elastyczne uruchamianie sił zbrojnych w sytuacjach klęsk żywiołowych oraz jednostki GROM do zadań antyterrorystycznych na terenie Polski. Przykładamy do tego najwyższą wagę, ponieważ nasz kraj nie jest wolny od zagrożeń.

■ Podróże po Europie bez kontroli granicznej

Skandaliczne zaniedbania obecnego rządu doprowadziły do tego, iż Polska z opóźnieniem wejdzie do strefy Schengen. Gwarantujemy, że Polacy będą pełnoprawnymi jej uczestnikami. Doprowadzimy do tego, aby jak najszybciej Polacy tak, jak obywatele „starej” Unii Europejskiej, jeździli po krajach UE bez kontroli granicznej.

■ Współpraca w dziedzinie bezpieczeństwa wewnętrznego UE

Prawo i Sprawiedliwość jest w szczególny sposób zainteresowane międzynarodową współpracą w dziedzinie wewnętrznego bezpieczeństwa, zwalczania przestępczości zorganizowanej i przeciwdziałania niekontrolowanej migracji. Chcemy, aby rozwiązując te problemy kraje Unii wniosły rzeczywisty wkład w tworzenie ogólnoświatowej polityki bezpieczeństwa. Wiele bowiem wskazuje na to, że dziś światowy terroryzm i zorganizowana przestępczość mogą ze sobą współdziałać. Polska, która po wejściu do Unii prawdopodobnie na wiele lat pozostanie państwem granicznym na wschodzie, musi uzyskać pomoc pozostałych krajów członkowskich w zabezpieczeniu granicy wschodniej i w przeciwdziałaniu zjawiskom zorganizowanej przestępczości oraz niekontrolowanej migracji. Jest to niezbędny warunek

dla stworzenia jednolitego obszaru bezpieczeństwa wewnątrz Unii i pełnej integracji nowych członków z Europy Środkowej i Wschodniej.

Twój wybór – bezpieczna Polska

PiS dysponuje przemyślanym i spójnym programem poprawy bezpieczeństwa. Przez ostatnie kilka lat udowodniliśmy, iż nawet będąc w opozycji można było niejednokrotnie wywalczyć oczekiwane przez polskie społeczeństwo zmiany prawa. Nie tworzymy na poczekaniu haseł wyborczych, aby się przypodobać wyborcom. My mówimy o tym od lat. Domagaliśmy się większych praw dla ofiar przestępstw niż dla bandytów oraz wprowadzenia kary bezwzględnego dożywocia. Domagaliśmy się konfiskaty majątków przestępców, uproszczenia procedur karnych i wprowadzenia 24-godzinnych sądów. Domagaliśmy się sprawnej policji, która nie lekceważy obywateli i szybko reaguje na każde przestępstwo. Już niedługo wprowadzimy te postulaty w życie, w przekonaniu, że dzięki nim polskie rodziny będą bezpieczne.

Rozdział 3

– Polityka międzynarodowa

Polska bezpieczna i suwerenna

– silna Polska w Europie

„Będziemy twardo stać na straży polskich interesów narodowych. Naszym zamierzeniem jest budowa silnej Rzeczypospolitej, posiadającej na arenie międzynarodowej pozycję godną dużego europejskiego narodu.”

Zasadniczym celem polityki zagranicznej jest ochrona interesu narodowego. Polityka zagraniczna Rzeczypospolitej musi zapewnić naszemu krajowi bezpieczeństwo, w tym energetyczne, oraz realny wpływ na procesy polityczne i gospodarcze zachodzące we współczesnym świecie. Inicjatywy o charakterze dyplomatycznym muszą współbrzmieć z działaniami na rzecz unowocześnienia struktur państwowych oraz promocji polskiej gospodarki, nauki i kultury. Przez 15 lat zbudowaliśmy mocną pozycję w układzie transatlantyckim i zdobyliśmy wysoki prestiż w Europie. Rzeczpospolita, będąc państwem członkowskim NATO i Unii Europejskiej, będzie musiała w najbliższym czasie nakreślić nowe długofalowe kierunki i cele swej polityki zagranicznej. Polska stoi także przed wielkim wyzwaniem określenia własnej roli i miejsca w rozszerzonej Unii Europejskiej.

Wizja PiS

Będziemy twardo stać na straży polskich interesów narodowych. Naszym zamierzeniem jest budowa silnej Rzeczypospolitej, posiadającej na arenie międzynarodowej pozycję godną dużego europejskiego narodu. W naszej polityce będziemy kierować się następującymi priorytetami:

- utrzymaniem strategicznych więzi ze Stanami Zjednoczonymi opartych na fundamencie wspólnego zaangażowania w umacnianie Sojuszu Transatlantyckiego oraz przyjaznej USA Europy XXI wieku.
- wypracowaniem silnej pozycji Polski w rozszerzonej Unii Europejskiej, umocnieniem polityki solidarności państw członkowskich oraz wspieraniem dalszego rozszerzenia UE na Wschód.
- utrwalaniem i rozwojem partnerskich stosunków z sąsiadami, podjęciem starań o uzyskanie przez Polskę centralnej pozycji w regionie oraz inicjowaniem budowy Wschodniego Wymiaru Unii.
- zapewnieniem Polsce bezpieczeństwa w sferze energetycznej i ekonomicznej.
- uchynieniem niebezpieczeństwa, jakie pojawiło się w ostatnich latach w związku ze zmianami politycznymi w Rosji i nieprzeprowadzeniem przez rząd SLD działań zmierzających do dywersyfikacji dostaw gazu oraz poważnym podejrzeniu, że Rosja chce opanować polski sektor naftowy.

■ **TRANSATLANTYCKI WYMIAR NASZEGO BEZPIECZENSTWA**

Umocnienie silnych dwustronnych stosunków polsko-amerykańskich

Będziemy działać na rzecz umocnienia strategicznego partnerstwa ze Stanami Zjednoczonymi, które są naszym kluczowym sojusznikiem i głównym gwarantem bezpieczeństwa. Współpraca z USA wzmacnia pozycję Polski w UE.

*Polska może odgrywać znaczącą rolę w formowaniu
ładu międzynarodowego oraz podejmować działania
na rzecz współodpowiedzialności Europy za
światowe bezpieczeństwo oraz kształtowania
dobrych relacji Unii z USA.*

Fundamentem naszego strategicznego partnerstwa są wzajemne interesy, a silna Polonia amerykańska wzmacnia nasze więzi. Poparcie polityki USA w walce z międzynarodowym terroryzmem i zaangażowanie polskich sił w Iraku, poza strukturami Sojuszu Atlantyckiego, jest dowodem uprzywielejonanych, bilateralnych więzi sojuszniczych, łączących nasz kraj ze Stanami Zjednoczonymi. Będziemy dążyć do tego, aby nabrały one formalnego i pogłębionego charakteru wzorem państw, które łączą z USA dwustronne umowy określające sojusznicze zobowiązania. Będziemy także działać na rzecz zwiększenia korzystnego obrotu handlowego oraz zniesienia obowiązku wizowego dla Polaków.

Wzmocnienie więzi transatlantyckich i zwalczanie międzynarodowego terroryzmu

Uważamy, że w interesie narodowym zarówno Polski, jak i pozostałych sojuszników z NATO i partnerów z Unii Europejskiej jest utrzymywanie i stałe wzmacnianie więzi transatlantyckich. Sojusz Europy ze Stanami Zjednoczonymi ma podstawowe znaczenie dla bezpieczeństwa naszego kontynentu. Naruszanie na tle konfliktu w Iraku spójności sojuszu USA z państwami Europy jest w naszym przekonaniu niekorzystne dla Polski. Dlatego będziemy popierać wszelkie działania służące wzmacnianiu więzi z Waszyngtonem zarówno w ramach Sojuszu Atlantyckiego, jak i Unii Europejskiej.

Bezpośrednim zagrożeniem pozostaje międzynarodowy terroryzm. Dlatego będziemy współdziałać w tym zakresie z USA oraz budować w Unii taką formułę stosunków transatlantycznych, która będzie traktować Stany jako uczestnika bezpieczeństwa europejskiego. Wypracujemy także rozsądną strategię zaangażowania polskich jednostek w operacjach kryzysowych i misjach pokojowych.

Silna Polska w silnym NATO

Będziemy utrzymywać nasze miejsce w Sojuszu Północnoatlantyckim, jako państwa współtworzącego światową architekturę bezpieczeństwa. Naszym celem jest zapewnienie odpowiedniej roli Polski w NATO, jako państwa posiadającego wpływ i współkształtującego politykę Sojuszu. Aktywności dyplomatycznej, której dziś brakuje, towarzyszyć więc muszą energiczne działania zmierzające do modernizacji naszych sił zbrojnych.

Opowiadamy się za poszerzeniem NATO o nowych europejskich członków; przede wszystkim Ukrainę.

Pakt Północnoatlantycki jest jedynym skutecznym i wiarygodnym sojuszem. Na tę wiarygodność składa się przede wszystkim fakt, że należy doń największa potęga wojskowa świata i główny militarny sojusznik Polski – Stany Zjednoczone Ameryki Północnej. NATO jako jedyne dysponuje odpowiednią infrastrukturą i uzgodnionymi procedurami współdziałania. Warunkiem dobrego funkcjonowania Sojuszu jest harmonijna współpraca państw europejskich z USA. Europa nie może konkurować z Ameryką w kwestii światowego bezpieczeństwa. Prowadzenie takiej polityki miałoby negatywne konsekwencje dla bezpieczeństwa światowego i dla bezpieczeństwa samej Europy.

■ EUROPA JEST WYZWANIEM

Projekt *Konstytucji dla Europy* nie jest dobry dla Polski

Przez długi czas polityka europejska obracała się wokół konstytucji europejskiej. Dziś po odrzuceniu jej przez kilka państw jest to na szczęście sprawa miniona. Niemniej warto jej poświęcić parę słów.

Naszym zdaniem opracowany przez Konwent projekt *Konstytucji dla Europy* był szkodliwy zarówno dla Polski, jak i dla procesu integracji europejskiej. Nasze stanowisko wynikało z następujących powodów:

- traktat konstytucyjny przekazywał zbyt wiele nowych kompetencji instytucjom unijnym.
- znosił mechanizm nicejski i wprowadzał system podejmowania decyzji premiujący najsilniejsze państwa UE. W konsekwencji prowadził do osłabienia politycznej pozycji Polski w unijnych instytucjach.
- negował rolę chrześcijaństwa w kształtowaniu moralnego i kulturowego oblicza naszego kontynentu, posłużył do odrzucenia twierdzeń oczywiście prawdziwych i co za tym idzie, wprowadzał do europejskiej praktyki konstytucyjnej swego rodzaju antychrześcijańską cenzurę.

Mocna pozycja Polski gwarantowana traktatem nicejskim to sprawa naszej przyszłej pozycji w Europie, to szansa na korzystne dla nas zapisy w przyszłych budżetach Unii. To wreszcie szansa na poprawę niekorzystnych ekonomicznych warunków akcesji.

Nasz zdecydowany sprzeciw budziła propozycja zapisania wyższości prawa unijnego nad prawem krajowym, propozycja ograniczająca prawne możliwości ochrony naszej suwerenności i obniżająca rangę Konstytucji RP.

Wartości kształtujące naszą politykę europejską

Zamierzamy brać aktywny udział w debacie o przyszłości Europy. Unijna polityka w ogromnym stopniu została zdominowana przez krótkowzrocznie pojmowane interesy ekonomiczne „starych” państw członkowskich. Unia odeszła od wartości, które przyświecały Ojcom-założycielom integracji europejskiej. Unia nie ma wizji, przeżywa kryzys kulturowej tożsamości. To właśnie przed moralną pustką przestrzegał Ojciec Święty Jan Paweł II w historycznym przemówieniu w polskim parlamencie, przypominając słowa z encykliki *Centesimus Annus*, że „demokracja bez wartości łatwo przemienia się w jawny lub zakamuflowany totalitaryzm”. Papież-Polak wielokrotnie powtarzał nam, że możemy wnieść do Europy ożywcze tchnienie, specyficznie polskie, a zarazem zadziwiająco uniwersalne.

Mamy obowiązek zachowania wierności Jego posłannictwu: obowiązek ożywienia Europy duchem chrześcijańskiej solidarności, wyrażającej się w prawach osoby ludzkiej, prawach rodziny i prawach narodów. Chrześcijańskie wartości są też głęboko zakorzenione w naszych doświadczeniach dziejowych: demokratycznych tradycjach wielokulturowej I Rzeczypospolitej, patriotycznych tradycjach walk o niepodległość, wreszcie w doświadczeniach „Polskiego Sierpnia” – moralnego protestu krzywdzonych i poniżanych.

Dlatego pragniemy przywrócić unijnej polityce wymiar solidarnościowy, wyrażający się nie tylko przeciwstawianiem się hegemonistycznym dążeniom najsilniejszych państw UE, chcących budować swój dobrobyt kosztem praw pozostałych członków, ale także chęcią rozszerzenia Unii o nowe kraje naszej części Europy.

Z tych względów sprzeciwiamy się koncepcji stworzenia Europy „wielu prędkości”, co w konsekwencji mogłoby spowodować zepchnięcie państw słabszych ekonomicznie na margines procesów integracyjnych.

Dlatego też uważamy, że Europa bogata kulturowo może być tylko Europą narodów. Z tej zasady suwerenności narodów wyrasta nasz sprzeciw wobec prób narzucenia nadrzędności prawa europejskiego względem konstytucji narodowych, a także brak zgody na to, by kwestie obyczajowe i moralne były regulowane prawem europejskim, a nie pozostały w wyłącznej gestii państw członkowskich.

Cele polskiej polityki europejskiej

Cele naszej polityki europejskiej przedstawiają się następująco:

- traktowanie NATO jako podstawowej instytucji gwarantującej bezpieczeństwo Europy.
- zachowanie określonej w traktacie nicejskim pozycji Polski w UE.
- utrzymanie zasady jednomyślności w sprawie jakichkolwiek zmian w traktatach Unii Europejskiej.
- nienaruszalność suwerenności Rzeczypospolitej w polityce zagranicznej.
- zachowanie niezależności – w ramach wspólnego rynku – polskiej polityki gospodarczej wraz z jej niezbędnymi atrybutami.
- zachowanie w polityce regionalnej zasady solidarności finansowej przy jednoczesnym oparciu współpracy na partnerstwie władz narodowych i lokalnych bez nadmiernego poszerzania autonomii regionów.

Wizja przyszłości instytucji europejskich

Rozwój Unii powinien wynikać z harmonijnej współpracy między suwerennymi państwami członkowskimi. W tym celu należy potwierdzić rolę rządów narodowych i parlamentów krajowych. Tylko w ten sposób można uczynić Unię bliższą przeciętnemu obywatelowi. Relacje między instytucjami unijnymi powinny jasno wskazywać, gdzie znajduje się polityczne przywództwo Unii. Uważamy, iż głównymi instytucjami decyzyjnymi

UE, rozstrzygającymi najważniejsze zagadnienia oraz wytyczającymi kierunki polityki, powinny pozostać Rada Europejska i Rada Unii Europejskiej. Tylko taka konstrukcja instytucjonalna UE, wynikająca z zasady suwerenności państw członkowskich, leży tak w naszym, jak i w europejskim interesie.

Priorytety wspólnej europejskiej polityki zagranicznej

Postulujemy ustanowienie następujących europejskich priorytetów we wspólnej polityce zagranicznej UE:

- uznanie stosunków transatlantyckich za najważniejszy czynnik europejskiej polityki bezpieczeństwa;
- animowanie współpracy w ramach Wymiaru Wschodniego UE;
- ustanowienie takich stosunków z Rosją, które nie godziłyby w interesy któregoś z państw członkowskich;
- ustabilizowanie sytuacji politycznej na Bałkanach i rozwój gospodarczy tego regionu;
- rozwój współpracy z krajami basenu Morza Śródziemnego.

Europa solidarnych narodów

Europa Solidarnych Narodów – to nasza wizja Unii Europejskiej.

Unia powinna stać się silnym i solidarnym związkiem państw narodowych. Podstawowym źródłem i nośnikiem tych wartości są, i pozostaną, państwa członkowskie, a wszelkie kompetencje UE wynikają z decyzji suwerennych krajów.

Tylko silne, unitarne państwo umożliwi nam realizację naszych interesów i zaszczepienie przyszłym pokoleniom wartości, jakimi są istnienie narodu i jego rozwój. Państwo narodowe jest też podstawowym warunkiem funkcjonowania demokracji. Dlatego sprzeciwiamy się zastępowaniu państw suwerennych i tworzeniu europejskiej struktury superpaństwa.

Likwidacja ekonomicznej nierówności w Europie

Będziemy dążyć do zmniejszenia ekonomicznych nierówności na naszym kontynencie. Ta przepaść w rozwoju powstała w wyniku jałtańskiego podziału Europy. Mamy więc prawo, w imię europejskiej solidarności, do-

może się mocnego wsparcia dla państw Europy Środkowo-Wschodniej. Polityka wsparcia dla biedniejszych regionów, równouprawnienie Polski w dziedzinie unijnej polityki rolnej oraz relacje handlowe pomiędzy Unią, Polską i Rosją – to sprawy dla nas kluczowe.

Utrzymanie korzystnego dla Polski poziomu i struktury unijnego budżetu

Będziemy nieustępliwie negocjować jak najkorzystniejszy dla Polski budżet UE, zwłaszcza jak największe fundusze w ramach polityki strukturalnej i spójności oraz na rzecz polskiego rolnictwa. Wspólna Polityka Rolna musi jeszcze przez wiele lat pozostać istotnym elementem integracji europejskiej, choć powinna być stopniowo reformowana. Reforma ta nie może jednak zaczynać się od krajów Europy Środkowej i Wschodniej.

Rozszerzenie Unii zbiegło się w czasie z okresem dekonunktury gospodarczej w najsilniejszych krajach członkowskich. W efekcie największe w historii rozszerzenie UE było najsłabiej finansowane. Stąd warunki finansowe naszego wejścia do struktur europejskich nie były korzystne. Istnieje groźba dalszego ich pogorszenia. Plany niektórych bogatych państw zachodnioeuropejskich, by ograniczyć budżet UE obniżając składkę, prowadzą wprost do ograniczenia środków pomocowych przeznaczonych dla biedniejszych regionów Unii. Będziemy się takim tendencjom przeciwstawiać i udzielimy poparcia tylko takiemu budżetowi, który co najmniej pozwoli na utrzymanie dotychczasowego poziomu finansowania polityki pomocowej dla Polski.

Niskie podatki i konkurencja systemowa

Opowiadamy się za ochroną konkurencji systemowej w UE, która ma dobroczynny wpływ na poprawę stanu gospodarki europejskiej w konkurencji globalnej. Będziemy zabiegać o możliwość dalszego funkcjonowania konkurencji systemowej w ramach UE, w zakresie prawa podatkowego i socjalnego, która daje Polsce i nowym krajom członkowskim szansę na kompensowanie braków w dziedzinie infrastruktury oraz dostępu do kapitału. Równocześnie przeciwstawiamy się europejskiej harmonizacji prawa podatkowego i socjalnego, a zwłaszcza narzuceniu niekorzystnych dla Polski rozwiązań podatkowych powodujących zmniejszenie konkurencyjności naszej gospodarki.

Polityka regionalna UE: wsparcie dla rozwoju Polski

Uważamy, że polityka regionalna Unii powinna być utrzymana w dotychczasowym kształcie i na co najmniej dotychczasowym poziomie finansowania. Powinna ona służyć pobudzaniu rozwoju gospodarczego Polski

m.in. poprzez finansowanie postępu technologicznego i innowacyjnego, wspieranie konkurencyjności i przedsiębiorczości. Podobne rozwiązania stosowano przy okazji poprzednich rozszerzeń – wprowadzano wówczas nowe fundusze odpowiadające na potrzeby wchodzących do Wspólnoty krajów. Szybki rozwój społeczno-gospodarczy polskich regionów położonych przy wschodniej granicy Unii powinien być troską całej Unii Europejskiej. Dlatego będziemy domagali się przyjęcia nowych wskaźników służących podziałowi środków ze wspólnego budżetu UE, jak na przykład odległości od centrów europejskich i regionów granicznych UE.

Umocnienie roli Sejmu RP w zakresie polityki europejskiej

Opowiadamy się za wzmocnieniem roli Sejmu w zakresie polityki europejskiej. Jego kompetencje nie odpowiadają wyzwaniom, jakie stawia przed nami członkostwo w Unii. Stajemy przed groźbą tworzenia prawa poza kontrolą polskiego parlamentu, co jest sprzeczne z fundamentalną zasadą konstytucyjną, która mówi o suwerenności narodu polskiego. Dlatego też wzorem wielu państw europejskich opowiadamy się za nadaniem Sejmowi uprawnień wymuszających współdziałanie rządu i parlamentu w sprawach europejskich. Prowadzenie nowej polityki europejskiej wymaga współdziałania wszystkich organów państwa i samorządu. Tylko jednolita, koordynowana przez rząd polityka, pozwoli na ograniczenie zagrożeń i wykorzystanie szans związanych z członkostwem Polski w Unii Europejskiej.

■ POLITYKA WSCHODNIA

Wymiar wschodni polityki bezpieczeństwa

Będziemy prowadzić aktywną i wiodącą politykę w regionie, budując szczególne więzi współpracy politycznej i gospodarczej ze wschodnimi sąsiadami RP, przede wszystkim z Ukrainą. Jesteśmy żywotnie zainteresowani utrzymaniem pokojowej stabilizacji na obszarze leżącym na wschód od naszych granic. Służyć temu będzie wzmacnianie zaangażowania naszych sojuszników z NATO i partnerów z Unii Europejskiej w rozwój wschodniego wymiaru polityki prowadzonej przez obie te organizacje. Będziemy popierać współpracę Polski ze wszystkimi państwami zainteresowanymi jego tworzeniem. Zmiany na Ukrainie otworzyły nowe możliwości dla naszej polityki na Wschodzie. Jesteśmy zainteresowani umacnianiem rozwoju państwa ukraińskiego i zacieśnianiem jego więzi zarówno z NATO, jak i UE. Powinniśmy angażować Ukrainę we wspólne projekty polityki obronnej

i zbrojeniowej, celem jej ściślejszego związania z blokiem euroatlantycznym. Ukoronowaniem wysiłków naszej dyplomacji będzie zaproszenie Ukrainy do negocjacji członkowskich w NATO i UE. Jesteśmy też zainteresowani demokratyzacją Białorusi. Wobec ostatnich dramatycznych wydarzeń będziemy wspierać mniejszość polską i jej działaczy, którzy stali się przedmiotem represji reżymu Łukaszenki. Zależy nam także, aby nasza polityka wschodnia była oparta na partnerskich stosunkach z Rosją.

Otwarcie na Wschód: Polska siłą napędową polityki wschodniej Unii Europejskiej

Będziemy umacniać pozycję Polski jako inicjatora polityki wschodniej UE. Postaramy się doprowadzić do nowego otwarcia w stosunkach państw Europy Zachodniej ze Wschodem. Tworzenie Wschodniego Wymiaru UE powinno stać się jednym z filarów polskiego zaangażowania w politykę europejską. W naszym interesie leży animowanie partnerstwa strategicznego UE z Ukrainą, Białorusią i Mołdawią oraz stworzenie dla tych państw perspektywy członkostwa w UE.

Osobną sprawą są stosunki z Rosją.

*Chcemy, by stosunki z Rosją były jak najlepsze.
Jednakże współpraca i budowanie wzajemnych
więzi wymaga przyjaznej postawy z obu stron.*

Musimy dążyć do tego, by Rosja przestała uważać Polskę za naturalną sferę swoich wpływów, a zaczęła traktować Rzeczpospolitą jako równouprawnionego członka Unii Europejskiej. Do tego musimy jednak przekonać zarówno Moskwę, jak i Brukselę.

Zadania polskiej polityki wschodniej

W dziedzinie polityki wschodniej zamierzamy podjąć następujące działania:

- powołanie do życia Funduszu Dobrego Sąsiedztwa – specjalnej instytucji wspierającej inicjatywy społeczne, naukowe i edukacyjne na Białorusi i Ukrainie. Brak takiej instytucji powoduje, że jesteśmy dystansowani przez inicjatywy podejmowane w Europie Zachodniej. Jednym z zadań Funduszu powinna być realizacja wieloletniego programu stypendialnego dla studentów i doktorantów. Fundusz powinien uruchomić program współpracy kulturalnej;

- wsparcie dla współpracy polsko-ukraińskiej i polsko-białoruskiej na poziomie samorządów i organizacji pozarządowych;
- przyznanie Ukrainie statusu państwa z gospodarką rynkową, a w niedalekiej przyszłości państwa stowarzyszonego z UE;
- rozwijanie na wszystkich możliwych poziomach aktywnej współpracy politycznej i gospodarczej z państwami Europy Środkowej, szczególnie z Litwą i Słowacją. Wejście do Unii nie może oznaczać zaniku bilateralnych kontaktów z poszczególnymi państwami środkowoeuropejskimi. Polska powinna być inicjatorem zaangażowania tych krajów w Wymiar Wschodni polityki europejskiej i wspólnie z nimi działać na jego rzecz w Brukseli;
- wyznaczenie Polsce roli obserwatora UE, rejestrującego poza wschodnimi granicami Unii wszelkie zagrożenia dla pokoju oraz naruszenia praw człowieka.

Europa Środkowa strategicznym wyzwaniem dla Polski

Zacieśnimy więzy z państwami naszego regionu. Będziemy działać na rzecz pogłębienia współpracy gospodarczej, naukowej, edukacyjnej i kulturalnej oraz utrwalenia najlepszych stosunków z naszymi sąsiadami w regionie. Podejmiemy energiczne działania, mające na celu odtworzenie współpracy Wyszehradzkiej, ugruntowanie współpracy w ramach Inicjatywy Środkowoeuropejskiej oraz Rady Państw Morza Bałtyckiego. Jesteśmy przekonani, że pogłębienie politycznej współpracy pomiędzy Polską, Czechami, Węgrami i Słowacją oraz przyciągnięcie do niej Litwy sprzyjać będzie wspólnym interesom wewnątrz Unii.

Bezpieczeństwo energetyczne i ekonomiczne

Jednym z podstawowych celów polskiej polityki musi być zapewnienie krajowi bezpieczeństwa energetycznego. Możemy to osiągnąć jedynie poprzez uniezależnienie Polski od importu rosyjskiego gazu. Niestety w ostatnich latach cel ten się oddalił. Rządzący postkomuniści, wbrew polskiej racji stanu, zerwali umowę na dostawy norweskiego gazu. W lutym 2004 roku mogliśmy się przekonać, czym grozi zależność od jednego dostawcy, kiedy to Rosjanie na trzy dni wyłączyli z pracy gazociąg jamański. Ostatnio zaś, na odchodnym, rząd SLD podjął decyzję o prywatyzacji PGNiG. Oprócz gazownictwa na ryzyko jest również narażony strategiczny sektor paliw płynnych. Naszą sytuację pogarsza fakt, iż w kwestiach bezpieczeństwa energetycznego niestety nie możemy liczyć

na solidarność ze strony Unii Europejskiej. Wielki niepokój budzi podpisana ostatnio, ponad naszymi głowami i wbrew polskim interesom, umowa na budowę gazociągu przez Bałtyk, pomiędzy Niemcami i Rosją.

Dołożymy wszelkich starań, aby doprowadzić do zróżnicowania kierunków dostaw gazu.

Będziemy przeciwstawiali się ograniczaniu roli państwa w zakresie kontroli nad strategicznymi przedsiębiorstwami branży energetycznej.

Uchwalimy ustawę o bezpieczeństwie narodowym

Należy ona na służby specjalne obowiązek składania rządowi i parlamentowi sprawozdania o stanie bezpieczeństwa państwa, w tym bezpieczeństwa energetycznego i gospodarczego. Raport ten będzie również zawierał dokonaną z tego punktu widzenia ocenę wszystkich ważniejszych prywatyzacji. Wprowadzenie tego mechanizmu jest niezmiernie istotne, ponieważ utrudni on działania zmierzające do uzależnienia Polski.

Obrona polskich interesów gospodarczych

W relacjach z zagranicą będziemy konsekwentnie bronić polskich interesów gospodarczych. Będziemy dążyć do zaktywizowania i wsparcia polskich przedsiębiorstw na rynkach unijnych oraz wschodnioeuropejskich. Postaramy się również zwiększyć naszą obecność na dotychczas zaniedbanych rynkach Ameryki Łacińskiej i Azji.

Promocja Polski w świecie – gospodarka, kultura i polityka historyczna

Będziemy podejmować działania zmierzające do budowania nowego wizerunku naszego kraju za granicą. Za szczególnie ważne uznajemy usprawnienie koordynacji promocji gospodarczej Polski w świecie.

Zdajemy sobie sprawę, jak ważną rolę w kształtowaniu obrazu własnego kraju za granicą odgrywa propagowanie kultury narodowej. Podejmiemy działania na rzecz promocji jej dorobku w ramach naszej polityki umacniania mecenatu państwowego w sferze kultury.

Zamierzamy także prowadzić aktywną politykę historyczną. Ma ona w nowoczesny sposób przedstawiać wolnościowe zasługi Polski w walce z nazistowskim i komunistycznym totalitaryzmem.

Troska o Polonię

Zapewnimy godne warunki rozwoju i pielęgnowania tożsamości narodowej mniejszości polskiej za granicą, szczególnie na Białorusi. Opracujemy i wprowadzimy w życie kompleksowy program współpracy z Polonią i Polakami za granicą. Podejmiemy działania zmierzające do poszanowania zabytków kultury polskiej znajdujących się na Litwie, Białorusi i Ukrainie. Polityka polonijna powinna zostać podporządkowana jednolitemu programowi działań i realizowana we współpracy instytucji rządowych z pozarządowymi.

Nowa dyplomacja

Stworzymy instrumentarium do prowadzenia polityki zagranicznej poprzez:

- usunięcie z ministerstwa i dyplomacji funkcjonariuszy i tajnych współpracowników byłych służb specjalnych;
- umocnienie pozycji ministra spraw zagranicznych wobec innych resortów, tak by mógł realnie odgrywać rolę koordynatora;
- określenie wymagań, które będą musiały spełniać osoby pełniące funkcje dyplomatyczne;
- wprowadzenie systemu jednoosobowej odpowiedzialności, co pozwoli, zwłaszcza ambasadorom, na dobór współpracowników;
- przygotowanie fachowych kadr dla służby zagranicznej, kształconych w Szkole Głównej Służby Zagranicznej, którą zamierzamy powołać;
- zmienimy zasady powoływania ambasadorów. Zerwiemy z praktyką mianowania na te stanowiska absolwentów Moskiewskiego Instytutu Stosunków Międzynarodowych.

■ **Polityka Obronna**

Przywróćmy interes narodowy jako priorytet w polityce obronnej

Sojusze militarne są jednym z nieodzownych narzędzi realizacji polityki państwa w sferze obronnej. Przynależność do organizacji międzynarodowych nie zwalnia nas jednakże z troski o własne bezpieczeństwo. Okres PRL, gdy wszelkie decyzje o charakterze strategicznym dotyczące Polski powstawały bez naszego udziału, odciska do dziś swe negatywne piętno na

instytucjach i kulturze kształtowania strategii obronnej naszego państwa. Jego efektem są dziś podejmowane decyzje, nie zawsze zgodne z najlepiej pojmowanym interesem narodowym Polski.

NATO podstawowym sojuszem militarnym Polski

W sferze stosunków sojuszniczych największą wagę przywiązujemy do NATO, skupiającego państwa europejskie obok największej potęgi militarnej świata i głównego militarnego sojusznika Polski – Stanów Zjednoczonych. Pakt Północnoatlantycki jest jedynym sojuszem o ukształtowanej przez dekady wiarygodności. NATO jako jedyne także dysponuje odpowiednią infrastrukturą i odpowiednimi, uzgodnionymi procedurami współdziałania.

Dwustronny sojusz wojskowy ze Stanami Zjednoczonymi

PiS będzie dążył również do ustanowienia bilateralnego, formalnego sojuszu wojskowego ze Stanami Zjednoczonymi, na wzór stosunków, jakie USA posiada ze swymi niektórymi specjalnymi sojusznikami. Celem powyższego sojuszu nie jest osłabienie mechanizmu wspólnej obrony w ramach NATO, na rzecz wzmocnienia którego PiS zamierza aktywnie działać. Popieramy również zwiększenie zdolności do działań obronnych, antykryzysowych, a szczególnie antyterrorystycznych w ramach Unii Europejskiej. Uważamy jednak za zbędne działania, które dublowałyby zdolności i cele z powodzeniem realizowane w ramach NATO.

Stworzenie sił zbrojnych zdolnych do skutecznej obrony Polski

Wraz z końcem Zimnej Wojny zmienił się charakter oraz uległy one globalizacji. Polska, będąc frontowym krajem NATO, a także z uwagi na swe szczególnie, naznaczone historią położenie strategiczne, nie może rezygnować także z tradycyjnego podejścia do obrony terytorium kraju. Polska powinna dysponować minimalną konieczną zdolnością do rekonstrukcji sił na wypadek klasycznej agresji zbrojnej. W celu utrzymania odpowiednich rezerw, niecelowa jest całkowita rezygnacja z powszechnego obowiązku wojskowego.

Reforma powszechnego obowiązku wojskowego

PiS będzie dążył do maksymalnego skrócenia czasu trwania obowiązkowej służby wojskowej tak, aby ograniczyć go jedynie do procesu szkolenia poborowego. Powszechnemu obowiązkowi wojskowemu powinni być poddani najlepsi poborowi, podnosząc poziom rezerw i tworząc odpowiednie

wzorze postaw społecznych. Będziemy wspierać rozwój atrakcyjnego programu szkolenia wojskowego studentów i programu klas wojskowych w szkołach średnich, razem z odpowiednim systemem zachęt.

Sprawną współpracą z sojusznikami

PiS będzie również wspierał tworzenie nowoczesnych sił operacyjnych zdolnych do pełnego spektrum misji ekspedycyjnych u boku naszych sojuszników, zapewniając Polsce odpowiedni wpływ na politykę sojuszniczą.

Odpowiedni poziom funduszy na armię

Realizacja powyższych celów może pociągać za sobą konieczność podniesienia wydatków na obronność. Zdając sobie sprawę, jak ważna dla naszego kraju jest kondycja sił zbrojnych, PiS będzie dążył do zapewnienia armii odpowiedniego poziomu finansowania.

Przemyślana i długofalowa strategia zakupów uzbrojenia

PiS będzie wymagał, aby polityka zakupów uzbrojenia podporządkowana była jak najbardziej długofalowej strategii, dając krajowemu przemysłowi szansę dostosowania się do oczekiwań sił zbrojnych i wykorzystania jego potencjału. Działania resortów obrony i gospodarki powinny być skoordynowane.

Moralna odnowa Wojska Polskiego ważnym narzędziem wychowania narodowego

Powszechny obowiązek wojskowy powinien być jednym z głównych elementów misji proobronnej i propatriotycznej sił zbrojnych, której obecny stan należy określić jako groteskę. PiS zamierza w zdecydowany sposób wypełnić z sił zbrojnych wszelkie przejawy klik oraz nagannych postaw, takich jak nepotyzm, korupcja i „fala”.

Polityka kadrowa oraz etos służby wojskowej

Polityka kadrowa w siłach zbrojnych zostanie poddana jasnym i czytelnym zasadom. Będziemy również działać na rzecz odnowienia etosu służby wojskowej, w tym zwłaszcza etosu oficera zawodowego, biorąc przykład ze wzorców II RP.

Przywrócenie cywilnej kontroli nad resortem obrony oraz jego reforma

Będziemy dążyli do zapewnienia odpowiedniej roli dla kompetentnego korpusu urzędników cywilnych w ramach MON. Nie do zaakceptowania jest sytuacja, aby role te pełnili żołnierze zawodowi po przejściu do rezer-

wy. Wyrugujemy wszelkie przejawy peerelowskiej kultury organizacyjnej, z przerosłem struktur dowódczych, które za nic tak naprawdę nie odpowiadają. Zmniejszeniu powinna ulec rola Sztabu Generalnego, który w ostatnich latach przejmował kompetencje cywilnego kierownictwa resortu, nie ponosząc odpowiedzialności za swe decyzje, promując jednocześnie koteryjne postawy w kierownictwie sił zbrojnych. Sztab Generalny powinien stać się jedynie organem planistycznym pracującym na potrzeby MON. Należy zlikwidować dowództwa korpusów i odrębne dowództwa rodzajów sił zbrojnych. Dowodzenie operacyjne powinno przejść Dowództwo Operacji Połączonych. Reszta zadań, w tym zwłaszcza szkolenie, logistyka i administracja powinna spocząć na Dowództwie Wsparcia.

Twój wybór – silna, bezpieczna Polska w Europie Narodów

Podstawową funkcją państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa i ochrona interesów narodowych. Niestety nie zawsze w ostatnich latach polska polityka stosowała się do tej oczywistej przecież zasady. My przywrócimy myślenie w kategoriach interesu narodowego. Będziemy umacniać bezpieczeństwo Polski, wykorzystując do tego zarówno instytucje NATO, jak i Unii Europejskiej. Sprzeciwiamy się natomiast osłabianiu więzi transatlantyckich. Zrobimy wszystko, by zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne.

Unię Europejską widzimy jako związek suwerennych narodów, zachowujących swoją kulturową tożsamość i prawną odrębność. Występujemy przeciw koncepcjom stworzenia unijnego superpaństwa. Jesteśmy za rozszerzeniem UE i NATO na inne państwa Europy Wschodniej. Chcemy zbudować silną Polskę, IV Rzeczpospolitą, posiadającą należne jej miejsce na arenie międzynarodowej.

Rozdział 4 – Gospodarka

Silna polska gospodarka – rozwój przez zatrudnienie

**„Znacznie większe
zatrudnienie może rozwiązać
większość problemów
gospodarczych w Polsce.”**

Nie da się rozważać spraw polskiej gospodarki w oderwaniu od najważniejszych problemów naszego kraju, jakimi są bezrobocie, szeroka sfera biedy, kryzys mieszkaniowy, a w efekcie kryzys rodziny oraz depopulacja, która zagraża podstawom naszego narodowego bytu. Zagrożenie to najszybciej przejawiać się może poprzez wielki kryzys finansów publicznych i zabezpieczenia socjalnego, co musi prowadzić do zachwiania państwa i całej konstrukcji porządku publicznego i społecznego.

Wizja PiS

Uniknięcie tych zagrożeń możliwe jest tylko wtedy, jeśli zdołamy wykorzystać wielkie szanse, jakie daje nam obecna sytuacja, wielki zasób kapitału ludzkiego o dobrym, a często bardzo dobrym przygotowaniu, duża aktywność gospodarcza Polaków, otwarcie się przed Polską wielkiego europejskiego rynku zbytu i wreszcie znaczne zasilenie naszej gospodarki z funduszy europejskich. Musimy odblokować naszą gospodarkę, zdjąć z niej wielki ciężar patologii naszego państwa. Musimy podjąć politykę gospodarczą nastawioną na załatwienie najważniejszych polskich spraw. Oznaczać to musi postawienie przede wszystkim na pracę. Na zapewnienie dostatku pracy, jako podstawowego celu wszelkich działań. Rozwój przez zatrudnienie to najkrótsze określenie centralnego postulatu tego programu.

■ Po pierwsze – zatrudnienie

W Polsce bez pracy pozostaje 3 mln obywateli. Stopa bezrobocia w czerwcu 2005 r. wyniosła 18 procent, co jest najwyższym wynikiem w UE.

Nieskuteczność działań ze strony obecnej ekipy rządzącej grozi zwiększeniem w najbliższych latach rzeszy bezrobotnych Polaków. Kontynuacja dotychczasowej, niesprzyjającej powstawaniu nowych miejsc pracy, polityki gospodarczej w połączeniu z kryzysem systemu finansów publicznych spowoduje stosowanie coraz bardziej restrykcyjnych zasad przyznawania świadczeń na rzecz bezrobotnych. Poszerzy to sferę wykluczenia, doprowadzi do pogłębienia apatii społecznej i ostatecznej utraty nadziei. Jedną z konsekwencji tego kryzysu społeczno-gospodarczego będzie masowa emigracja młodych, wysokiej klasy specjalistów z różnych dziedzin. Bez przemyślanej, długofalowej polityki przeciwdziałania bezrobociu, bez

stworzenia systemu zachęt dla przedsiębiorców do inwestowania i zatrudniania nowych pracowników, nie dojdzie do poprawy sytuacji na rynku pracy. Prawo i Sprawiedliwość ma taki plan działania.

Ulgi w CIT na tworzenie nowych miejsc pracy

PiS proponuje, aby każdy przedsiębiorca, tworząc jedno nowe miejsce pracy, otrzymywał przez 2 lata w formie potrącenia od podatku CIT co-miesięcznie kwotę 1000 zł. Nowe miejsca pracy nie będą powstawać, jeśli przedsiębiorstwa nie będą zachęczone do inwestowania.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

Zamierzamy obniżyć stawkę podatkową dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą do 18 procent.

„Bez przemyślanej, długofalowej polityki przeciwdziałania bezrobociu, bez stworzeniu systemu zachęt dla przedsiębiorców do inwestowania i zatrudniania nowych pracowników, nie dojdzie do poprawy sytuacji na rynku pracy.”

Proponujemy przyspieszoną amortyzację. Obecnie bezpośrednio od dochodów można odliczyć koszty do 3500 złotych. Propozycja PiS zakłada możliwość odliczenia wszelkich kosztów zakupu środków trwałych, z wyjątkiem nabycia nieruchomości i samochodów.

Dwuletnie zwolnienie z uiszczania części składek na ZUS

Proponujemy, by pracodawcy przez 2 lata byli zwolnieni z uiszczania składki na ubezpieczenia społeczne, części płatnej przez pracodawcę za pracowników zatrudnionych na nowo utworzonych miejscach pracy. W ten sposób pracodawcy w pierwszym okresie po zatrudnieniu nowego pracownika mieliby środki na wynagrodzenia, a z drugiej strony, nie ponosiliby kosztów związanych ze składkami na ubezpieczenie społeczne tychże pracowników.

Podnoszenie kwalifikacji pracowników

Osoby poszukujące pracy zwykle nie dysponują umiejętnościami, których oczekują od nich pracodawcy: przede wszystkim obsługi nowoczesnych maszyn, urządzeń biurowych i komputerów. Dlatego stworzymy w ramach systemu ustawicznego szkolenia i kursy dla bezrobotnych. Poprawie

sytuacji na rynku pracy będzie sprzyjał niezwykle wysoki poziom skolaryzacji wśród ludzi młodych, gdyż w związku z tym łatwiej im będzie podnosić kwalifikacje zawodowe.

■ Czas przeciwdziałać negatywnym procesom demograficznym

Nasz kraj przeżywa regres demograficzny. Winny jest między innymi charakter przemian społeczno-ekonomicznych. Przyczyną spadku dzietności wśród kolejnych roczników młodzieży, wskazywaną w badaniach demografów, są trudności na rynku pracy, zmniejszanie świadczeń socjalnych na rzecz rodzin, niesprzyjająca umacnianiu rodziny polityka społeczna oraz generalnie trudne warunki życia.

Z drugiej strony, spadkowi liczby urodzeń towarzyszyć musi wzrost średniej długości życia. To z kolei spowoduje co roku znaczne zwiększanie wydatków na opiekę zdrowotną oraz świadczenia społeczne.

W najbliższych latach nastąpi dalszy spadek współczynnika dzietności. Utrzymanie się tej tendencji grozi zmniejszeniem do 2020 roku liczby ludności Polski o milion osób.

Uważamy, iż te negatywne zjawiska są w dużej mierze konsekwencją kształtu systemu podatkowego, który dyskryminuje rodziny świadomie decydujące się na dzieci i ich wychowanie. Polski system podatkowy traktuje dzieci jak „luksusową konsumpcję”, na którą stać niewielu.

Ulga prorodzinna nowym instrumentem polityki gospodarczej państwa

Prawo i Sprawiedliwość będzie starało się nie dopuścić do tego, by następował dalszy regres pokoleniowy w Polsce. Przetrvanie i dalszy rozwój narodu jest dla nas sprawą najważniejszą.

Prawo i Sprawiedliwość proponuje zmianę sposobu myślenia o podatku dochodowym od osób fizycznych. Zasady opodatkowania powinny zostać uproszczone, a zmiany systemu podatkowego powinny być bardziej przewidywalne. Wprowadzona tak szybko, jak tylko to będzie możliwe, zmiana w podatku dochodowym od osób fizycznych polegać będzie na wprowadzeniu ulg na dzieci dla rodzin. Ulgami objęte będą rodziny o docho-

dzie brutto nie większym niż 500 złotych na jedną osobę w rodzinie. Proponowane ulgi prorodzinne wynoszą 50 złotych na jedno, 200 złotych na dwoje oraz 100 złotych na każde kolejne dziecko.

■ **Nie czas na podatek liniowy**

Jesteśmy przekonani, iż wprowadzenie proponowanego przez formację liberalną podatku liniowego byłoby niesprawiedliwe. Podwyższa on bowiem efektywną stawkę podatkową dla osób najuboższych i obniża ją dla osób najbogatszych. Polska jest krajem, w którym różnica w dochodach najbiedniejszych i najbogatszych jest jedną z największych w Europie. Przepaść między grupą Polaków zarabiających najlepiej a rodzinami najuboższymi jest ponad 10-krotna.

■ **Utrzymanie dwóch stawek podatkowych PIT**

PiS proponuje uproszczenie systemu poprzez docelowe zmniejszenie liczby stawek podatkowych do dwóch: 18- i 32-procentowej. W myśl naszej koncepcji po czterech latach stawka wyższa zostałaby obniżona do 28 procent. Kwota wolna od podatku nie byłaby mniejsza niż dziś, a próg podatkowy kształtowałby się w granicach 80–100 tys. złotych. Zachowane zostałyby wspólne rozliczanie się małżonków.

■ **Utrzymanie preferencyjnych składek VAT na żywność i leki**

Prawo i Sprawiedliwość opowiada się za utrzymaniem dotychczasowych stawek podatku VAT, wraz z preferencyjną stawką na artykuły pierwszej potrzeby, takie jak żywność i leki. Uważamy, iż podniesienie tych stawek powodowałoby nadmierne obciążenie finansowe osób mniej zamożnych, które większość swoich dochodów wydają na artykuły pierwszej potrzeby.

„Jesteśmy przekonani, iż wprowadzenie proponowanego przez formację liberalną podatku liniowego byłoby niesprawiedliwe.”

Jesteśmy za likwidacją podatku giełdowego i od lokat bankowych, lub wprowadzeniem takich ulg, które sprowadzą go do minimum. Ich wprowadzenie nie miało specjalnego znaczenia dla dochodów budżetu państwa. Przygotujemy także zmniejszenie i uproszczenie podatku spadkowego. Nie przewidujemy wprowadzenia podatku katastralnego.

■ Nowy budżet na miarę wyzwań

PiS uważa, iż pieniądze podatników powinny być przez państwo szanowane, a nie marnotrawione. Dlatego wprowadzi szereg rozwiązań racjonalizujących wydatki budżetowe.

Za naszych rządów nastąpi zmiana systemu tworzenia budżetu państwa z obecnego „współczynnikowego”, polegającego na przechodzeniu wszystkich wydatków z roku poprzedniego pomnożonych przez współczynnik obowiązujący w danym roku, na budżet „zadaniowy”. Uważamy, iż w przypadku każdego wydatku konieczne jest określenie zadania, którego dany wydatek dotyczy. Założenia budżetu państwa powinna tworzyć kancelaria premiera, która również kontrolowałaby ich realizację. Ministerstwo Finansów nadzorowałoby jedynie bieżące wykonywanie budżetu.

„PIS uważa, iż pieniądze podatników powinny być przez państwo szanowane, a nie marnotrawione. Dlatego wprowadzi szereg rozwiązań racjonalizujących wydatki budżetowe.”

Zamierzamy wprowadzić informatyczny system zarządczy, który pozwoli odpowiedniemu departamentowi Ministerstwa Finansów monitorować on-line stan operacji i sald oraz kontrolować wydatki w jednostkach budżetowych i urzędach. Dostęp do tego systemu powinna mieć Najwyższa Izba Kontroli, co umożliwi jej stałą i bieżącą kontrolę wydatków administracji publicznej.

Szerszy horyzont planowania budżetowego

Obecna polityka fiskalna odznacza się brakiem stabilności, powodującym niepewność w życiu gospodarczym. Dlatego opowiadamy się za wydłużeniem horyzontu planowania budżetowego z jednorocznego na rzecz śred-

nieterminowej procedury budżetowej. Proponujemy trzyletni horyzont budżetowania. Procedura taka, szeroko stosowana w krajach UE, utrudni zmienianie z roku na rok obciążeń podatkowych oraz pozwoli w oparciu o trzyletnią prognozę makroekonomiczną planować wpływy i wydatki państwa na kolejne lata, a tym samym prowadzić skuteczniejszą politykę gospodarczą.

Ustalenie maksymalnego deficytu budżetu

Prawo i Sprawiedliwość zamierza ustalić nieprzekraczalną wysokość deficytu budżetowego na poziomie 30 mld zł. Uważamy, że jest to posunięcie niezbędne do uzdrowienia finansów publicznych. Spowoduje ono, iż każde dodatkowe zwiększenie wydatków budżetowych będzie wymagało ograniczenia innych wydatków lub odpowiedniego zwiększenia dochodów. Kwota ta, przy systematycznym wzroście Produktu Krajowego Brutto (PKB), prowadzić będzie do stałego ograniczenia procentowego poziomu deficytu w stosunku do PKB. Zakłada się, iż przy naszym wzroście gospodarczym w 2009 roku będzie to około 2,3 procent PKB.

■ Program „Tanie i Sprawne Państwo”

Uważamy, iż administracja państwowa w Polsce jest ogromnie rozbudowana, niesprawna i często skorumpowana. Zupełnie nie odpowiada na wyzwania współczesnego społeczeństwa. Bez radykalnych zmian w administracji trudno przeprowadzić program naprawy państwa. Prawo i Sprawiedliwość dokona zmian, realizując program „Tanie Państwo”. Przyniesie to oszczędności prawie 5 mld zł rocznie oraz około 3 mld zł jednorazowych wpływów.

■ Nowe standardy w administracji

Uważamy, iż w administracji powinno się wprowadzić metody do opisu i wyceny stanowisk pracy oraz nowoczesne metody zarządzania i standardów jakości, co przyczyni się do zwiększenia efektywności i jakości pracy administracji.

Ponadto jesteśmy gotowi wprowadzić standardy wyposażenia administracji, dokonując redukcji niepotrzebnych kosztów, na które państwo nasze nie może sobie pozwolić, oraz w zakresie prowadzenia spraw finansowych, kadrowych, europejskich oraz obsługi urzędu.

■ Likwidacja agencji, funduszy i urzędów

Doprowadzimy do likwidacji tzw. środków specjalnych z wyjątkiem Agencji Nieruchomości Rolnych; Totalizatora Sportowego; 13 terenowych delegatur ministra skarbu państwa; Rządowego Centrum Studiów Strategicznych wraz z delegaturami; Funduszu Prywatyzacji; Rządowego Centrum Legislacji; 12 przedstawicielstw Polskiej Organizacji Turystycznej; 16 oddziałów Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (sama agencja zostanie przekształcona w Generalną Dyrekcję Dróg i otrzyma szersze zadania), Wojskowej Agencji Mieszkaniowej; Narodowego Funduszu Zdrowia; gospodarstw pomocniczych w obecnym kształcie; po zmianie Konstytucji RP chcemy doprowadzić do likwidacji Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji oraz Rady Polityki Pieniężnej.

Chcemy połączenia Agencji Rynku Rolnego z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa; likwidacji w obecnej formie Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; PFRON; zmniejszenia środków na administrację niektórych urzędów centralnych oraz agencji i funduszy zgodnie z wprowadzonymi standardami: np. w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych oraz w KRUS wraz z wprowadzeniem zasady zakazu kredytowania swojej działalności oraz zniesienia powielających się wojewódzkich struktur rządowych i samorządowych.

„Bez zmian w administracji trudno przeprowadzić program naprawy państwa.”

Chcemy konsolidacji inspekcji państwowych celem zwiększenia efektywności ich działania, poprawy sprawności oraz ułatwienia prowadzenia kontroli – konsolidacja spowoduje także ułatwienia dla instytucji i przedsiębiorstw kontrolowanych.

■ Niższe stopy procentowe, dbałość o wzrost

Zbyt wysokie realne stopy procentowe, połączone z aprecjacją złotówki, mają decydujący wpływ na wyhamowanie wzrostu, co przekłada się na negatywne konsekwencje dla rynku pracy. Dlatego potrzebna jest dalsza redukcja stóp, która wraz z niezbędnymi reformami w dziedzinie finansów

publicznych stworzy pole do aktywnego i bezpiecznego działania dla przedsiębiorczości.

Naszym zdaniem polityka pieniężna wymaga istotnej zmiany, tak aby mogła stanowić pozytywny element polityki gospodarczej prowadzonej przez rząd w celu ograniczenia bezrobocia, kryzysu demograficznego i kryzysu finansów publicznych oraz pobudzenia inwestycji i stabilnego przyrostu tempa wzrostu gospodarczego. Niezależna, stabilna polityka pieniężna powinna sprzyjać eksportowi, a obniżone stopy procentowe – inwestycjom. Te dwa czynniki stanowić powinny fundament wzrostu gospodarczego, który bezpośrednio będzie się wiązał ze wzrostem zatrudnienia.

Uważamy, iż obniżenie realnych stóp procentowych pobudzi wzrost gospodarczy, przyciągnie inwestycje bezpośrednie, spowoduje wzrost zatrudnienia, wzrost popytu wewnętrznego i przyrost bazy podatkowej. Obniżenie realnych stóp procentowych powinno być jednym z czynników sprzyjających obniżeniu nadmiernej wartości złotego, co sprzyjać będzie zarówno polskiemu eksportowi, jak i popytowi na produkty krajowe poprzez ograniczenie atrakcyjności importu. Spadek wartości złotego sprzyjać będzie poprawie bilansu handlowego Polski.

W tym kontekście ważna jest kolejna zmiana w polityce pieniężnej, która powinna zrezygnować z restrykcyjnego podejścia do likwidowania inflacji, zwłaszcza poprzez aprecjację złotego, w sytuacji, gdy widmo hiperinflacji zostało już opanowane, a członkostwo w Unii Europejskiej i NATO ogranicza ryzyko inwestycyjne, natomiast odpowiedzialna polityka fiskalna będzie zapobiegać jej nawrotowi.

Celem Polski powinno być wykorzystanie w pełni szansy, jaką jest wstąpienie do UE, poprzez przyciąganie do kraju inwestycji bezpośrednich (a nie niestabilnego kapitału spekulacyjnego), a także rozsądne spożytkowanie środków UE.

■ Nie od razu do strefy euro

Naszym zdaniem posiadanie w najbliższych latach niezależnej polityki monetarnej jest kluczowe dla polskiej gospodarki, wciąż przystosowującej się do warunków konkurencyjnych, panujących w Unii Europejskiej.

Szybkie wprowadzenie euro spowoduje poddanie polskiej gospodarki zbyt silnej presji konkurencyjnej ze strony mocnych na rynkach światowych gospodarek strefy euro i silnych przedsiębiorstw unijnych, od dziesięcioleci przygotowanych do konkurencji na rynkach światowych. Zdecydowanie osłabi to również konkurencyjność polskiego eksportu. PiS będzie przeciwne narzuceniu Polsce wspólnej waluty do czasu, kiedy koszty integracji monetarnej będą zdecydowanie niższe od ewentualnych korzyści.

■ Inwestycje dla rozwoju

Nasz program „Inwestycje dla rozwoju” to jeden z najważniejszych elementów programu tworzenia nowych miejsc pracy. Jego zadaniem jest przekroczenie progu 25 procent PKB na inwestycje. To oznacza wzrost wydatków na ten cel o przynajmniej 1,5 procenta rocznie.

Będziemy starali się, aby subsydia inwestycyjne finansowane ze środków unijnych przyczyniły się do znacznego zwiększenia nakładów inwestycyjnych, większego niż skala transferów do UE. Będziemy starali się, by środki na nakłady inwestycyjne stanowiły jak największą część funduszy.

Będziemy stosować argument odpowiedniej polityki kursowej i słabszego złotego, dużych umiejętności polskich pracowników, a także niższych niż w krajach starej Unii Europejskiej kosztów pracy, co powinno przekonać inwestorów zagranicznych do inwestowania w Polsce. Poza dużymi inwestycjami strategicznymi niezbędne jest stworzenie zachęt do przenoszenia średniej wielkości działalności gospodarczej z innych krajów Unii Europejskiej do Polski. Po przeniesieniu działalności do Polski zyskałyby one ze względu na niższe koszty pracy i system planowanych ułatwień w kontaktach z administracją – wynikających między innymi z polskiego członkostwa w UE.

Przyjazne dla inwestycji samorządy

Aby władze samorządowe były w pełni zainteresowane wprowadzaniem ułatwień formalnych dla wspierania przedsiębiorczości i zwiększenia zatrudnienia, konieczne jest wprowadzenie udziału jednostek samorządu terytorialnego w podatkach bezpośrednich osób i podmiotów pracujących na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego (JST). Szczegółowe rozwiązania powinny zostać wypracowane w komisji wspólnej rządu i samorządu.

Mając tego typu motywację, samorządy finansowo będą zainteresowane ściąganiem unijnych inwestorów na teren swojej JST, a także promowaniem przedsiębiorczości wśród mieszkańców poprzez wprowadzanie ułatwień biurokratycznych, a także indywidualną pomoc ze strony lokalnych urzędów.

Poprawimy pozycję inwestora w stosunku do władz poprzez przyspieszenie procedur oraz odebranie możliwości szantażowania inwestora.

Szybciej i łatwiej w urzędzie

Uważamy, iż obecna polityka rządu, mimo głośnych haseł sprzyjania przedsiębiorczości, nie stwarza wyraźnych ułatwień osobom chcącym rozpocząć i prowadzącym działalność gospodarczą. W dalszym ciągu młode, ambitne osoby po przejściu biurokratycznych procedur w organach administracji, tracą chęć do pracy w Polsce i wyjeżdżają za granicę, gdzie prowadzenie biznesu nie jest utrudnione przez skomplikowane przepisy.

Uważamy, iż przepisy kształtujące zasady prowadzenia działalności gospodarczej powinny być nie tylko bardziej przejrzyste i jednoznaczne, ale także powinny stwarzać zachęty do rozpoczynania nowej działalności. Konieczne jest wprowadzenie istotnych ułatwień dla przedsiębiorców również w zakresie funkcjonowania organów państwa, które powinny zacząć służyć przedsiębiorcom, a nie tworzyć bariery i nieracjonalnie odwlekać załatwianie spraw. Założenie firmy powinno być możliwe w jednym miejscu i powinno trwać maksymalnie trzy dni. Natomiast sądy gospodarcze powinny mieć narzucony ostateczny termin załatwienia spraw z rozszerzeniem możliwości dyscyplinowania stron i ich pełnomocników oraz usprawnieniem infrastruktury sądowniczej.

System bankowy otwarty na przedsiębiorców

Będziemy dążyć do zachowania polskich banków i wzmocnienia ich działalności korporacyjnej. Doprowadzimy do stworzenia specjalnej oferty kredytowej dla przedsiębiorców, którzy rozpoczynają działalność. Obecnie przedsiębiorcy, którzy startują z własnym biznesem i dysponują bardzo niewielkim kapitałem, ale za to dobrym pomysłem, mają ogromne problemy z pozyskaniem środków na działalność.

Lepsza wymiana informacji o kontrahentach

Uważamy, iż jednym ze sposobów poprawienia warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce oraz dostępności do kredytów będzie lepszy sys-

tem wymiany informacji o kontrahentach. Istotne jest, aby z informacji kredytowej mogły korzystać nie tylko banki, ale także firmy, w tym telekomunikacyjne, czy dostarczające usługi komunalne. Bazy danych powinny zawierać nie tylko dane negatywne, ale także informacje pozytywne – w ten sposób uczciwi przedsiębiorcy, zwłaszcza ci dopiero zaczynający działalność, będą łatwiej mogli przekonać kontrahentów o swojej wiarygodności, a w efekcie uzyskają lepsze warunki. Baza danych powinna zawierać informacje nie tylko o osobach fizycznych ale także o osobach prawnych.

Sprawniejsze dochodzenie należności

Egzekucja należności w Polsce trwa trzy lata – niemal najdłużej w Europie. Jest to wina zarówno niesprawnego sądownictwa jak i nieefektywnej organizacji komorników. Wprowadzimy system zarządzania sprawami w sądach, co pozwoli na bieżące monitorowanie przebiegu postępowania sądowego i lepsze wykorzystanie kadry sędziowskiej. Uprościmy postępowanie w drobnych sprawach i zreformujemy system doręczeń. Zmniejszymy opłaty sądowe. Wszystkie te zmiany doprowadzą do usprawnienia systemu egzekucji należności i ułatwią prowadzenie działalności gospodarczej. Mimo ustanowienia prywatnych komorników, nie maleją zaległości. Wobec prawnego ograniczenia liczby komorników nie ma praktycznie możliwości wejścia kolejnych osób do profesji. W rezultacie, komornicy nie są wystawieni na konkurencję i przerzucają ciężar pracy (np. obowiązek znalezienia aktywów nadających się do egzekucji) na wierzycieli. Komornicy nie potrafią też zapobiec przekazywaniu aktywów przez dłużników osobom z ich rodzin lub znajomym.

„Założenie firmy powinno być możliwe w jednym miejscu i powinno trwać maksymalnie trzy dni.”

W ślad za rozszerzeniem dostępu do innych zawodów prawniczych, zwiększymy konkurencję w obrębie zawodu komornika, co poprawi jakość ich pracy i obniży koszty egzekucji. Ponadto, ułatwimy dostęp do rejestrów urzędowych tym wszystkim, którzy wykazą interes prawny, w tym wierzycieli i ich pełnomocników. Zachęcimy sądy do częstszego zamrażania aktywów będących celem postępowania egzekucyjnego, w tym przez wprowadzenie odpowiednich adnotacji w rejestrze własności. W ślad za rozwiązaniami z innych krajów, wprowadzimy zasadę, że apelacja nie wstrzymuje egzekucji, z wyjątkiem uzasadnionych przypadków, co znacząco przyspieszy bieg egzekucji.

Lepsze rejestry

Takie publiczne rejestry jak Ewidencja Działalności Gospodarczej, Krajowy Rejestr Sądowy, Rejestr Zastawów czy rejestr nieruchomości (księgi wieczyste) odgrywają zasadniczą rolę w prowadzeniu działalności gospodarczej, gdyż pozwalają na łatwą identyfikację kontrahentów, umożliwiają zabezpieczenie kredytu lub są wymagane do transferu własności. Uprościemy stosowane procedury rejestrowe przez informatyzację systemu, łatwiejszy dostęp do informacji oraz rezygnację z niektórych wymogów. W efekcie, przedsiębiorcy będą mogli łatwiej zabezpieczać transakcje i w ten sposób zyskają dostęp do tańszego kredytu.

Rynek kapitałowy inwestujący w polskie przedsiębiorstwa

Rynek kapitałowy w Polsce ma przed sobą perspektywy znacznego rozwoju. Ze strony państwa konieczne jest podjęcie działań, które rozwój ten ułatwią i przyspieszą. Również z punktu widzenia gospodarki sprawnie działający rynek finansowy może, poprzez większy dostęp do finansowania polskich przedsiębiorstw, przyczynić się do rozwoju określonych jej gałęzi, co przyczyni się do wzrostu gospodarczego.

Konieczny jest stały i przejrzysty system nadzoru nad rynkiem kapitałowym, który umożliwi rozwój krajowych podmiotów tego rynku. Nie powinno być przyzwolenia na nieprawidłowości (na przykład pojawiające się ostatnio w działaniu NFI). Stworzone zasady nadzoru powinny eliminować wszelkie patologie na rynku.

Aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie rynku kapitałowego oraz podtrzymanie polskiej przedsiębiorczości, konieczne jest utrzymanie giełdy w rękach państwa. Niebezpiecznym z punktu widzenia tego rynku byłoby zwiększenie liczby podmiotów zagranicznych w gronie akcjonariuszy.

Konieczne jest także zapewnienie Otwartym Funduszom Emerytalnym możliwości inwestowania w kraju w interesie przyszłych emerytów, co przyczyni się także do rozwoju polskiej gospodarki. Powinny zostać utrzymane limity inwestowania środków za granicą, gdyż obecnie panująca sytuacja na rynku kapitałowym powoduje, że inwestycje zagraniczne przynoszą mniejsze zyski niż krajowe, a eksport oszczędności emerytalnych grozić będzie spowolnieniem wzrostu PKB i spadku bezrobocia. W bardziej odległej przyszłości może zagrozić także niższym poziomem emerytur wypłacanych w Polsce.

■ **Rozwój infrastruktury szansą dla wzrostu**

Opracowana zostanie spójna koncepcja polityki transportowej. Powinna być ona ściśle skorelowana z planami rozwoju regionów i zagospodarowania przestrzennego kraju. Docelowo chcemy zwiększyć rolę transportu kolejowego.

Stan infrastruktury w Polsce jest efektem wieloletnich zaniedbań w tej dziedzinie. Ciągły brak środków i nieudolność urzędników za to odpowiedzialnych doprowadziły do obecnej sytuacji. Stan ten można potraktować jednocześnie jako wyzwanie i szansę.

PiS proponuje odejście od trybu budowy autostrad w systemie koncesyjnym, co w Polsce zakończyło się porażką. Lobby autostradowe działające w resorcie od 1994 roku ugruntowało dogmat o tym, że koncesyjny program autostrad płatnych będzie źródłem dodatkowych środków dla drogownictwa. Nie były jednak brane pod uwagę skrajnie niekorzystne dla strony publicznej warunki koncesji wydanych w 1997 roku. W ich konsekwencji, przyjęte pod naciskiem koncesjonariuszy bardzo wysokie koszty budowy i eksploatacji autostrad, a także obciążeń związanych ze spłatą kredytów i wynagrodzeniem koncesjonariuszy, prowadzą do ujemnego bilansu drogownictwa.

Autostrady i drogi ekspresowe

Autostrady będą budowane w systemie budżetowym, z wykorzystaniem środków unijnych. Po pierwsze, jest on znacznie tańszy i powinien wynieść około 3,5–4,0 mln euro za kilometr (a więc w granicach kosztów technicznych), po drugie – państwo jako właściciel i administrator będzie mogło ustanowić na niskim poziomie opłatę za przejazd.

„Rozpowszechnienie dostępu do internetu oraz zasobów lokalnych, publicznych sieci komputerowych w gminach wiejskich i miastach do 40 tys. mieszkańców.”

Niezbędne jest podporządkowanie przebiegu dróg interesowi narodowemu. Priorytetem PiS będzie szybki rozwój około 5 tysięcy kilometrów dróg ekspresowych o europejskim standardzie nacisków 115 kN/oś, co służyć będzie aktywizacji regionów. Znaczącą część finansowania progra-

mu rozwoju sieci dróg ekspresowych zamierzamy wynegocjować z Komisją Europejską ze środków Funduszu Spójności. Należy skupić się na budowie kolejnych mostów na Wiśle.

PiS proponuje przekształcenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Generalną Dyrekcję Rozwoju Dróg z kompetencjami w zakresie przedsięwzięć autostradowych, zarządzania ruchem na drogach krajowych, planowania sieci dróg krajowych, przepisów techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych i bezpieczeństwa ruchu, standardów utrzymania dróg i audytu bezpieczeństwa, przygotowania i prowadzenia projektów budowy dróg ekspresowych, wsparcia samorządów w zakresie ich projektów budowy dróg.

Powstrzymanie upadku kolei

W zakresie kolejnictwa priorytetem PiS będzie powstrzymanie dezintegracji kolei i trwałe odwrócenie spadkowego trendu przewozów kolejowych w stosunku do transportu drogowego. Zły stan infrastruktury kolejowej wywołuje konieczność ograniczania prędkości na wielu liniach, przez co pogarsza się ich konkurencyjność. Poważnym problemem jest niedostosowanie kolei do szybkiego przewozu pasażerów między Warszawą i głównymi miastami kraju. Szczególnie zdegradowana technicznie jest regionalna i lokalna infrastruktura kolejowa. Problem ten będzie rozwiązywany długofalowo poprzez restrukturyzację PKP oraz modernizację linii kolejowych.

Szerokopasmowy internet

Rozwiążemy problem tzw. ostatniej mili, czyli szybkiego i taniego rozwijania szerokopasmowej infrastruktury telekomunikacyjnej, niezbędnej dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości gospodarczej oraz nowoczesnego społeczeństwa obywatelskiego na obszarach odległych od dużych centrów miejskich. Rozwiązanie tego problemu umożliwi rozpowszechnienie dostępu do internetu oraz zasobów lokalnych, publicznych sieci komputerowych w gminach wiejskich i miastach do 40 tysięcy mieszkańców. Ponadto podniesie wewnętrzną sprawność funkcjonowania samorządowych jednostek organizacyjnych i wesprze rozwój cywilizacyjny małych i średnich miejscowości oddalonych od dużych centrów miejskich.

Telekomunikacja

Prawo i Sprawiedliwość uważa, że główną przyczyną powolnej liberalizacji polskiego rynku telekomunikacyjnego są opóźnienia w stanowieniu prawa

i brak jego twardego egzekwowania przez URTiP. Skutkuje to niedostateczną konkurencyjnością tego rynku, w efekcie czego konsumenci nie czerpią należytych korzyści w postaci tańszych usług telekomunikacyjnych.

Zmiana prawa doprowadzą do uproszczenia procedur związanych z nakładaniem obowiązków regulacyjnych na podmioty o znaczącej sile rynkowej, jak również dadzą Prezesowi URTiP narzędzia prawne do efektywniejszego przeprowadzania procedur przetargowych. Zmiana prawa doprowadzi do szybszego uwolnienia rynku, co przełoży się wprost na spadek cen usług telekomunikacyjnych i ich większą dostępność.

Będziemy dążyć do zwalniania analogowych częstotliwości telewizyjnych i przechodzenia na standard telewizji cyfrowej, dzięki czemu instytucje państwowe uzyskają potrzebne im nowe kanały komunikacyjne.

■ Przejrzysta prywatyzacja i nadzór właścicielski państwa

W rękach skarbu państwa pozostaną te spółki i przedsiębiorstwa, które są ważne z punktu widzenia bezpieczeństwa gospodarczego, ważnych powodów regionalnych lub konieczności tworzenia marki polskiej. W tej grupie znalazłoby się kilkanaście spółek, które pozostaną własnością państwa. Są to m.in. BGK, Totalizator Sportowy, sieci energetyczne, gazowe i kolejowe, górnictwo węgla kamiennego i brunatnego, Lasy Państwowe, LOT, Telewizja Polska i Polskie Radio.

Druga grupa – to mniej więcej 20 spółek, w których państwo zachowa pełną kontrolę, tj. 50 procent plus jedna akcja. Byłyby to m. in. PKO BP, PZU SA, LOTOS, LOT, Poczta Polska, KGHM Polska Miedź (ok. 45 procent), koncern energetyczny BOT i PKE, PSE a także Polski Holding Farmaceutyczny.

Trzecia grupa to kilkadziesiąt spółek, w których państwo zachowa dla siebie 25 procent plus jedna akcja, co zapewnia tzw. negatywną kontrolę, czyli blokadę szkodliwych dla takich spółek decyzji – przede wszystkim zmian w statutach. Tu znalazłby się PKN Orlen. Przejrzysty i spójny program prywatyzacyjny PiS przewiduje, że z tego tytułu do budżetu państwa wpłynie w latach 2006–2009 od 7 do 10 mld zł rocznie. Z tego od 4 do 6 mld zł przez giełdę.

PGNiG

Przedsiębiorstwem szczególnego znaczenia jest Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo. W przypadku realizacji przebiegającej obecnie prywatyzacji przez giełdę, PIS złoży projekt ustawy o nacjonalizacji części majątku PGNiG, obejmującej EuRoPolGAZ (polski udział w Gazociągu Jamalskim).

■ Polityka regionalna i wykorzystanie funduszy Unii Europejskiej

Polityka regionalna, aby służyła najlepiej rozwojowi Polski, powinna przede wszystkim wspierać rozwój gospodarczy całego kraju i jednocześnie poszczególnych województw, a nie służyć jedynie osiągnięciu spójności z UE.

Cele polityki regionalnej powinny skupiać się wokół tworzenia miejsc pracy. Temu głównie powinny służyć fundusze europejskie na poziomie samorządów.

Fundusze powinny być przeznaczane na dziedziny, od których w danych warunkach regionalnych zależy potencjał rozwojowy. Stawiamy na długoterminowe cele rozwoju, poparte rzetelną analizą społeczno-gospodarczą. Proponujemy kierowanie się zdrowym rozsądkiem, stawianie czoła poszczególnym problemom i rozróżnienie między celem, oczekiwanymi rezultatami a środkami.

„Fundusze powinny być przeznaczane na dziedziny, od których w danych regionach zależy potencjał rozwojowy.”

Jeśli chodzi o politykę strukturalną, stawiamy na system prosty i jasny, aby ograniczać nadużycia. Ważnym postulatem dotyczącym reformy europejskiej polityki regionalnej jest usprawnienie zarządzania, w większym stopniu nastawionego na rezultaty, a nie jedynie na przestrzeganie procedur.

W odniesieniu do toczących się w Brukseli negocjacji nad Nową Perspektywą Finansową uważamy, iż w Unii musi istnieć na poziomie krajów członkowskich konkurencja systemowa, a nie jeden jednolity model gospo-

darczy. Należy krytycznie ocenić zapowiedzi ograniczenia pomocy strukturalnej UE jedynie do najbiedniejszych regionów, przy jednoczesnym zliberalizowaniu zasad pomocy publicznej na szczeblu narodowym, określane często jako „renacjonalizacja pomocy publicznej”. Kraje biedniejsze nie będą w stanie konkurować w tym przypadku z krajami bogatszymi. Propozycjom ograniczenia unijnego budżetu należy się przeciwstawiać, a w ostateczności warunkować je zmianami regulacyjnymi i zobowiązaniem do rzeczywistego wprowadzenia zasad wspólnego rynku UE, co jest w interesie naszego kraju.

Należałoby również wspierać bliższe związki polityki spójności z polityką konkurencyjności oraz wspólną polityką rolną, głównie w obszarze rozwoju terenów wiejskich.

Specjalny program dla Ściany Wschodniej

Będziemy dążyć do przyjęcia nowych wskaźników służących podziałowi środków, np. odległości od centrów europejskich. Będziemy zabiegać o kierowanie większej ilości środków na regiony graniczne UE. Dla Polski szczególnie ważne jest wsparcie regionów przy wschodniej granicy UE.

Dlatego uważamy, iż w ramach rozdysponowywania środków unijnych należy stworzyć osobny program dla Ściany Wschodniej.

■ Badania i rozwój

Obecnie wydatki na badania i rozwój w Polsce należą do najniższych w Unii Europejskiej. Całkowite nakłady na badania w Polsce, według ostatnich danych Eurostat, wynosiły tylko 0,59 procent PKB, przy wydatkach Piętnastki sięgających 1,93 procent w tym samym roku, a Stanów Zjednoczonych rządu 2,76 procent. Niezbędne jest zwiększenie wydatków na te cele, a w szczególności na badania podstawowe. Ponadto ważne jest lepsze wykorzystanie już istniejących środków.

Kolejną barierą rozwoju jest brak szerszych możliwości współpracy przedsiębiorców z jednostkami naukowymi. Zarówno naukowcom, jak i przedsiębiorcom brakuje innych źródeł finansowania prac badawczo-rozwojowych. Przykładowe narzędzia, takie jak *venture capital* (inwestycje w przedsięwzięcia o wysokim ryzyku), podmioty typu *business angels* (prywatne inwestycje o niskiej wartości w bardzo ryzykowne przedsięwzięcia),

a także teoretycznie powszechnie dostępne kredyty – są trudne do pozyskania w tym zakresie.

Bardzo ważnym źródłem środków na działalność badawczo-rozwojową powinny być zwolnienia podatkowe. Należy stworzyć przedsiębiorcom możliwość odliczenia od podatku nakładów na badania i rozwój.

Mimo wymowy oficjalnych danych należy podkreślić, iż polscy przedsiębiorcy są zaradni i kreatywni. Ogromna ilość innowacji, wynalazków (często wytwarzanych chałupniczo) nie jest zastrzegana, rejestrowana w Urzędzie Patentowym z powodu braku wiedzy o takich możliwościach, nieznanomości przepisów i procedur niezbędnych do rejestracji oraz niejednokrotnie braku środków finansowych na dość wysokie opłaty rejestracyjne. Przekłada się to na bardzo niskie wskaźniki innowacyjności obliczane na podstawie liczby zgłaszanych patentów.

Prawo i Sprawiedliwość będzie dążyć do wprowadzenia efektywnych rozwiązań systemowych, mających na celu poprawę skuteczności wydawania środków publicznych na badania i rozwój.

Pierwszym krokiem powinno być opracowanie strategii rozwoju tego sektora oraz określenie kierunków i kluczowych technologii, których pozyskanie i rozwój pozwoli Polsce na uzyskanie technologicznej i gospodarczej przewagi.

Kolejnym krokiem będzie przeorganizowanie istniejących instytucji, tak aby wspierały działalność badawczą realizowaną na zasadzie systemu grantów.

Następnym etapem będzie przełożenie strategii rozwoju sektora badawczo-rozwojowego na konkretne programy grantowe wspierające określone strategiczne kierunki i zaawansowane technologie.

Istniejąca struktura instytucji badawczych powinna zostać zreformowana, tak aby zwiększyć efektywność ich działań. W takim modelu fundusze unijne będą uzupełnieniem działań i środków przeznaczanych przez rząd polski.

Twój wybór – silna gospodarka

Silne Państwo musi zadbać o Silną Gospodarkę. Silna Gospodarka to gospodarka, która przede wszystkim tworzy miejsca pracy. Silna Gospodarka to gospodarka, która osiąga szybki wzrost gospodar-

czy. To z kolei doprowadzić ma do uzdrowienia finansów publicznych. Zdrowe finanse publiczne dają państwu możliwość rozwiązania problemów społecznych Polaków. Aby powstawały nowe miejsca pracy, proponujemy obniżenie poziomu podatków i kosztów pracy. Dążąc do zapobieżenia kryzysowi demograficznemu, proponujemy ulgi rodzinne. Posiadamy konkretne propozycje „odchudzenia” administracji państwowej. Mamy dla przedsiębiorców propozycje ułatwień w działaniu ich firm oraz popierania nowych inwestycji. Stawiamy na Rozwój Przez Zatrudnienie.

Rozdział 5 – Rodzina

Bezpieczna szczęśliwa rodzina

**„Nie będzie silnej rodziny bez
silnej Polski. Nie będzie też
silnej Polski bez silnej
rodziny.”**

Polska rodzina jest w stanie kryzysu. Dobitnie świadczą o tym statystyki. Z roku na rok rodzi się coraz mniej Polaków. Utrwała się model rodziny z jednym lub dwojgiem dzieci, co nie zapewnia prostego następstwa pokoleń. Społeczeństwo się starzeje. Jest nas z każdym rokiem coraz mniej.

Podstawowe przyczyny kryzysu demograficznego są głównie natury ekonomicznej. Należą do nich między innymi trudności ze zdobyciem pracy, niskie zarobki, zmniejszanie świadczeń społecznych na rzecz rodziny oraz system podatkowy dyskryminujący rodziny posiadające dzieci.

Regres demograficzny nie wyczerpuje niestety znamion tego kryzysu. Trudne chwile przeżywa również instytucja małżeństwa. Spada bowiem liczba zawieranych małżeństw. Rośnie natomiast liczba rozwodów. Erozji ulegają wartości łączone z tradycyjnie pojętymi życiem rodzinnym, odpowiedzialnością za trwałość związku i za wychowanie dzieci.

Utrzymanie się wyżej wspomnianych trendów – spadającej dzietności, wydłużania się przeciętnego czasu życia, starzenia się roczników wyżu demograficznego, a także kulturowego kryzysu rodziny – grozi krachem finansów publicznych, załamaniem się systemów ubezpieczeń społecznych oraz świadczeń zdrowotnych. Innymi słowy grozi godząca w podstawy naszego zbiorowego bytu katastrofą państwa i narodu.

Wizja PiS

Silna, dynamicznie rozwijająca się gospodarka sprzyja pomyślności rodzin. Jednakże do zapewnienia rodzinom godziwego życia nie wystarczy szybkie tempo rozwoju gospodarczego. Nawet najlepsze wskaźniki makroekonomiczne to za mało. Sukces gospodarczy w skali kraju, osiągnięcie wysokiego wzrostu produktu krajowego brutto nie musi wcale oznaczać godnego życia dla wielu polskich rodzin. W sytuacji materialnej i jakości życia przeciętnej rodziny odzwierciedla się nie tylko stan zamożności państwa, ale również troska rządzących o tę podstawową jednostkę społeczną. Pomyślność rodziny musi zatem tworzyć wiele polityk cząstkowych. Dopiero wszystkie one razem wzięte, połączone w spójną całość, z jasno określonym punktem dojścia, mogą stworzyć kompleksowy program proro-

dzinnej polityki państwa. Prawo i Sprawiedliwość taki program posiada, bo stawia rodzinę na pierwszym miejscu. Prawo i Sprawiedliwość opowiada się za aktywną polityką prorodzinną państwa. Wiemy, jak bardzo Polacy cenią wartości rodzinne. Najpierw powstrzymamy pogłębianie się kryzysu ekonomicznego, następnie zaś skierujemy gospodarkę na ścieżkę wzrostu gospodarczego, z którego będą korzystać także uboższe grupy społeczne. Dołożymy też wszelkich starań, by przekonać Polaków, że państwo polskie docenia, jak wielką wartością jest rodzina posiadająca i wychowująca dzieci. Nie będzie silnej rodziny bez silnej Polski. Nie będzie też silnej Polski bez silnej rodziny.

■ **Własne mieszkanie – rodzina na swoim**

Problem mieszkaniowy jest od dziesięcioleci udęką polskich rodzin. Potrzeby mieszkaniowe Polaków są więc wciąż nie zaspokojone. Brak mieszkania bądź życie w mieszkaniach przeludnionych pogarsza jakość życia i jest jednym z podstawowych czynników zagrażających trwałości i stabilności rodziny. Co gorsza, ceny mieszkań, tak nowych jak i tych na rynku wtórnym, są zbyt wysokie jak na możliwości finansowe przeciętnej polskiej rodziny. W jeszcze gorszej sytuacji są ludzie młodzi, stojący u progu życiowego startu (dla większości z nich nawet wynajęcie mieszkania jest obciążeniem ponad miarę). Wielu Polaków nie jest w stanie ponosić kosztów związanych z użytkowaniem mieszkania. Dłuższe zaleganie z opłatami grozi eksmisją.

Program mieszkaniowy Prawa i Sprawiedliwości „Rodzina na swoim” zakłada, że każda rodzina powinna dysponować samodzielnym mieszkaniem: własnym bądź wynajmowanym. Należy zatem wybudować w ciągu najbliższych 8 lat od 3 do 4 milionów mieszkań. PiS nie obiecuje gruszek na wierzbie. Tych mieszkań państwo nie będzie rozdawało. Skoncentruje się natomiast na tworzeniu warunków sprzyjających rozwojowi budownictwa mieszkaniowego. Będzie też wspomagać ten rozwój, bo

społecznego problemu niedoboru mieszkań sam mechanizm rynkowy nie rozwiąże.

Rozmiary wspomaganie finansowego ze strony państwa będą oczywiście zależały od sytuacji materialnej konkretnej rodziny.

Program Prawa i Sprawiedliwości wyodrębnia pod tym kątem trzy główne kategorie budownictwa:

- Rynkowe;
- Społeczne;
- Socjalne.

Podstawowym źródłem finansowania proponowanego przez Prawo i Sprawiedliwość programu mieszkaniowego będzie system bankowy – a kluczowym instrumentem – dostępny dla rodzin o niskich i średnich dochodach kredyt hipoteczny. Wspólnym dla wszystkich form budownictwa elementem wsparcia ze strony państwa będzie uproszczenie niezbędnych procedur i formalności, pomoc dla gmin w obsłudze kosztów zadłużenia zaciągniętego na uzbrojenie terenu, a także tam, gdzie to możliwe, likwidowanie czynników wpływających na wzrost kosztów budowy i sprzedaży 1 metra² powierzchni użytkowej.

Program budownictwa rynkowego adresowany jest do rodzin i osób o wyższych dochodach i nie zakłada wspomagania finansowego ze strony państwa.

Odbiorcą programu budownictwa społecznego będą rodziny o średnich i niskich dochodach, których nie stać na kupno lokalu na wolnym rynku. Mieszkania społeczne będą miały średni standard. Finansowane będą z kredytów bankowych na warunkach rynkowych. Rolą państwa będzie poręczenie tych kredytów za pośrednictwem Funduszu Mieszkaniowego oraz udział w ponoszeniu kosztów ich obsługi.

Z programu budownictwa socjalnego skorzystają osoby, których nie stać na mieszkanie społeczne. Będą to mieszkania skromne, ale zachowujące podstawowe standardy. Budownictwo socjalne powinno być finansowane przez gminy w ramach realizacji ich zadań własnych. Otwartą pozostaje kwestia dofinansowania z budżetu państwa kosztów obsługi zaciąganych przez gminy kredytów. Uzależnione ono będzie od zwiększenia wpływów budżetowych z podatków pochodzących z budownictwa i branż pokrewnych.

Programy rozwoju budownictwa, oprócz podstawowego celu, jakim jest zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych rodzin, spełniają często rolę koła zamachowego gospodarki. Generują wzrost zatrudnienia, a tym samym spadek bezrobocia, zwiększenie produkcji sprzedanej, ograniczenie wydatków socjalnych, zwiększenie wpływów budżetowych, a w konsekwencji wzrost tempa rozwoju gospodarczego. Łatwiejsza dostępność mieszkań

dla przeciętnie zarabiających obywateli zwiększa ruchliwość społeczną i elastyczność rynku pracy. Programy mieszkaniowe są także istotnym elementem walki z zapaścią demograficzną.

■ Prorodzinne podatki

Polski system podatkowy jest skomplikowany, nieprzejrzysty i niestabilny. Jest również niesprawiedliwy, gdyż dyskryminuje rodziny posiadające dzieci. Prawo i Sprawiedliwość, stawiające rodzinę na pierwszym planie, zamierza zasadniczo zmienić ten stan rzeczy. Dlatego proponuje nowy sposób myślenia o podatku dochodowym od osób fizycznych.

To nowe prorodzinne podejście podatkowe polegać będzie na wprowadzeniu ulg podatkowych uzależnionych od liczby dzieci w rodzinie oraz jej dochodów. Planujemy objąć ulgami rodziny, których dochód brutto nie przekroczy 500 złotych na jedną osobę. Proponowane ulgi prorodzinne wynoszą 50 złotych na jedno, 200 złotych na dwoje oraz 100 złotych na każde kolejne dziecko.

Ulgę prorodzinną wprowadzimy tak szybko, jak to tylko będzie możliwe.

Projekt Prawa i Sprawiedliwości zakłada ustanowienie dwóch stawek podatkowych na poziomie 18 i 32 procent. Wyższą stawkę zamierzamy po czterech latach obniżyć do 28 procent. Podniesiony zostanie również próg podatkowy, powyżej którego obowiązywać będzie wyższa stawka podatku. Zamierzamy ustalić go na poziomie 80–100 tysięcy złotych. Nie zmniejszymy kwoty wolnej od podatku. Zachowamy wspólne rozliczanie się małżonków.

■ Firmy rodzinne

Bez małych i średnich przedsiębiorstw Polska nie byłaby dziś takim krajem, jakim jest. Odradzający się po 1989 roku kapitalizm pokazał, jak wielu Polaków chciało i wciąż chce pracować na swoim. Ujawnił zgromadzone w nas wielkie pokłady pozytywnej energii. To właśnie na podwalinach firm rodzinnych wyrósł dobrobyt krajów po wielokroć bogatszych od naszego. Dlatego nasze państwo musi nie tylko zerwać z polityką krępowania ekonomicznej inicjatywy Polaków i przeszkadzania im w prowadzeniu działalności gospodarczej, ale zacząć realnie wspierać przedsiębiorczość.

Prawo i Sprawiedliwość chce zbudować w Polsce kapitalizm powszechny, kapitalizm dla wszystkich, zapewniający rodzinom samodzielność ekonomiczną.

Dlatego PiS zlikwiduje zniechęcające przedsiębiorców przepisy, usunie biurokratyczne bariery utrudniające tworzenie i rozwój firm rodzinnych. Pod rządami PiS nie będzie łamana zasada równego traktowania podmiotów gospodarczych. Sprawiedliwości stanie się zadość. Wielkie korporacje nie będą faworyzowane kosztem drobnej przedsiębiorczości. Zniknie też praktyka traktowania w razie opóźnienia w płaceniu podatków właścicieli firm rodzinnych jak przestępców i równoczesnego dopuszczania do niepłacenia podatków przez wielkie firmy państwowe. Będziemy szybko i zdecydowanie reagować na każdą patologię zagrażającą egzystencji drobnych i średnich przedsiębiorstw. Wydamy bezwzględna walkę przestępczości gospodarczej i zorganizowanej, korupcji, praktykom nieuczciwej konkurencji, próbom zdominowania mniejszych firm przez wielkich rynkowych graczy.

■ Zdrowa rodzina

Konieczność przebudowy systemu ochrony zdrowia jest rzeczą oczywistą dla każdego, kto musiał w ostatnich kilku latach skorzystać z usług państwowej służby zdrowia. Znalazła się ona u progu załamania i nie jest w stanie zaspokoić potrzeb zdrowotnych Polaków. Na naszych oczach rozgrywają się tragedie, gdy naszym bliskim, przyjaciołom, znajomym odmawia się z braku środków szpitalnego łóżka i leczenia. W tym samym czasie minister zdrowia kłóci się prezesem NFZ o to, czy na kontach funduszu są pieniądze. Stworzony przez rządzącą koalicję SLD-UP system jest niewydolny, wręcz zagraża naszemu życiu.

Dlatego Prawo i Sprawiedliwość proponuje przebudowę systemu ochrony zdrowia w ramach spójnej koncepcji polityki zdrowotnej państwa. Najważniejsze elementy tych przekształceń to:

- Likwidacja Narodowego Funduszu Zdrowia.
- Finansowanie ochrony zdrowia z budżetu państwa.

- Utworzenie akceptowalnego społecznie pakietu świadczeń zdrowotnych (tak zwanego koszyka gwarantowanych świadczeń zdrowotnych).
- Stworzenie krajowej sieci szpitali.
- Natychmiastowe wdrożenie systemu ratownictwa medycznego.
- Umożliwienie korzystania z dodatkowych i alternatywnych względem systemu publicznego komercyjnych ubezpieczeń zdrowotnych.

Prawo i Sprawiedliwość, dążąc do poprawy jakości życia polskich rodzin w sferze zdrowia, nie ogranicza się jedynie do reform systemowych. Nie mniejszą wagę PiS przyłoży do popularyzowania zdrowego stylu życia: propagowania między innymi lepszego odżywiania się, aktywności fizycznej, rzucania palenia i narkotyków, picia mniejszych ilości alkoholu.

Szczególny nacisk zostanie położony na wykształcenie prozdrowotnych nawyków wśród dzieci i młodzieży. Program promocji zdrowia zamierzamy finansować z części dochodów uzyskanych z akcyzy nakładanej na wyroby tytoniowe i alkoholowe. Jego realizacją zajmą się przede wszystkim organizacje pozarządowe.

Zdrowa rodzina to także rodzina niepodatna na zagrożenia tworzone przez współczesną kulturę masową: wszechobecną w mediach i rozrywce przemoc oraz pornografię. Będziemy domagali się od kierownictwa telewizji publicznej, by w swojej polityce programowej uwzględniła szkodliwe skutki, które wywołuje pokazywanie na ekranie licznych scen gwałtu i przemocy.

■ **Rodzina silna moralnie**

Prawo i Sprawiedliwość pragnie, aby rodzina była silna moralnie, mocno zakorzeniona w nadających jej spistość wartościach, przepojona miłością i odpowiedzialnością. Tylko taka rodzina, wewnętrznie solidarna, może zdać egzamin w godzinie próby: w obliczu małżeńskiego kryzysu czy klęski życiowej.

*Młodzież powinna
być wychowywana do miłości
i odpowiedzialności za siebie,
za uczucie, za partnera,
za swój związek i przede wszystkim
za rodziców się zeń i w nim dzieci.*

PiS, upatrując w wartościach chrześcijańskich, tworzących podstawy aksjologiczne naszego kręgu kulturowego, fundamentu silnej rodziny, opowiada się przeciwko aborcji i eutanazji. Jest za zakazem klonowania i wykorzystywaniu w badaniach naukowych komórek macierzystych pobranych z ciał dzieci poczętych. Prawo i Sprawiedliwość chce współuczestniczyć w budowaniu kultury życia.

Prawo i Sprawiedliwość uważa, że prowadzona przez państwo polityka prorodzinna powinna w sferze aksjologii polegać na (pośrednim i bezpośrednim) krzewieniu postaw i wartości sprzyjających rodzinie, propagowaniu pożądanych wzorców życia rodzinnego i budowaniu etyki tegoż. To powinno być jednym z najważniejszych elementów misji telewizji publicznej. Jednocześnie media, zwłaszcza elektroniczne, szkoły, organizacje pozarządowe powinny uczyć odbiorców na występujące w rodzinach zjawiska patologiczne, uwrażliwiać na nieodpowiedzialne postawy rodzicielskie.

Młodzież powinna być wychowywana do miłości i odpowiedzialności za siebie, za uczucie, za partnera, za swój związek i przede wszystkim za rodziców się zeń i w nim dzieci. Te powinny przychodzić na świat jako owoc miłości, a nie „uboczny” produkt przypadkowego, bardzo często także przedwczesnego, uprawiania seksu. W procesie wychowawczym należy o nim mówić w aspekcie miłości, a nie fizjologii i instynktu.

Prawo i Sprawiedliwość opowiada się za zdecydowanym reagowaniem władz publicznych na przejawy naruszania ładu moralnego. Nie tylko się opowiada, ale przede wszystkim działa tam, gdzie może. Prezydent Warszawy Lech Kaczyński doprowadził do likwidacji gnieźdzących się w zwykłych blokach i kamienicach wielu agencji towarzyskich, z czym wcześniejsze władze stolicy nie potrafiły sobie poradzić. Także pod jego presją – groźbą zakazu odbycia imprezy, organizatorzy

targów Eroticon zrezygnowali z próby pobicia seksualnego rekordu świata.

Naród może się rozwijać tylko poprzez rodzinę. Dlatego zależy nam na zwiększeniu roli rodziny w przekazywaniu wartości religijnych, pamięci historycznej, kształtowaniu postaw patriotycznych i propaństwowych, wpajaniu poczucia godności narodowej oraz wartości właściwych społeczeństwu obywatelskiemu. To rodzina powinna kształtować wzorce pochylania się nad bliźnim, w tym uczestniczenia w wolontariacie.

Prawo i Sprawiedliwość szczególnego partnera i sojusznika w przeciwdziałaniu rozkładowi rodziny upatruje w Kościele katolickim.

Twój wybór – szczęśliwa rodzina

Wiemy, jakie są bolączki polskich rodzin. Chcemy wyprowadzić polską rodzinę z kryzysu, w jakim pogrążyła się ona od lat. Chcielibyśmy, aby w Polsce przychodziło na świat więcej dzieci. Decyzja o macierzyństwie i ojcostwie będzie zawsze osobistym postanowieniem kobiety i mężczyzny, małżonków i rodziców. Należy ona do sfery prywatnej, a nie publicznej. Niemniej wierzymy, że poprzez polepszenie bytu przeciętnej polskiej rodziny stworzymy sprzyjające warunki i zachęcimy Rodaków do posiadania jak największej liczby dzieci. Podwyższenie poziomu i jakości życia polskich rodzin, stworzenie lepszych perspektyw dla ludzi młodych, zapewnienie godziwej egzystencji emerytom i rencistom jest podstawowym celem Prawa i Sprawiedliwości. Temu mają służyć opracowane przez nas programy cząstkowe poświęcone polityce podatkowej, rozwojowi budownictwa mieszkaniowego, tworzeniu nowych miejsc pracy, wzmocnieniu sektora firm rodzinnych, zapewnieniu obywatelom godziwej opieki zdrowotnej, nowoczesnej edukacji, równych szans życiowego startu dla mieszkańców wsi i terenów najciężej do-

świadczonych w procesie transformacji, czy też bezpieczeństwu na drogach i ulicach, w parkach i na osiedlach. Dlatego też w naszym projekcie nowej konstytucji rodzina znalazła się pod szczególną ochroną. Do tej pory PiS pozostawał w parlamencie w opozycji i nie miał możliwości przeforsowania swojego programu polityki prorodzinnej. Teraz wszystko na to wskazuje, że będzie decydował o losie Polski. Stawiając na PiS, postawisz na pomyślność Twojej rodziny.

Pomyślność rodziny musi tworzyć wiele polityk cząstkowych. Dopiero wszystkie one razem wzięte, połączone w spójną całość, z jasno określonym punktem dojścia, mogą stworzyć kompleksowy program prorodzinnej polityki państwa. Prawo i Sprawiedliwość taki program posiada, bo stawia rodzinę na pierwszym miejscu. Prawo i Sprawiedliwość opowiada się za aktywną polityką prorodziną państwa. Wiemy, jak bardzo Polacy cenią wartości rodzinne.

Rozdział 6 – Zdrowie

Polska krajem ludzi zdrowych

**„Zapewnimy realizację
zapisanego w konstytucji
prawa każdego obywatela
do ochrony zdrowia.”**

Polityka zdrowotna w Polsce po kilkunastu latach transformacji znalazła się w szczególnie trudnej sytuacji. Wydatki Polski na ochronę zdrowia w przeliczeniu na jednego mieszkańca są wielokrotnie niższe niż w krajach Unii Europejskiej. Nawet nasi najbliżsi sąsiedzi: Czesi, Węgrzy, Słowacy, przeznaczają na ochronę zdrowia znacznie większe środki finansowe niż my. Kłopoty wynikają jednak nie tylko z braku środków, ale – co istotniejsze – z utraty wiarygodności władzy. Jej przyczyną jest niewypracowanie przez kolejne rządy jednolitej polityki zdrowotnej, której celem byłaby poprawa stanu zdrowia Polaków.

Wizja PiS

Jednym z podstawowych elementów nowej umowy społecznej powinna być polityka zdrowotna. Prawo i Sprawiedliwość zamierza doprowadzić do przebudowy systemu opieki zdrowotnej. Nasza koncepcja wynika z przyjętego w konstytucji RP modelu ochrony zdrowia oraz założeń określonych przez Światową Organizację Zdrowia (WHO). Bronimy w niej zdecydowanie konstytucyjnej zasady równego i sprawiedliwego dostępu do świadczeń zdrowotnych dla wszystkich obywateli. Formułując reguły dostępu, korzystania oraz finansowania ochrony zdrowia odwołujemy się do zasady solidarności społecznej.

Proponowany przez nas system będzie prostszy, efektywniejszy i tańszy. Zamierzamy zlikwidować Narodowy Fundusz Zdrowia i powrócić do finansowania ochrony zdrowia z budżetu. Ustanowimy koszyk podstawowych gwarantowanych świadczeń zdrowotnych, którego realizację państwo będzie musiało zapewnić każdemu obywatelowi. Umożliwimy też wprowadzenie dodatkowych i alternatywnych komercyjnych ubezpieczeń zdrowotnych. Zwieńczeniem proponowanej przez nas przebudowy systemu ochrony zdrowia będzie podniesienie nakładów na nią do poziomu 6 procent Produktu Krajowego Brutto.

■ **Priorytety PiS**

- Podniesienie nakładów na ochronę zdrowia, tak by z czasem udział środków publicznych w systemie opieki zdrowotnej osiągnął zalecany przez Światową Organizację Zdrowia poziom 6 procent Produktu Krajowego Brutto.

- Powstrzymanie i redukcja lawinowo narastającego zadłużenia szpitali w taki sposób, by raz na zawsze uniemożliwić samoodtwarzanie się mechanizmu zadłużenia.
- Likwidacja Narodowego Funduszu Zdrowia i powrót do finansowania ochrony zdrowia z budżetu.
- Ustanowienie koszyka podstawowych gwarantowanych świadczeń zdrowotnych, którego realizację państwo będzie musiało zapewnić każdemu obywatelowi, niezależnie od jego sytuacji materialnej.
- Umożliwienie wprowadzenia dodatkowych i alternatywnych komercyjnych ubezpieczeń zdrowotnych.
- Otoczenie szczególną profilaktyczną opieką zdrowotną dzieci i młodzieży oraz kobiet ciężarnych, a także objęcie profilaktyczną opieką zdrowotną rolników.
- Utworzenie sieci szpitali publicznych w Polsce oraz profesjonalnego państwowego systemu ratownictwa medycznego.
- Wzmocnienie społecznego nadzoru nad kontrolowanymi przez rząd i Sejm R.P. wydatkami publicznymi przeznaczonymi na opiekę zdrowotną poprzez wdrożenie nowoczesnego, ogólnopolskiego Rejestru Usług Medycznych.
- Włączenie do systemu finansowania opieki zdrowotnej części składki pochodzącej z ubezpieczenia społecznego (ZUS-u), z której finansowane są obecnie renty i zasiłki chorobowe.
- Wspieranie rodzimego przemysłu farmaceutycznego poprzez usprawnienie rejestracji leków. Preferowanie leków dobrych i tanich, tak by pacjentów stać było na realizować receptę w aptekach.
- Stworzymy możliwości szerokiego dostępu do specjalizacji i ustawicznego kształcenia doskonalącego polskim lekarzom, pielęgniarką i położnym.

Likwidacja Narodowego Funduszu Zdrowia

Koalicja SLD-UP pod hasłami odzyskania przez rząd kontroli nad pieniędzmi pochodzącymi ze składki ubezpieczeniowej i prowadzenia jednolitej polityki zdrowotnej dokonała centralizacji finansów systemu. Nie uczyniła jednak niczego, by pacjenci z całego kraju mieli równy dostęp do publicznych świadczeń zdrowotnych. W efekcie Narodowy Fundusz

Zdrowia funkcjonuje w sposób arbitralny, w sprzeczności z konstytucją, określając, które świadczenia zdrowotne i na jakich zasadach są finansowane. Prawo i Sprawiedliwość chce zlikwidować tę korupcyjną, niewydolną i niesterowalną instytucję, jaką jest NFZ.

Prostszy sposób finansowania

Podstawowym warunkiem realizowania polityki zdrowotnej w Polsce i odzyskania kontroli nad systemem ochrony zdrowia jest przesunięcie środków finansowych pochodzących dotychczas ze składek do budżetu państwa. Pozwoli to uprościć sposób finansowania ochrony zdrowia.

Ponadto proponowany przez nas sposób finansowania wyeliminuje pośredników, czyli ZUS i KRUS. Uwolni ZUS od konieczności ściągania i ewidencjonowania składki, a także identyfikacji ubezpieczonych. Uproszczenie systemu poprawi też ściągalność składki.

„PiS chce zlikwidować tę korupcyjną, niewydolną i niesterowalną instytucję, jaką jest Narodowy Fundusz Zdrowia.”

Przejęcie na finansowanie ochrony zdrowia z budżetu pozwoli na prowadzenie spójnej, przejrzystej i odpornej na pokusy korupcyjne polityki zdrowotnej.

Pakiet świadczeń zdrowotnych

Prawo i Sprawiedliwość opowiada się za stworzeniem finansowanego z budżetu państwa pakietu gwarantowanych świadczeń zdrowotnych. Wymaga to z jednej strony politycznej odwagi i odpowiedzialności, z drugiej zaś, wypracowania kompromisu akceptowanego zarówno przez ogół obywateli, jak i środowiska medyczne. My nie uchylamy się od wzięcia na siebie takiej odpowiedzialności.

Nasz plan działania obejmuje:

- uproszczenie zasad finansowania świadczeń gwarantowanych z opracowaniem w zakresie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej jednolitego, kapitacyjnego systemu opłat za tego typu świadczenia;
- wzmocnienie roli lekarzy pierwszego kontaktu;

- poprawę dostępu do specjalistycznej ambulatoryjnej opieki zdrowotnej
- finansowanie świadczeń zdrowotnych w lecznictwie zamkniętym - szpitalach, klinikach chirurgii jednodniowej - na podstawie budżetu globalnego a w przypadku procedur kosztownych na podstawie ich rzetelnej wyceny;
- wprowadzenie regulacji limitowych na świadczenia zdrowotne opłacane bezpośrednio z budżetu państwa;
- rozwój opieki pielęgniarskiej świadczonej w domach oraz poprawa sposobu finansowania rehabilitacji medycznej;
- poszerzenie kanonu opieki podstawowej o świadczenia związane z opieką nad kobietami ciężarnymi i dziećmi;
- wprowadzenie kompleksowego finansowania świadczeń zdrowotnych dla dzieci i młodzieży w tym finansowanie ze środków publicznych pełnej opieki stomatologicznej
- wprowadzenie nowoczesnego systemu rejestru usług medycznych i rzetelnego nadzoru nad świadczeniodawcami połączonego ze ścisłą kontrolą merytoryczną i finansową, zwłaszcza w zakresie lecznictwa szpitalnego;
- uregulowanie funkcjonowania systemu przez jednolitą ustawę o opiece zdrowotnej, będącą swojego rodzaju konstytucją zdrowia.

Więcej leków za te same pieniądze

Jednym z najważniejszych problemów ochrony zdrowia jest kwestia płacenia za leki. Państwo refunduje jedynie 37 procent tych wydatków. Tak niski wskaźnik świadczy o ograniczonym dostępie do tanich leków. A to oznacza, że spora część Polaków nie wykupuje leków zaordynowanych przez lekarzy.

Stan ten trzeba bezwzględnie zmienić. W ciągu dwóch lat doprowadzimy do tego, że emeryt, rencista czy osoba przewlekle chora będzie mogła kupić więcej leków.

Nie przewidujemy, przynajmniej na razie, zwiększenia wydatków budżetowych na dopłaty do leków. Możliwość nabycia przez pacjentów

większej liczby lekarstw za tę samą kwotę uzyskamy, wprowadzając tańsze, co nie znaczy gorsze, medykamenty na listę leków refundowanych oraz dzięki wynegocjowaniu z producentami i hurtownikami niższych cen lekarstw.

Zamierzamy wprowadzić górną granicę cen leków refundowanych przez państwo. Ponieważ leki tańsze są najczęściej lekami produkowanymi w Polsce, będziemy chronić w ten sposób rodzimy przemysł farmaceutyczny.

Nadal będziemy przeciwni monopolizowaniu rynku aptecznego przez wielkie sieci i koncerny farmaceutyczne, co da szansę utrzymania się na rynku polskim właścicielom aptek.

***„Stworzymy Polakom większe poczucie
bezpieczeństwa zdrowotnego. Będziemy jako
naród, jako społeczeństwo, bardziej zdrowi.”***

Konieczna jest również szybka i przemyślana nowelizacja ustawy o cenach, by organy państwa mogły je kontrolować.

Krajowa sieć szpitali

Dziś mamy w Polsce ponad 750 szpitali. Pod względem liczby łóżek szpitalnych mieścimy się w średniej europejskiej. Od kilkunastu lat, w związku z ogromnymi postępami technologii medycznej, obserwujemy w świecie tendencję do zmniejszania liczby miejsc w szpitalach w stosunku do liczby mieszkańców. Uważamy, że ewolucyjne, rozłożone w czasie zmniejszanie puli łóżek na oddziałach intensywnej opieki medycznej jest działaniem celowym i racjonalnym tak z ekonomicznego, jak i medycznego punktu widzenia. Obowiązkiem państwa jest jednak zapewnienie odpowiedniej sieci szpitali, uwzględniającej ich potencjał leczniczy oraz równomierne rozmieszczenie geograficzne. Państwo musi określić przejrzyste i racjonalne zasady tworzenia krajowej sieci szpitali. Proces ten, którego realizacja musi zająć wiele lat, rozpoczniemy od wyznaczenia kryteriów sanitarno-technicznych oraz medycznych, określających zasady włączania szpitali do sieci. Nie będziemy brali pod uwagę tego, czy dana placówka jest własnością publiczną czy prywatną, ponieważ stoimy na stanowisku, że wszystkie podmioty gospodarcze są równe.

Budżet państwa powinien zapewnić środki finansowe na zagwarantowanie i utrzymanie gotowości medycznej szpitali zakwalifikowanych do sieci.

Ujednoczenie organów założycielskich

Aby można było prowadzić sensowną politykę zdrowotną w zakresie szpitalnictwa, należy jak najszybciej uporządkować nadzór właścicielski nad szpitalami. Opowiadamy się za tym, by organem założycielskim dla szpitali rejonowych i wojewódzkich był samorząd wojewódzki, a dla szpitali klinicznych i uniwersyteckich Ministerstwo Zdrowia. W wypadku szpitali w największych polskich miastach (np. w Warszawie) mogą zostać wprowadzone odrębne rozstrzygnięcia.

Taka operacja pozwoli zmniejszyć koszty oraz lepiej wykorzystać niejednokrotnie najwyższej klasy i drogą szpitalną aparaturę medyczną.

Nie bez znaczenia jest też zapewnienie odpowiedniego nadzoru nad prywatyzacją szpitali nie włączonych w sieć ogólnopolską oraz ochrony przed jej nieprawidłowym przebiegiem.

Ratownictwo medyczne

Prawo i Sprawiedliwość zamierza usprawnić system ratownictwa medycznego. Istniejące obecnie rozwiązania powodują, że jest on nadmiernie rozbudowany, a przez to niebywale kosztowny. Wprowadzimy efektywniejsze z geograficzno-demograficznego punktu widzenia rozmieszczenie Centrów Powiadamiania Ratunkowego, Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych oraz szpitali leczenia urazu wielonarządowego. Role szpitali ratunkowych powierzmy istniejącym wojewódzkim szpitalom specjalistycznym.

Finansowanie świadczeń zdrowotnych w zakresie ratownictwa medycznego powinien przejąć budżet państwa.

Wprowadzenie ratownictwa medycznego znacząco obniży koszty społeczne i finansowe leczenia wczesnych i odległych skutków urazów, prowadzących często – z powodu opóźnionego i nieprofesjonalnego udzielania pomocy poszkodowanemu w pierwszych minutach po wypadku – do trwałej niepełnosprawności.

Ubezpieczenia dodatkowe i alternatywne

Prawo i Sprawiedliwość, respektując przynależne obywatelom prawo wyboru, jednoznacznie opowiada się za wprowadzeniem komercyjnych ubezpieczeń zdrowotnych.

Stworzymy ramy prawne dla działalności rynku ubezpieczeniowego w dwóch obszarach:

- ubezpieczeń dodatkowych, z których finansowane byłyby świadczenia lub części świadczenia zdrowotnego, znajdujące się poza ustawowo określonym pakietem świadczeń zdrowotnych gwarantowanych;
- alternatywnych ubezpieczeń komercyjnych, obejmujących całość świadczeń zdrowotnych.

Promocja zdrowia

Uruchomimy programy propagujące zdrowy styl życia. Będziemy zachęcać Polaków do zdrowszego jedzenia, ograniczenia używania tytoniu, alkoholu oraz środków odurzających. Będziemy także namawiać ich do aktywności fizycznej, do uprawiania sportów i rekreacji.

Nasze programy skierujemy przede wszystkim do dzieci i młodzieży oraz kobiet, zwłaszcza przyszłych młodych matek, a także do grup społecznego ryzyka.

Pragniemy przeznaczyć na ten cel środki pochodzące z części podatku akcyzowego, nakładanego przez państwo na wyroby alkoholowe i tytoniowe.

Realizacja tych ambitnych planów nie będzie możliwa bez wsparcia społecznego, przede wszystkim ze strony organizacji pozarządowych. I właśnie do tych organizacji, działających na rzecz promocji i profilaktyki zdrowotnej, zamierzamy kierować środki publiczne. Jednocześnie, zdając sobie sprawę z ułomności istniejących uregulowań prawnych, słabości nadzoru i kontroli nad racjonalnym wydatkowaniem pieniędzy podatników, wprowadzimy stosowne zapisy ustawowe, zwiększające w tym zakresie kompetencje nadzorcze organów państwa nad organizacjami pozarządowymi.

Szkolenia i specjalizacje pracowników ochrony zdrowia

Jednym z podstawowych warunków udzielania dobrej jakości świadczeń zdrowotnych jest świetnie wykształcona i wciąż podnosząca swoje kwalifikacje kadra medyczna. Tymczasem lekarze, dentyści, pielęgniarki i położne mają obecnie duże problemy z doskonaleniem swoich umiejętności zawodowych. Szpitale z przyczyn ekonomicznych

masowo uchylają się od tworzenia warunków do uzyskiwania specjalizacji medycznych. Prawo i Sprawiedliwość zamierza ten stan rzeczy zmienić.

Proponujemy, aby docelowo lekarze i pielęgniarki w czasie trwania specjalizacji korzystali z finansowanego przez państwo systemu rezydencjkiego, obejmującego wszystkich lekarzy specjalizujących się w uprawnionych do tego szpitalach. Dzisiaj podobne rozwiązania dotyczą tylko stażu podyplomowego.

Nasza propozycja oprócz ułatwienia zdobywania specjalizacji zapewni szpitalom stały dopływ nowej kadry finansowanej w trakcie szkolenia z budżetu państwa.

Będziemy też zabiegać o zapewnienie kadrcze medycznej stałej możliwości kształcenia ustawicznego.

Twój wybór – Twoje zdrowie

Program przebudowy ochrony zdrowia przygotowany przez Prawo i Sprawiedliwość uporządkuje system organizacyjny i finansowy służby zdrowia. Przede wszystkim zapewni realizację zapisanego w konstytucji prawa każdego obywatela do ochrony zdrowia. Nasz program zdecydowanie odchodzi od systemu ubezpieczeniowego, co wynika z analizy obecnej sytuacji w Polsce, a także z obserwacji funkcjonowania podobnych systemów w Europie i na świecie. Musieliśmy znaleźć takie rozwiązania, w których istnieje realna szansa sprostania konstytucyjnym obowiązkom nałożonym na władze publiczne. Do słuszności wyboru proponowanego modelu przekonują nas, z jednej strony, odpowiedzialność za stan zdrowotny społeczeństwa, z drugiej – konieczność nadzoru nad systemem. Są w Prawie i Sprawiedliwości ludzie odważni, uczciwi i kompetentni, którzy potrafią uporządkować i przebudować system opieki zdrowotnej zgodnie z naszymi założeniami. Przebudowana przez nas ochrona zdrowia będzie leczyć Polaków, a nie dostarczać im przykładów skandali, niedbalstwa i korupcyjnych afer. Jesteśmy otwarci na rzeczową dyskusję i budowanie społecznego poparcia dla naszych założeń. Zdrowie jest w swojej istocie apolityczne. Traci wtedy, gdy zajmują się nim

cyniczni ignoranci i doktrynerzy. Z nami, z programem proponowanym przez Prawo i Sprawiedliwość, stworzymy Polakom większe poczucie bezpieczeństwa zdrowotnego. Będziemy jako naród, jako społeczeństwo, bardziej zdrowi.

Rozdział 7 – Edukacja

Dobra edukacja i nauka – kluczem do sukcesu

**„Prawo i Sprawiedliwość ma
pomysł na podźwignięcie
polskiego szkolnictwa.”**

Edukacja i nauka należą do najważniejszych zadań państwa, zadań umożliwiających dynamiczny i trwały wzrost gospodarczy kraju. O tym, jaka będzie przyszłość Polski i Polaków, decyduje jakość kształcenia w polskich szkołach i wyższych uczelniach oraz poziom rozwoju nauki, badań rozwojowych i wdrożeń. Polska szkoła musi podnieść jakość kształcenia i wychowania, musi unowocześnić swoją bazę i metody nauczania oraz lepiej przygotowywać do pracy i życia w społeczeństwie.

Wizja PiS

Edukacja jest jednym z najważniejszych obszarów życia narodu. Tylko odpowiednio wykształcona młodzież będzie mogła kontynuować odbudowę Rzeczypospolitej i zapewnić jej trwały wzrost gospodarczy. Do osiągnięcia tego celu niezbędne są daleko idące zmiany w polskim systemie edukacji. Przede wszystkim musimy podnieść poziom kształcenia w szkołach, wyrwać oświatę na prowincji ze stanu zapaści, dostosować programy nauczania oraz sam proces kształcenia do potrzeb współczesnej gospodarki. Szkoły i uczelnie muszą elastycznie reagować na potrzeby rynku pracy.

Nie mniejszą wagę zamierzamy przykładąć do funkcji wychowawczych szkoły. Najważniejszym elementem w tej dziedzinie jest powrót do kształtowania postaw patriotycznych, wyrastających z wartości chrześcijańskich i polskiej tradycji narodowej. W tej sferze musimy nadrobić wieloletnie zaniebdania.

■ **Priorytety PiS:**

- wysokiej jakości merytorycznej i moralnej kadra nauczycielska, a przez to wysoka jakości nauczania i wychowywania, w tym przywrócenie wychowywania patriotycznego;
- przywrócenie szkole funkcji opiekuńczej;
- objęcie maturą jak największej liczby uczniów;
- polityka wyrównywania szans, zwłaszcza podźwignięcia oświaty na prowincji;
- zacieśnianie współpracy szkolnictwa i środowisk gospodarczych, mającej na celu dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy;

- utrzymanie bezpłatnych studiów na państwowych uczelniach;
- konkurencyjne polskie wyższe uczelnie;
- efektywniejsze i hojniej finansowane badania naukowe.

Komisja Edukacji Narodowej

Zamierzamy powołać Komisję Edukacji Narodowej, społeczne ciało doradcze, skupiające przedstawicieli środowisk oświatowych i naukowych. Środowiska te powinny podjąć współpracę w celu budowy spójnego systemu edukacji i nauki od przedszkola, poprzez szkolnictwo podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne po szkolnictwo wyższe i instytuty naukowe.

■ OŚWIATA

Nowe zasady kształcenia nauczycieli-wychowawców młodzieży

Od czasu likwidacji liceów pedagogicznych, nie powstał w Polsce realny system kształcenia nauczycieli. Nasze uczelnie nie przygotowują absolwentów do pracy, stąd młodzi nauczyciele uczą się zawodu dopiero w szkole. Dlatego Prawo i Sprawiedliwość opowiada się za radykalną zmianą sposobu ich kształcenia. Będziemy dążyć do:

- zwiększenia zakresu kształcenia pedagogicznego i metodycznego na wszystkich kierunkach pedagogicznych;
- wprowadzenia studiów przygotowujących nauczycieli do kształcenia blokowego oraz studiów przysposabiających ich do nauczania więcej niż jednego przedmiotu;
- faktycznego przygotowywania przyszłych nauczycieli do pełnienia funkcji wychowawczych;
- wprowadzenia solidnego systemu praktyk zawodowych, jako integralnej części kształcenia pedagogicznego.

Status zawodowy nauczycieli

Również zasadniczym zmianom powinien ulec status zawodowy nauczycieli. Prawo i Sprawiedliwość uważa za niezbędne podjęcie szeregu działań w tej sferze.

Konieczne jest naszym zdaniem wydłużenie stażu pedagogicznego dla osób po raz pierwszy zatrudnionych w szkole. Dopiero dłuższy staż może bowiem

pokazać, czy dana osoba nadaje się do zawodu nauczycielskiego, który oprócz formalnych kwalifikacji wymaga określonych predyspozycji do pracy z dziećmi i młodzieżą.

Postulujemy odbiurokratyzowanie systemu awansu zawodowego nauczycieli. Zmudne zbieranie odpowiednich dokumentów należy zastąpić egzaminami organizowanymi przez:

- dyrektora szkoły dla nauczycieli stażystów i kontraktowych,
- organ prowadzący szkołę dla nauczycieli mianowanych,
- kuratora oświaty dla nauczycieli dyplomowanych.

Opowiadamy się za wprowadzeniem rzeczywistego a nie honorowego stanowiska profesora oświaty. Egzamin sprawdzający wraz z całą procedurą kwalifikacyjną powinien organizować minister edukacji. Doprowadzi to do podniesienia rangi zawodu nauczycielskiego oraz umożliwi najlepszym nauczycielom dalszy awans tak zawodowy, jak i finansowy.

Dyrektor szkoły wspólnie z przedstawicielami najlepszych nauczycieli i kuratora oświaty powinien przeprowadzać co 5 lat ocenę pracy nauczyciela. Nauczyciel musi zostać zobowiązany do systematycznego kształcenia ustawicznego.

„System wychowawczy szkolnictwa publicznego powinien respektować chrześcijański system wartości oraz odwoływać się do tysiącletniej tradycji narodu i państwa polskiego. Dlatego też polskiej szkole przywrócimy zaniechane od kilkudziesięciu lat kształcenie postaw patriotycznych.”

Niezbędna jest zmiana systemu dyscyplinowania nauczycieli. Obecny system jest bezwładny i chroni nauczycieli łamiących podstawowe zasady tego zawodu. Nowe rozwiązania będą opierać się na klarownych i oczywistych dla wszystkich kryteriach, po przekroczeniu których w najbardziej rażących wypadkach nauczyciel straci uprawnienia do wykonywania zawodu.

Konieczna jest również zmiana zasad wynagradzania nauczycieli. Radykalnemu zwiększeniu musi ulec dodatek motywacyjny zależny od poziomu kompetencji i zaangażowania nauczycieli. Będziemy dążyć do tego, by wynagrodzenia najlepszych nauczycieli wzrastały rokrocznie co najmniej o wysokość wzrostu gospodarczego.

Reforma programowa

Prawo i Sprawiedliwość opowiada się za daleko idącymi zmianami w sferze programowej, które połączą wychowywanie ucznia w duchu polskości z wyposażaniem go w umiejętności przydatne do życia w ustroju demokratycznym i w systemie gospodarki wolnorynkowej.

Postulujemy zatem skoncentrowanie procesu edukacyjnego na następujących przedmiotach: język polski, wiedza o kulturze, historia, matematyka i fizyka.

Zamierzamy również wprowadzić obowiązkowe nauczanie informatyki i języka angielskiego od początku kształcenia obowiązkowego, czyli od tzw. zerówki. Kształcenie informatyczne powinno być wykorzystywane w wykładaniu pozostałych przedmiotów w szkole.

Reforma programowa musi polegać również na dostosowaniu programów nauczania do wymagań stawianych uczniom na sprawdzianach i egzaminach państwowych. Wyniki tych sprawdzianów i egzaminów na poziomie szkoły powinny być jawne i w ten sposób stać się ważnym elementem oceny przez rodziców jakości nauczania.

Prawo i Sprawiedliwość będzie dążyć do wprowadzenia na szerszą skalę systemu kształcenia pozalekcyjnego, pozwalającego na doksztalcanie gorszych i dalszy rozwój lepszych uczniów.

Wychowanie i opieka w szkole

Prawo i Sprawiedliwość za jedno ze swoich najważniejszych zadań uważa przywrócenie szkole funkcji wychowawczych i opiekuńczych.

Szkoła musi opierać swoją działalność na wspólnym dla większości i respektowanym przez wszystkich systemie wartości. System wychowawczy szkolnictwa publicznego powinien respektować chrześcijański system wartości oraz odwoływać się do tysiącletniej tradycji narodu i państwa polskiego. Dlatego też polskiej szkole przywrócimy zaniechane od kilkudziesięciu lat kształcenie postaw patriotycznych.

Ocnom z zachowania należy przywrócić tę samą rangę, co stopniom z przedmiotów szkolnych. Ocena niedostateczna musi powodować brak promocji do następnej klasy. Opowiadamy się za wprowadzeniem stanowczych działań wobec uczniów stosujących w szkole przemoc i łamiących prawo. Szkoła powinna dbać o bezpieczeństwo na swoim terenie także po zajęciach lekcyjnych.

„Ocnom z zachowania należy przywrócić tę samą rangę, co stopniom z przedmiotów szkolnych.”

Prawo i Sprawiedliwość stoi na stanowisku, iż szkoła powinna zapewnić uczniom podstawową opiekę medyczną, w tym stałą opiekę pielęgniarską i stomatologiczną oraz okresową opiekę lekarską, jak również zapewnić dożywianie tym, którzy tego potrzebują. W polskich szkołach nie może być uczniów głodujących. Wprowadzone zostaną ceny maksymalne na podręczniki, aby umożliwić wszystkim uczniom równy dostęp do wiedzy.

Równy start dla wszystkich

W ciągu ostatnich 15 lat skurczył się dostęp młodzieży wiejskiej do edukacji. Za ledwie co 140 wiejskie dziecko studiuje. Wyższe wykształcenie posiada tylko 4,6 procent dzieci niewykształconych rodziców. Natomiast studia kończy niemal połowa dzieci tych rodziców, z których jedno przynajmniej ma wyższe wykształcenie. Prawo i Sprawiedliwość dołoży wszelkich starań, by zmienić ten stan rzeczy i wyrównywać szanse na udany start życiowy dla wszystkich obywateli. Przede wszystkim służyć temu będzie podniesienie poziomu kształcenia w szkołach, w szczególności na wsi i w małych miasteczkach. Dodatkowo wprowadzony zostanie nowy sposób finansowania stypendiów, poprzez dopłatę z budżetu państwa złotówki do każdej złotówki przeznaczonej na stypendia dla najbardziej potrzebujących przez samorządy terytorialne i organizacje pozarządowe.

System zarządzania oświatą

Prawo i Sprawiedliwość przewiduje także istotne zmiany w zarządzaniu oświatą. Najważniejszym ogniwem tego systemu powinien być dyrektor szkoły jako główny organizator życia szkolnego.

Opowiadamy się za wzmocnieniem nadzoru kuratorów oświaty nad poziomem kształcenia w szkołach oraz badaniem jakości pracy szkół.

Struktura oświaty

Prawo i Sprawiedliwość uważa za zasadne obniżenie wieku rozpoczynania szkoły podstawowej od szóstego roku życia. Jednocześnie opowiadamy się za pozostawieniem dotychczasowej struktury szkolnej: sześciolletniej szkoły podstawowej, trzyletniego gimnazjum oraz trzyletniego liceum.

Szkolnictwo zawodowe

Prawo i Sprawiedliwość będzie dążyło do uproszczenia struktury szkół *stricte* zawodowych oraz unowocześnienia programów przysposabiających do za-

wodu. Przyspieszymy odchodzenie od kształcenia wąskoprofilowego, specjalistycznego na rzecz kształcenia szerokoprofilowego. W szkołach tych nie powinno uczyć się więcej niż 15–20 procent młodzieży.

Wzrosnąć powinna także w naszym systemie edukacji rola uzupełniania przygotowania zawodowego na kursach, w szkołach policealnych i studiach wyższych, szczególnie zawodowych. Kształcenie ustawiczne uzyskać musi wysoką rangę, podobną do osiągniętej w krajach o wyższym poziomie edukacji.

Dołożymy wszelkich starań, by szkolnictwo zawodowe elastycznie reagowało na potrzeby rynku pracy i umożliwiało uczniom zdobycie zawodów najbardziej poszukiwanych przez pracodawców.

SKOLNICTWO WYŻSZE

Najważniejszymi zadaniami w dziedzinie szkolnictwa wyższego są:

- podniesienie jakości kształcenia,
- zwiększenie nakładów na szkoły wyższe,
- dostosowanie ich do wspólnego europejskiego rynku edukacji i badań.

Prawo i Sprawiedliwość uważa, iż zwiększeniu wydatków na szkolnictwo wyższe musi towarzyszyć lepsze zarządzanie uczelniami oraz staranniejsza kontrola gospodarowania przez nie groszem publicznym. Uelastycznione zostaną mechanizmy zarządzania uczelnią, tak by mogły być stosowane różne metody, poddane tej samej kontroli.

Proponujemy, aby szkoły wyższe otrzymujące największe dotacje z budżetu państwa były poddawane audytowi zewnętrznemu w zakresie finansów i zarządzania uczelnią. Obowiązek przeprowadzenia audytu wewnętrznego miałyby pozostałe szkoły.

„Polska oświata i szkolnictwo wyższe muszą o wiele aktywniej niż dotychczas dostosowywać się do zmieniających się potrzeb rynku pracy.”

Proces kształcenia powinien być zorientowany na zaspokojenie potrzeb studentów planujących karierę naukową, jak i tych, którzy chcą jak najlepiej przygotować się do funkcjonowania na rynku pracy. Prawo i Sprawiedliwość będzie wspierać proces różnicowania oferty edukacyjnej – na studia wyższe dla przyszłych pracowników naukowych, wykładowców – kadr o wysokim po-

tencjalnie intelektualnym, odpowiedzialnych za przekazywanie wiedzy i rozwijanie polskiej nauki, a także kształcenia zorientowanego na kwalifikacje zawodowe, co wpłynie pozytywnie na wzrost zatrudnienia absolwentów takich kierunków. Minister edukacji wykorzysta swoje uprawnienia do zamawiania kształcenia w najlepszych uczelniach na kierunkach studiów uznanych za priorytetowe.

Szkolnictwo ustawiczne

Bardzo istotnym warunkiem rozwoju gospodarczego i poprawy sytuacji społeczeństwa jest, dziś niemalże nieobecne w polskim systemie oświaty, kształcenie ustawiczne – uczenie się przez całe życie. W Polsce proces zdobywania wiedzy kończy się zazwyczaj po uzyskaniu wykształcenia średniego lub dyplomu wyższej uczelni. Prawo i Sprawiedliwość będzie dążyć do wzmocnienia roli kształcenia ustawicznego – zdobywania nowych umiejętności i kompetencji zawodowych.

Będziemy także dążyć do wprowadzenia systemu certyfikacji i standaryzacji kwalifikacji po to, by umożliwić pracownikom uzyskanie świadectw posiadania umiejętności zdobytych poza sformalizowanymi strukturami oświaty.

Szkoły i gospodarka

Polska oświata i szkolnictwo wyższe muszą o wiele aktywniej niż dotychczas dostosowywać się do zmieniających się potrzeb rynku pracy. Szkoły nie mogą wypuszczać absolwentów wykształconych w nikomu już nie potrzebnych zawodach. Korygujący mechanizm szkolnictwa ustawicznego to za mało. Niezbędne jest podjęcie wielu działań w tej sferze.

Prawo i Sprawiedliwość będzie zabiegać o:

- podniesienie znaczenia praktyk studenckich,
- wprowadzenie systemu praktyk zawodowych w firmach dla szkolnictwa zawodowego i kształcenia ustawicznego,
- stworzenie mechanizmów sprzyjających prowadzeniu kształcenia zawodowego przez środowiska gospodarcze: rzemieślnicze, przemysłowe czy handlowe,
- ustanowienie na wyższych uczelniach instytucji konwentu, ciała służącego między innymi wzmocnieniu związków uczelni ze środowiskiem regionalnym oraz gospodarczym,

- wypracowanie zasad szerszej współpracy szkół i uczelni z firmami i organizacjami gospodarczymi, w tym zasad „zamawiania” odpowiednich kierunków kształcenia w szkołach wyższych,
- tworzenie centrów transferu technologii, inkubatorów przedsiębiorczości i parków technologicznych na styku uczelni i gospodarki.

Edukacja w Unii Europejskiej

Integracja Polski z UE otworzyła nowe perspektywy dla zdobywania i poszerzania wykształcenia za granicą. Prawo i Sprawiedliwość będzie dążyć do zapewnienia jak najlepszych ram instytucjonalnych do korzystania z tych możliwości.

Ustanowimy dla najzdolniejszych absolwentów szkół średnich stypendia rządowe na najlepszych zagranicznych wyższych uczelniach. Otrzymanie stypendium będzie jednak uzależnione od zobowiązania stypendysty do powrotu do Polski i pracy dla kraju przez określony czas.

Badania naukowe

Zwiększeniu wysiłku państwa w tym obszarze powinny towarzyszyć przekształcenia mechanizmów rozdziału pieniędzy przeznaczonych na naukę. Wyraźnie rozgraniczone muszą być przedsięwzięcia naukowe o charakterze praktycznym – nastawione na wprowadzenie nowych technologii czy też systemów organizacyjnych – od prac o charakterze podstawowym. Te pierwsze będą w wyższym niż dziś stopniu finansowane z funduszy strukturalnych. Zadaniem tych funduszy będzie stymulowanie rozwoju nauk technicznych i związanych z organizacją i zarządzaniem. Badania podstawowe w naukach ścisłych, społecznych i prawnych, a także nauki humanistyczne muszą być finansowane ze zwiększonych funduszy na naukę. Chodzi zarówno o finansowanie podmiotowe, dotyczące uczelnianych i pozauczelnianych instytutów i katedr, jak i przedmiotowe finansowanie poszczególnych przedsięwzięć.

Prawo i Sprawiedliwość opowiada się za:

- Wyborem podstawowych celów badawczych finansowanych przez państwo i stworzeniem odpowiednich programów, w których uczestniczyć mogłoby wiele zespołów badawczych, ale ich wyniki byłyby weryfikowalne i możliwe do oceny także pod względem merytorycznym. Dążyć będziemy do tego, by w pracach badawczych na możliwie dużą skalę uczestniczyły uczelniane zespoły badawcze.

- Przebudową systemu stowarzyszeń naukowych i pozauczelnianych instytutów naukowych. Polska Akademia Nauk powinna zostać przekształcona w stowarzyszenie naukowe o wysokim prestiżu, podobne do Polskiej Akademii Umiejętności i Warszawskie Towarzystwo Naukowe. Instytuty PAN-owskie należy przekształcić w Narodowe Centrum Badań Naukowych podlegające rządowi, ale mające też Radę Naukową wyłonioną przez wskazane wyżej stowarzyszenia.
- Wprowadzeniem jawności decyzji o grantach, jawności uzasadnień, a także jawności uzasadnień decyzji o ich nieprzyznawaniu. Wprowadzenie możliwości odwołania się od decyzji negatywnych.
- Zmianą mechanizmu weryfikacji wyników prac naukowych z czysto formalnego (sprawozdania, ewentualnie publikacje) na merytoryczny.

Twój wybór – lepsze szkoły i skuteczniejsze nauczanie

Prawo i Sprawiedliwość ma pomysł na podźwignięcie polskiego szkolnictwa. Zapewnimy powrót do kształtowania w szkole postaw patriotycznych. Wpoimy uczniom, że bycie Polakiem oznacza pewne obowiązki wobec Ojczyzny. Podniesimy kwalifikacje nauczycieli i poprawimy poziom nauczania. Uczynimy szkołę bezpieczniejszą. Ukrócimy praktyki terroryzowania nauczycieli przez uczniów. Będziemy robić wszystko, co w naszej mocy, by godziwą edukacją objąć wieś i mniejsze ośrodki, które teraz przeżywają załamanie oświatowe. Stawiamy sobie za cel, by na wyższych uczelniach kształciło się o wiele więcej młodzieży z tych terenów. Odrzucamy propozycje wprowadzenia zasady odpłatności za studia wyższe i nie dopuścimy do płatnych studiów dziennych na państwowych uczelniach. Podejmiemy starania, by przeciętna polska szkoła wyższa nie odbiegała poziomem nauczania od swoich unijnych odpowiedników.

Rozdział 8 – Kultura

Polska kultura narodowa – racją stanu

**„W trosce o edukację
historyczno-patriotyczną
Polaków...”**

Debata publiczna w Polsce ogniskuje się głównie wokół kwestii gospodarczych i politycznych. Sprawy te – niewątpliwie istotne i pilne – absorbują niemal całą uwagę zarówno politycznych elit, jak i opinii publicznej. Dzieje się tak z oczywistą szkodą dla innych, równie ważnych problemów, których w ogóle się nie dostrzega, bądź też uważa, że próby ich rozwiązania można wciąż przesuwac „na później”. Ofiarą takiego sposobu myślenia padają najczęściej edukacja i kultura – cóż może być w tych dziedzinach pilnego, skoro szkoły i teatry „jakoś” działają, a zabytki „jakoś” zdołały przetrwać setki lat. Jednakże konsekwencje zaniedbań i zaniechań w edukacji i kulturze, choć nie od razu widoczne, z czasem okazać się mogą wyjątkowo dramatyczne i trudne do odwrócenia. Kultura narodowa jest bowiem źródłem tożsamości narodowej przekazywanej z pokolenia na pokolenie, zaś o trwałości narodu stanowi troska o własną kulturę i dziedzictwo narodowe. Lewicowe rządy zahamowały aktywność państwa w obszarze kultury. Drastyczne cięcia w jej budżecie doprowadziły m.in. do faktycznego załamania produkcji filmowej, zatrzymania szerokiego programu inwestycji i remontów w instytucjach kultury, załamania systemu dotacji dla organizacji pozarządowych, drastycznego spadku wydatków na promocję zagraniczną. Ten stan rzeczy trzeba zmienić.

Wizja PiS

Prawo i Sprawiedliwość opowiada się za silnym mecenatem państwa w dziedzinie kultury. Przeciwstawiamy się więc pomysłom likwidacji Ministerstwa Kultury. Doceniając rolę tradycji w życiu narodu, zamierzamy powrócić do poprzedniej nazwy resortu, czyli dodać usunięty przez SLD człon *dziedzictwa narodowego*.

Naszym celem jest troska o rozwój kultury jako źródła istnienia narodu, ugruntowanie poczucia tożsamości narodowej i ochrona dorobku poprzednich pokoleń. Świadome uczestnictwo społeczeństwa w życiu kulturalnym narodu odzwierciedla jego kondycję. Kultura jest jednym z najważniejszych czynników determinujących rozwój – dlatego też tylko prowadząc aktywną i odważną, choć równocześnie roztrofną politykę kulturalną Polska będzie w stanie sprostać trudnym wyzwaniom, przed jakimi obecnie stoimy. W polskiej polityce kultura jest często traktowana jako sfera o marginalnym znaczeniu i jako źródło niepotrzebnych budżetowych obciążeń. Stanowczo sprzeciwiamy się takiemu sposobowi myślenia. Uważamy, iż kultura narodowa jest największym skarbem, który należy z najwyższą starannością pielęgnować i wzbogacać.

■ Priorytety polityki kulturalnej PiS

Priorytetami polityki kulturalnej Prawa i Sprawiedliwości będą:

- doprowadzenie do przyjęcia przez nowy rząd Paktu dla Kultury Narodowej, mającego zapewnić 20-procentowy wzrost nakładów na kulturę w ciągu najbliższych czterech lat;
- szczególne wsparcie finansowe dla muzealnictwa i konserwacji zabytków;
- umocnienie statusu narodowych instytucji kultury, które powinny korzystać z możliwości szczególnej ustawowej opieki prawnej na wzór rozwiązania obowiązującego w przypadku Narodowego Zakładu im. Ossolińskich;
- stworzenie sprawnego systemu mecenatu państwowego;
- partnerska współpraca ze środowiskami twórczymi nad polepszeniem kondycji kultury polskiej;
- rozszerzenie dostępu do kultury;
- ochrona mediów publicznych;
- troska o zachowanie dziedzictwa narodowego;
- rozwój edukacji historyczno-patriotycznej.

Po wyborach i ukonstytuowaniu się nowych władz podejmiemy następujące działania:

- rozpoczniemy przygotowania do budowy Muzeum Wolności, nowoczesnej instytucji muzealno-edukacyjnej ukazującej polski wysiłek niepodległościowy. Jak tego typu placówki są potrzebne, pokazał sukces wybudowanego pod patronatem prezydenta stolicy Lecha Kaczyńskiego Muzeum Powstania Warszawskiego;
- poddamy pod obrady Rady Ministrów Pakt dla Kultury Narodowej;
- wrócimy do poprzedniej nazwy resortu: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- przystąpimy do realizowania programu Nikifor XXI, wspierającego twórców ludowych oraz Młoda Polska, upowszechniającego uczestnictwo w kulturze;
- wystąpimy z projektem ustawy likwidującej Krajową Radę Radiofonii i Telewizji.

■ **Sprawne Ministerstwo Kultury**

Chcemy, by ministerstwo stało się skutecznym, nowoczesnym instrumentem rządzenia, podejmującym zwłaszcza te zadania, które w ostatnim czasie zostały przeniesione poza obszar realnej odpowiedzialności państwowej. Przykładem takiej szkodliwej polityki była likwidacja departamentu odpowiedzialnego za książkę i promocję czytelnictwa.

■ **Skuteczny system mecenatu**

Skuteczny system mecenatu nie może działać bez jasnych i trwałych reguł gry. Toteż decyzje o przyznaniu dotacji muszą być podejmowane pod kontrolą społeczną w warunkach pełnej jawności. Stworzymy przejrzysty system przyznawania dotacji oparty o jawne i klarowne mechanizmy konkursowe.

Będziemy również baczyć, aby twórcy spoza koteryjnych układów dostawali szansę na zaprezentowanie swego dorobku: na przykład „zaistnienie” w mediach publicznych czy w wystawiennictwie.

■ **Prawo i Sprawiedliwość opowiada się również za:**

- szczególnym wspieraniem procesu odbudowy regionalnej prasy kulturalnej, stanowiącej cenny skarb kultury narodowej;
- zmianą prawa autorskiego, która zakończy okres ciągnących się latami sporów między nadawcami a organizacjami zbiorowego zarządzania;
- zastosowaniem zasady wyjątku kulturalnego w sferze opodatkowania działalności twórczej oraz statusu twórców;
- możliwością odpisywania od podatków wpłat na fundacje, których zadaniem jest wspieranie twórczości kulturalnej.

Likwidacja Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji

Opowiadamy się za likwidacją Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji – ciała, którego działalność uderzała w pluralizm mediów i była całkowitym zaprzeczeniem wolności słowa i interesu publicznego – a więc war-

tości, którym miało ono służyć. W zgłaszanym przez Prawo i Sprawiedliwość projekcie nowej konstytucji proponujemy zastąpienie KRRiT przez Urząd do Spraw Radiofonii i Telewizji, który czuwałby nad przestrzeganiem ustawowych zasad i procedur obsady organów nadzorczych i zarządzających w mediach publicznych oraz wykonywałby kompetencje regulacyjne i kontrolne w sprawach radiofonii i telewizji. Na czele urzędu stałby prezes powoływany przez prezydenta na pięcioletnią kadencję.

„Prawo i Sprawiedliwość opowiada się za silnym mecenatem państwa w dziedzinie kultury.”

Zbudowanie stabilnego, pluralistycznego ładu medialnego nie będzie możliwe bez zaostrenia kar za łamanie warunków koncesji, w tym emitowanie programów zawierających treści szkodliwe społecznie oraz rygorystycznego egzekwowania tych kar.

Odbudowa autorytetu i znaczenia mediów publicznych

Zapewnimy uwolnienie mediów publicznych od nacisków politycznych oraz zobowiązemy je do rzeczywistej realizacji misji w dziedzinie edukacji i kultury, uwzględniającej upowszechnianie tradycji narodowej, wartości patriotycznych i dorobku polskiej kultury. Jesteśmy przeciwko prywatyzacji publicznego radia i telewizji, co w obecnych warunkach musiałoby prowadzić do całkowitego zakwestionowania tej misji. Szczególnej ochronie powinny podlegać także rozgłoszenie radiowe o ścisłe kulturalnym i edukacyjnym charakterze. Będziemy także dążyć do przyjęcia i ścisłego egzekwowania przepisów zakazujących emisji programów zawierających przemoc oraz treści demoralizujące.

Zwiększenie inwestycji w muzealnictwie

Muzealnictwo zostało szczególnie dotknięte cięciami budżetowymi po 2001 roku. Dofinansowanie muzeów pozwoli im na powrót do systematycznej polityki uzupełniania swoich zbiorów. Wiele spośród najważniejszych polskich muzeów wymaga dziś remontu, niezbędna jest rozbudowa Muzeum Narodowego w Warszawie oraz dokończenie odbudowy Zamku Królewskiego. Natychmiast należy zwiększyć nakłady na konserwację zabytków. Wydatki budżetowe na ten cel spadły w pierwszym roku rządów koalicji SLD-UP o ponad 60 procent. Niezbędny jest więc powrót do finansowania tej dziedziny na poziomie z 2001 roku.

Upowszechnianie kultury

Opowiadamy się za zainicjowaniem programu promocji utalentowanych, lecz jeszcze nieznanych twórców. Proponujemy podjęcie programu Nikifor XXI, który wspierałby autentyczną kulturę ludową, a także ożywił życie kulturalne, szczególnie na wsi i w małych miasteczkach.

Proponujemy również realizację programu Młoda Polska, który zachęcałby do podejmowania samodzielnych inicjatyw w dziedzinie edukacji kulturalnej i promował postawę czynnego uczestnictwa w kulturze, m.in. poprzez:

- wsparcie wycieczek szkolnych do miast – regionalnych i krajowych ośrodków kulturalnych,
- dofinansowanie ulgowych biletów wstępu do teatrów, muzeów i innych instytucji kultury,
- uruchomienie mechanizmu systematycznych zakupów książek dla bibliotek szkolnych, zwłaszcza na prowincji,
- Opowiadamy się także za utrzymaniem w szkołach przedmiotu „Wiedza o kulturze”, którego celem jest pogłębianie świadomego obcowania z dziełami kultury.

Ochrona dziedzictwa narodowego i edukacja historyczno-patriotyczna

Prawo i Sprawiedliwość będzie skutecznie chronić wspólne dziedzictwo narodowe wszystkich Polaków, troszcząc się nie tylko o przeszłość, ale także o wszystko o naszą przyszłość. Będziemy odpowiedzialnie kształtować założenia polityki kulturalnej nakierowanej na uformowanie patriotycznych postaw obywatelskich. Polska istnieje przecież dzięki sile przywiązania do tradycji. Kultura była, jest i będzie jednym z najważniejszych nośników tradycji narodowej, przestrzenią niepodległości, a zarazem sferą symbolicznego zorganizowania świadomości Polaków. Zapewnimy odpowiednie wsparcie dla kultury ze strony państwa, które nie może przetrwać bez kultury i dziedzictwa narodowego. Nabiera to szczególnego znaczenia w dobie integracji europejskiej. Równocześnie Polska, będąc członkiem Unii Europejskiej, będzie mogła w sposób twórczy uczestniczyć w dialogu, jaki toczą dziś ze sobą europejskie społeczeństwa, wnosząc do niego swój własny, oryginalny wkład i dziedzictwo. To bowiem poprzez swoją tradycję Polacy współtworzyli chrześcijańską kulturę Europy i w niej nieustannie uczestniczą.

Nowoczesna polityka historyczna

Będziemy prowadzić przemyślaną, skuteczną politykę historyczną zarówno wewnętrzną, jak i zewnętrzną. Wewnętrzna polityka historyczna zakłada stałą troskę o jakość edukacji historycznej w szkołach i mediach, a także nieustanne podejmowanie wysiłków, by nie tylko upamiętnić dzieje naszego państwa i narodu, ale także podtrzymywać ich żywą obecność w świadomości obywateli. Niezbędne jest wspieranie programów badawczych i projektów edukacyjnych upowszechniających wiedzę na temat naszej przeszłości, a także instytucji dokumentujących i popularyzujących historię.

Zewnętrzny aspekt polityki historycznej obejmuje wszelkie działania mające na celu popularyzację poza granicami Polski szczególnie istotnych faktów z naszych dziejów. Polska odegrała wyjątkową rolę w XX-wiecznej historii zmagania ze zbrodniczymi systemami totalitarnymi. Tymczasem obecnie mamy do czynienia z próbami relatywizacji odpowiedzialności za wywołanie II wojny światowej i zbrodnie popełnione w czasie jej trwania.

W ramach polskiej polityki historycznej:

- utworzymy Muzeum Wolności – nowoczesną instytucję muzealno-edukacyjną, ukazującą dzieje Polski przez pryzmat tak zawsze ważnej dla Polaków idei wolności,
- poprawimy jakość edukacji historycznej w szkołach,
- wzmocnimy programy i instytucje – zarówno publiczne, jak i niezależne – dokumentujące i popularyzujące historię.

Rozwój dyplomacji kulturalnej

Zapewnimy promocję polskiej kultury za granicą, która jest skutecznym narzędziem budowy atrakcyjnego wizerunku Polski w świecie. Kultura jest bowiem szczególnie ważną wizytówką państwa, a jej właściwa promocja będzie służyć podnoszeniu poziomu cywilizacyjnego, potencjału gospodarczego oraz atrakcyjności turystycznej kraju. Dyplomacja kulturalna daje także ogromne możliwości wzmocnienia pozycji Polski na arenie międzynarodowej. Priorytetowymi obszarami zainteresowań powinny być państwa Unii Europejskiej, kraje, z którymi łączy nas dziedzictwo I Rzeczypospolitej oraz Stany Zjednoczone.

Kultura powinna stać się naszym towarem eksportowym. Wielu współczesnych polskich twórców i artystów cieszy się za granicą ogromną renomą. Na Dalekim Wschodzie nie słabnie fascynacja Fryderykiem Chopinem. Należy

to wykorzystać. Nie można, o co łatwo w dzisiejszych czasach, zapominać o słowie pisanym. Będziemy zatem systematycznie wspierać przekłady dzieł literatury pięknej (zarówno klasycznych, jak i współczesnych) oraz wybitnych osiągnięć polskiej humanistyki na języki obce. Kulturalne przedsięwzięcia organizowane i prezentowane poza granicami kraju winny służyć nie tylko promocji Polski wśród cudzoziemców, ale także odnowieniu i wzmocnieniu więzi z Polonią.

Wzmocnienie kulturalnej obecności Polski na Wschodzie – Fundusz Dobrego Sąsiedztwa

Proponujemy powołanie Funduszu Dobrego Sąsiedztwa, instytucji zajmującej się wspieraniem inicjatyw społecznych, naukowych i edukacyjnych na Białorusi i Ukrainie. Zadaniem Funduszu będzie realizacja wieloletniego programu stypendialnego dla studentów i doktorantów z tych krajów oraz stałego, szeroko zakrojonego programu wymiany skierowanego do uczniów liceów.

Zamierzamy przywrócić instytucję specjalnego pełnomocnika do spraw ochrony polskiego dziedzictwa za granicą w randze podsekretarza stanu.

Twój wybór – kultura i tradycja

Prawo i Sprawiedliwość uważa, że państwo musi być odpowiedzialne za rozwój i upowszechnianie kultury, szczególnie rodzimej, gdyż jest ona jednym z fundamentów życia narodu. To dzięki szeroko rozumianej kulturze Polacy przetrwali jako naród okres zaborów, a także nie utracili swojej tożsamości pod rządami komunistów.

Prawo i Sprawiedliwość będzie dążyć do zwiększenia nakładów na kulturę: chcielibyśmy, by wzrosły one w najbliższych czterech latach o jedną piątą. Przywrócimy właściwą rangę staraniom o zachowanie narodowego dziedzictwa. Rozumianego nie tylko jako dbanie o pomniki kultury materialnej, ale też jako prowadzenie polityki historycznej oraz zapewnienie odpowiedniej edukacji historycznej, by naród nie zapominał o swoich korzeniach. Temu ma służyć powołanie Muzeum Wolności. Będziemy się starali zwiększyć nakłady na muzealnictwo, jak też unowocześniać formy ekspozycji, by były one atrakcyjne dla młodych ludzi. Będziemy również zabiegać o to, by media publiczne nie były jednostronne politycznie i jak najrzetelniej wypełniały swoją misję. Nie dopuścimy do tego, by kultura pozostawała zaniedbaną dziedziną życia.

Rozdział 9 – Polityka społeczna

Polityka społeczna – przeciwko wykluczeniu

**„Ze wzrostu gospodarczego
muszą również korzystać
ubożsi Polacy. Tego wymaga
podstawowa odpowiedzialność
za naród i państwo oraz
elementarne poczucie
sprawiedliwości.”**

Celem polityki społecznej jest ograniczenie sfery wykluczenia społecznego i zapewnienie podstawowej równowagi w sferze pracy.

Sfera ubóstwa w Polsce stale się powiększa. Postępuje degradacja materialna i społeczna wielu polskich rodzin. Pogłębia się rozwarstwienie majątkowe i dochodowe. Szerzą się patologie, których ofiarą padają głównie dzieci i młodzież. Coraz trudniej wyrwać się z kręgu biedy. Według danych z zeszłego roku, w skrajnym ubóstwie, czyli poniżej poziomu minimum egzystencji żyje 12 procent Polaków.

W najtrudniejszej sytuacji znajdują się rodziny, których podstawą utrzymania są zasiłki i pomoc społeczna – w skrajnym ubóstwie żyje 34 procent takich gospodarstw domowych. Równie trudna jest sytuacja w rodzinach dotkniętych bezrobociem, gdzie odsetek gospodarstw żyjących w nędzy wynosi 26 procent. Zagrożone będą są również rodziny chłopskie oraz gospodarstwa domowe, których jedynym źródłem utrzymania są renty bądź wynagrodzenie za wykonywanie niewykwalifikowanej pracy.

Co najbardziej bolesne, ubóstwo uderza przede wszystkim w dzieci z rodzin wielodzietnych oraz w ludzi młodych. W roku 2004 poniżej minimum egzystencji żyło w Polsce 16 procent dzieci. W rodzinach posiadających czworo bądź więcej dzieci w takiej dramatycznej sytuacji znalazło się 40 procent domowników.

Głównymi przyczynami ubóstwa są: bezrobocie i niskie płace. Pracę najtrudniej znaleźć ludziom młodym oraz osobom niepełnosprawnym, będącym w wieku przedemerytalnym, a także tym, które straciły zatrudnienie w upadających branżach. Nie bez znaczenia jest niedostosowanie systemu edukacji do szybko zmieniającego się rynku pracy, a także mała mobilność pracowników, ograniczona wysokimi kosztami dojazdu i brakiem rynku tanich mieszkań na wynajem.

Wizja PiS

Będziemy prowadzili aktywną politykę społeczną. Bez niej trudno sobie wyobrazić sprawiedliwą Polskę. Szanując kanony wolnego rynku jako podstawy nowoczesnej gospodarki, nie możemy pozbawić państwa wpły-

wu i odpowiedzialności za ład społeczny, a w szczególności za najłabsze grupy społeczne, których sytuacja w wyniku transformacji uległa gwałtownemu pogorszeniu. Zadanie to może wypełnić jedynie państwo silne i sprawne, obdarzane zaufaniem obywateli.

Chcemy zerwać z dotychczasową praktyką układów i korupcji poprzez zapewnienie wszystkim Polakom bezpieczeństwa oraz podobnych warunków życiowego startu. Do osiągnięcia tego celu nie wystarczy nawet najlepsza z możliwych polityka gospodarcza. Ona może stworzyć tylko ramy, które muszą zostać wypełnione konkretnymi działaniami na rzecz tych, którzy potrzebują wsparcia i pomocy.

Szczególnie dotyczy to osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie. Rozwój gospodarczy kraju i postęp materialny nie może być udziałem jedynie nielicznej uprzywilejowanej grupy obywateli. Pożytki płynące z przemian muszą objąć także mniej zamożną część społeczeństwa. Proces degradacji oraz powstawania coraz większych kontrastów społecznych musi zostać zatrzymany.

Nie chcemy jednak obiecywać „złotych gór”. Jesteśmy i chcemy pozostać partią wiarygodną. Realizując nasz program społeczny, będziemy uwzględniać realne możliwości finansowe państwa. Finanse te przy konsekwentnej realizacji naszego programu gospodarczego powinny umożliwić zrealizowanie podstawowych celów społecznych. Zerwiemy z prowadzoną od czterech lat praktyką systematycznego zmniejszania środków na pomoc społeczną. Zamiast ograniczać nakłady, należy uszczelnić system pomocy, kierując środki do tych, którzy rzeczywiście najbardziej jej potrzebują.

Aby osiągnąć powyższe cele, potrzebne są działania nadzwyczajne, wymagające współdziałania większości Polaków. Dlatego proponujemy zawarcie **nowej umowy społecznej**.

■ Nowa umowa społeczna

Ideę nowej umowy społecznej można wyrazić jednym zdaniem: **ZE WZROSTU GOSPODARCZEGO MAJĄ RÓWNIEŻ KORZYSTAĆ UBOŻSI POLACY**. Umowa ta musi być owocem autentycznego porozumienia zawartego przez najważniejsze grupy społeczne i ich reprezentan-

tów w życiu publicznym. Powinna ona wyznaczyć podstawowe cele i kierunki działań nowej polityki społeczno-gospodarczej oraz oszacować, na co i kiedy będzie nas stać w określonej sytuacji gospodarczej.

Idea nowej umowy społecznej ma podwójny wymiar. Po pierwsze, MORAŁNY. Uważamy, iż polityka, która wyklucza zbyt dużą liczbę Polaków z czerpania korzyści z transformacji ustrojowej i rozwoju kraju, jest głęboko NIESPRAWIEDLIWA. Należy więc z nią zerwać w imię podstawowych zasad społecznej solidarności. Po drugie, wymaga tego elementarna odpowiedzialność za państwo i naród. Jesteśmy przekonani, że kontynuacja polityki wyrzeczeń musi doprowadzić do naruszenia spokoju społecznego. A wtedy zmarnotrawiony zostanie osiągnięty tak wielkim kosztem dorobek ostatnich kilkunastu lat. Za powrót wysokiej inflacji i utratę wartości pieniądza zapłacą wszyscy.

■ **Priorytety nowej umowy społecznej**

Nowa umowa społeczna, jeśli ma zapobiec zagrażającemu Polsce kryzysowi demograficznemu, gospodarczemu i cywilizacyjnemu, musi objąć najważniejsze sprawy Polaków.

Są nimi:

- Naprawa państwa
- Polityka prozatrudnieniowa
- Program mieszkaniowy
- Likwidacja zapaści cywilizacyjnej i kulturalnej regionów zaniedbanych
- Przywrócenie ochrony pracy
- Polityka prorodzinna
- Przebudowa systemów ochrony zdrowia oraz edukacyjnego
- Polepszenie jakości życia Polaków, zwłaszcza emerytów i innych słabszych grup społecznych

■ **Głodne dzieci hańbą III RP**

Problem głodnych dzieci nie jest, jak się nam zarzuca, tylko wyborczym sloganem Prawa i Sprawiedliwości. Ten problem rzeczywiście istnieje

i my chcemy go rozwiązać. Uważamy, że 16 lat po obaleniu komunizmu istnienie takiego zjawiska w geograficznym centrum Europy jest naprawdę hańbiące. W pełni poprzemy zapowiedziany przez Lecha Kaczyńskiego projekt odpowiedniej ustawy. Jeśli wybory wygra inny kandydat na prezydenta, to wówczas sami złożymy ten projekt.

■ Praca, płaca i prawa pracownicze

Sprawiedliwa Polska, IV Rzeczpospolita, będzie dbać o równowagę między pracodawcami a pracownikami. Dzisiaj ta relacja jest zachwiana na niekorzyść pracowników. Nazbyt często prowadzi to do niepokojących i niesprawiedliwych zjawisk na rynku pracy.

Przywrócimy ochronę pracy. Także w tej sferze podejmiemy działania „od zaraz”:

- zmienimy prawne umocowanie Państwowej Inspekcji Pracy, która przestanie być organem podległym Sejmowi. Zostanie podporządkowana ministrowi pracy, co uczyni z niej sprawne narzędzie kontrolne, zdecydowanie reagujące na przypadki łamania prawa pracy;
- z powrotem powołamy Ministerstwo Pracy;
- zapewnimy przestrzeganie prawa pracy. Między innymi usprawnimy działalność sądów pracy. Jest rzeczą karygodną, by procesy o przywrócenie do pracy ciągnęły się przez kilka lat. Obraża to elementarne poczucie sprawiedliwości. Wprowadzimy obligatoryjne terminy rozstrzygnięcia spraw.

Niedopuszczalne jest również niepłacenie wynagrodzenia za wykonaną pracę. Staje się to coraz poważniejszym problemem, a prokuratura nągninnie kwalifikuje ten proceder jako czyn o niskiej szkodliwości społecznej. Zmienimy to.

Ponadto opowiadamy się za:

- uznaniem pakietów socjalnych prywatyzowanych zakładów obejmujących gwarancje poziomu zatrudnienia i wysokości zarobków za źródło prawa na równi z układami zbiorowymi;
- bezwzględnym zwalczaniem obchodzenia prawa poprzez nadużywanie samozatrudnienia jako metody obniżania kosztów. Praktyka ta winna być ograniczona jako – w dłuższej perspektywie – wysoce szkodliwa zarówno dla pracowników, jak i dla budżetu państwa;

- rozwojem dialogu społecznego i jego instytucji, w szczególności ratyfikowaniem protokołu dodatkowego Europejskiej Karty Socjalnej regulującej skargi zbiorowe;
- uwzględnieniem prawa do wypoczynku i życia rodzinnego pracowników zobowiązanych do pracy w niedziele i święta.

■ **Przeciwdziałanie bezrobociu**

W Polsce jest około 18 procent bezrobotnych. Brak pracy, brak stałego źródła dochodu to wielki dramat polskich rodzin, to strach i obawa przed przyszłością, to podłoże zniechęcenia i powstawania patologii, głównie alkoholizmu i przemocy. Oznacza to też niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych – żywności, dachu nad głową, ochrony zdrowia, edukacji. Długotrwały brak pracy to degradacja człowieka. Szczególnie bolesną cechą polskiego bezrobocia jest jego wysoki wskaźnik wśród ludzi młodych, do 24. roku życia: wynosi on około 40 procent. Prowadzi to do poważnych konsekwencji demograficznych, bowiem negatywnie wpływa na podejmowanie decyzji o powiększeniu rodziny. W jeszcze gorszym położeniu znajdują się osoby starsze, zwłaszcza samotne, które straciły pracę. Jej utrata oznacza dla nich zazwyczaj utratę środków na życie. A co za tym idzie – niemożność płacenia za mieszkanie. To zaś skazuje ich często na bezdomność i zupełną degradację. Co więcej, prawo do pobierania zasiłków ma tylko 13 procent bezrobotnych. Przeciętnie korzystają oni z niego przez pół roku. Bezrobocie jest zatem jednym z podstawowych polskich problemów społeczno-gospodarczych.

Problemu bezrobocia nie da się rozwiązać bez szczególnego zaangażowania ze strony państwa,

wyrażającego się w kompleksowej polityce prozatrudnieniowej, w tym w tworzeniu dla pracodawców systemu bodźców zachęcających do zakładania nowych miejsc pracy.

Proponowana przez nas prozatrudnieniowa strategia rozwoju gospodarczego zawiera się w przygotowanych przez Prawo i Sprawiedliwość programach: „Tak dla inwestycji” oraz „Po pierwsze – zatrudnienie”. Przewidują one między innymi:

- system podatkowy zachęcający do tworzenia nowych miejsc pracy;

- wspieranie postaw przedsiębiorczych, a szczególnie zwiększenie środków przeznaczanych na pożyczki na rozpoczęcie samodzielnej działalności gospodarczej.

Po drugie, skoncentrujemy swoje działania na rozwijaniu aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, w tym na:

- doskonaleniu systemu pośrednictwa pracy;
- rozwijaniu poradnictwa zawodowego i kształcenia ustawicznego;
- organizowaniu szkoleń dla osób chcących powrócić na rynek pracy po urlopach macierzyńskich i wychowawczych;
- uruchamianiu programów prac interwencyjnych i robót publicznych szczególnie w regionach o największym bezrobociu strukturalnym;
- wdrażaniu programów zatrudniania absolwentów.

Będziemy dążyć do wprowadzenia ubezpieczenia od bezrobocia, do czego Polska zobowiązała się, ratyfikując Konwencję 102 Międzynarodowej Organizacji Pracy. Zapewnimy również nadzór nad Funduszem Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

■ Rodzina

Polityka prowadzona przez koalicję SLD-UP była zdecydowanie wroga rodzinie. Usunięto z naszego prawodawstwa niemal wszystkie rozwiązania prorodzinne, które udało się uchwalić w poprzedniej kadencji Sejmu. Przykładem takiej destrukcji była likwidacja Funduszu Alimentacyjnego, która doprowadziła do faktycznej dyskryminacji dzieci wychowywanych w rodzinach pełnych i to niezależnie od ich sytuacji dochodowej. Takie rozwiązanie skłoniło wielu żyjących w ubóstwie małżonków do podejmowania decyzji o rozwodzie lub separacji. Koalicja SLD-UP próbowała również wprowadzić w życie przepisy w istocie rzeczy zachęcające młodzież do podejmowania przedwczesnego współżycia seksualnego. Należy także przypomnieć, że koalicja SLD-UP rozpoczęła pracę nad ustawą o legalizacji związków homoseksualnych, nie wykluczając możliwości adopcji dzieci w takich związkach w przyszłości.

My nie będziemy szukać oszczędności budżetowych w ograniczaniu wydatków na rodzinę. Mając na celu zapewnienie jej podstawowych warunków bytowych oraz stworzenie możliwości sprzyjających wycho-

waniu i wykształceniu młodego pokolenia, będziemy między innymi dążyć do:

- wprowadzenia prorodzinnej ulgi podatkowej, stwarzającej motywację do posiadania dzieci;
- wdrożenia naszego programu mieszkaniowego „Rodzina na swoim”;
- wydłużenia skróconego przez koalicję SLD-UP urlopu macierzyńskiego;
- podwyższenia obniżonej wysokości składki emerytalnej opłacanej przez budżet państwa za osoby na urloпах macierzyńskich i wychowawczych;
- uruchomienia programów ułatwiających pracującym rodzicom wychowywanie dzieci, między innymi poprzez uelastycznianie czasu pracy, pracę w niepełnym wymiarze, zachęty dla firm organizujących przedszkola dla dzieci pracowników;
- wprowadzenia korzystniejszych zasad przyznawania ulg przejazdowych dla dzieci i młodzieży uczącej się oraz dla osób niepełnosprawnych i kombatanów;
- rozszerzenia pomocy materialnej dla uczniów z rodzin najuboższych. Będziemy skutecznie zwalczać wszelkie zerowanie na obowiązku edukacyjnym dzieci i młodzieży między innymi poprzez ograniczenie „szaleństwa podręcznikowego” – wprowadzania co roku nowych podręczników, co powoduje drenaż rodzicielskich portfeli. Opowiadamy się za ustanowieniem cen maksymalnych na podręczniki. Postaramy się upowszechnić zwyczaj pozostawiania w szkole niepotrzebnych już książek, by mogły się z nich uczyć następne roczniki uczniów;
- wprowadzenia rozwiązań pomocowych wzorowanych na zlikwidowanym Funduszu Alimentacyjnym oraz doprowadzenia do zwiększenia ściągalności alimentów.

■ Emerytury i renty, ubezpieczenia

Uznajemy za niepodważalne elementarne prawo emerytów i rencistów do godziwych świadczeń pozostających w ścisłym związku z latami pracy i opłacania składek ubezpieczeniowych. Sprzeciwiamy się traktowaniu emerytów i rencistów jako grupy uprzywilejowanych tylko dlatego, że swoje i tak już bardzo skromne świadczenia otrzymują regularnie co mie-

siąc. Proponujemy przyjąć jako zasadę utrzymania realnego poziomu świadczeń systematyczną ich waloryzację dostosowaną do wzrostu inflacji. Uważamy za nieodzowne wprowadzenie do systemu waloryzacji mechanizmu zapewniającego emerytom i rencistom większy udział w efektach wzrostu gospodarczego. To przecież właśnie oni ponoszą największe koszty wzrostu cen leków i żywności.

Doprowadzimy do szybkiego wniesienia projektów ustaw regulujących emerytury pomostowe dla osób pracujących w szczególnie ciężkich warunkach i wykonujących pracę o szczególnym charakterze.

Zmian wymaga sposób funkcjonowania funduszy emerytalnych. Naszym zdaniem należy wzmocnić nadzór partnerów społecznych nad II i III filarem ubezpieczeń emerytalnych, to znaczy nad otwartymi funduszami emerytalnymi i pracowniczymi programami emerytalnymi.

Opowiadamy się przeciwko inwestowaniu za granicą pieniędzy z otwartych funduszy emerytalnych, gdyż są to środki należące do sfery finansów publicznych.

Podejmiemy bezwzględna walkę z przejawami dyskryminowania starszych osób w dostępie do usług medycznych.

■ Dzieci

Dziecku – jako najmłodszemu i najsłabszemu członkowi rodziny – należy się szczególna opieka i ochrona, zwłaszcza, iż wiele rodzin nie jest w stanie zapewnić dzieciom godziwych warunków życia.

Dla rozwoju najmłodszych rozstrzygające jest zapewnienie opieki zdrowotnej, w tym stomatologicznej, nad uczniami w szkole. Zapracowani rodzice, często znajdujący się w trudnej sytuacji finansowej nie są w stanie zapewnić właściwej opieki zdrowotnej, a często nawet dostrzec problemów zdrowotnych dziecka. Uruchomimy program walki z gruźlicą, która znowu stała się zawstydzającym zagrożeniem społecznym na poważną skalę.

Konieczne jest również zwiększenie dostępności przedszkoli, w szczególności dla dzieci z rodzin ubogich oraz ze środowisk zaniedbanych. Przedszkola powinny być dla tych dzieci miejscem wyrównywania różnic rozwojowych.

*Dla rozwoju najmłodszych rozstrzygające jest
zapewnienie opieki zdrowotnej nad uczniami
w szkole.*

Zadbamy także o rozwój świetlic środowiskowych, klubów młodzieżowych, ośrodków kultury i innych placówek, w tym sportowo-rekreacyjnych, prowadzących działalność opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjną. Będzie też wspomagał organizacje pozarządowe zajmujące się organizowaniem czasu wolnego i wakacyjnego wypoczynku dzieci i młodzieży.

Podobnie jak dotychczas będziemy konsekwentnie zabiegali o jak najniższe stawki VAT na artykuły dziecięce.

Wspomożemy rozwój wszelkich form rodzicielstwa zastępczego:

- rodzinnych domów dziecka,
- rodzin zastępczych,
- rodzin adopcyjnych

tak, aby większość dzieci porzuconych, sierot oraz dzieci rodziców, których pozbawiono praw rodzicielskich, wychowywała się w środowisku rodzinnym lub jak najbardziej zbliżonym do rodzinnego.

Opowiadamy się za takim finansowaniem działań w tym zakresie, by pieniądze „szły za konkretnym dzieckiem”, a nie do instytucji opiekuńczych jako takich. Naszym zdaniem należy zwiększyć rolę samorządów lokalnych w opiece nad dziećmi osieroconymi.

■ Ludzie młodzi

Sytuacja materialna młodych rodzin jest fatalna. Należą one do najuboższych grup społecznych. Wielu z nich nie stać na kupno czy wynajęcie mieszkania. W oczywisty sposób wpływa to na zmniejszanie się przyrostu naturalnego. Inną bardzo niedobłą tendencją jest wzrost liczby młodych szukających pracy za granicą. Towarzyszy im przekonanie, że w Polsce nie ma dla nich żadnych perspektyw. Tę tendencję trzeba powstrzymać, bowiem zjawisko to oznacza opuszczanie kraju przez najzdolniejszych i najbardziej zaradnych Polaków.

Nie uda się tego zrobić bez osiągnięcia celów makroekonomicznych, bez zwiększenia zatrudnienia, cywilizacyjnego podniesienia kraju. Jednak nie mniej ważne jest uruchamianie konkretnych programów adresowanych do ludzi młodych, dających im lepsze przygotowanie do życiowego startu czy też pomagających w realizowaniu talentów i uzdolnień. Takie programy mamy.

Na przykład:

- planujemy wprowadzenie od początku nauczania podstawowego obowiązkowych lekcji informatyki i języka angielskiego;
- ograniczymy i uprościmy procedury niezbędne do rozkręcenia działalności gospodarczej i pomożemy w zakładaniu własnej firmy;
- odpolitycznimy administrację publiczną i ograniczymy zjawisko korporacjonizmu – da to młodym większe szanse na pracę i awans;
- w sferze kultury zaproponujemy na przykład program „Nikifor XXI”. Ma on wspierać twórców kultury ludowej, zwłaszcza działających na wsi i w małych miasteczkach;
- będziemy dążyć do wprowadzenia ułatwień w spełnieniu stawianego przez pracodawców wymogu stażu pracy.

■ Ubodzy, chorzy i niepełnosprawni, starsi i samotni

Chcemy doprowadzić do uznania pojęć minimum socjalnego i minimum egzystencji jako kategorii prawnych stosowanych w określaniu kryteriów przyznawania oraz wysokości świadczeń z pomocy społecznej.

Troska o ludzi starszych, samotnych, chorych i ubogich jest realizacją idei solidaryzmu społecznego leżącego u podstaw istnienia każdego państwa. Solidarność międzypokoleniowa to podstawa naszej cywilizacji i tradycji chrześcijańskiej – każe nam myśleć o tych, którzy dopiero przyjdą na świat, ale jednocześnie nie pozwala zapomnieć o ludziach starszych, o pokoleniu, które nas wychowywało.

Zapewnimy dostęp do informacji, pomocy prawnej oraz pracy socjalnej osobom bezradnym i ubogim.

Środki dla niepełnosprawnych będziemy kierować przede wszystkim na zatrudnianie oraz rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych. Pieniądz powinien „iść za” osobą niepełnosprawną. PFRON zastąpimy inną, nieskorumpowaną instytucją.

Podjmiemy starania na rzecz poprawy warunków bytowych osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych, zmożonych starością.

■ **Bezdomni**

Zamierzamy kontynuować program pomocy państwa dla samorządów podejmujących wysiłek budowania domów noclegowych, schronisk i pomocy dla osób wykluczonych społecznie. Oprócz elementarnych potrzeb socjalnych niezbędne jest podjęcie aktywizacji zawodowej bezdomnych oraz, w przypadkach tego wymagających, resocjalizacji.

■ **Kombatanci**

To oni walczyli o wolną Polskę. Należy im się zatem szczególna wdzięczność i troska ze strony społeczeństwa. Powinna się ona wyrażać uhonorowaniem ich wkładu w walce o niepodległość, pamięcią o ich postawie, przekazywaniem następnym pokoleniom wartości, które im przyświecały. Jest to szczególnie istotne, bowiem weteranom należy się zadośćuczynienie za to, jak traktowano ich w komunistycznej Polsce. Dowodem na to, jak takie działania są potrzebne, jest radość, z jaką środowiska kombatanckie przyjęły wybudowanie z inicjatywy prezydenta Warszawy Lecha Kaczyńskiego Muzeum Powstania Warszawskiego.

Oczywiście akty symboliczne nie mogą wyczerpywać wyrazów wdzięczności, którą społeczeństwo jest winne tym, którzy narażali życie i zdrowie dla Ojczyzny.

Dlatego, tak jak w upływającej kadencji, dołożymy wszelkich starań, by spełnić postulaty środowisk kombatanckich związanych z ich sytuacją społeczno-bytową, mając na względzie szczególnie charakter ich zasług oraz historyczny dług wdzięczności wobec nich.

■ Patologie

Wzrastające trudności życia, zwiększająca się sfera ubóstwa, ale też współczesne tendencje kulturowe powodują rozszerzanie się patologii społecznych.

Będziemy rozwijać i udoskonalać specjalistyczne poradnictwo rodzinne adresowane przede wszystkim do rodzin dotkniętych przemocą, mających trudności wychowawcze, przeżywających kryzysy. Uruchomimy skierowane do sektora organizacji pozarządowych programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Mając na uwadze potrzebę profilaktyki, doprowadzimy do rychłego uchwalenia ustawy ograniczającej w środkach publicznego komunikowania się treści szczególnie szkodliwych dla dzieci i młodzieży: okrucieństwa, przemocy, wulgarności, zbrodni, bestialstwa i obsceniczności.

Będziemy się sprzeciwiać kolejnym liberalizacjom ustaw o wychowaniu w trzeźwości oraz o narkomanii. Za szczególnie szkodliwe uważamy próby legalizacji posiadania narkotyków, a także ekspansję reklamy alkoholowej, zwłaszcza wobec ludzi młodych.

Twój wybór – poszanowanie godności osoby ludzkiej

Nie będziesz sam. Dołożymy wszelkich starań, by żaden Polak nie czuł się wykluczony, pozostawiony samemu sobie. Oczywiście, jest to bardzo trudne zadanie. Nie da się go wykonać od razu. Na to trzeba czasu, bo wymaga ono gruntownej zmiany polityki gospodarczej i społecznej, zmiany sposobu myślenia o państwie i jego obywatelach. Miarą sukcesu rządzących nie mogą być przede wszystkim suche wskaźniki makroekonomiczne. Gospodarka może się bowiem rozwijać w szybkim tempie, ale korzyść z wysokiego tempa wzrostu mogą tylko nieliczni. Prawo i Sprawiedliwość na taką filozofię i praktykę życia zbiorowego nigdy się nie zgodzi. W sprawiedliwym państwie nie może być miejsca na masowe ubóstwo i wykluczenie, na to, by dzieci z niezamożnych rodzin nie miały szans na lepsze życie, na wyrwanie się z kręgu biedy.

Najważniejszą sprawą jest ograniczenie bezrobocia i obszarów ubóstwa. Państwo jednak samo tego nie robi – również sami Po-

lacy jako obywatele muszą podjąć wysiłek wzajemnego wsparcia „bogaci mniej zamożnym, silniejsi słabszym”. Na tym się zasadza nasza idea umowy społecznej. Wsparcie nie powinno na trwałe uzależniać potrzebujących od pomocy, powinno dać szansę samodzielności. Przygotowane przez PiS programy przeciwdziałania bezrobociu, biedzie i wykluczeniu idą właśnie w tym kierunku: wyzwolą energię i aktywność, pozwolą przełamać bierność, przywrócą nadzieję, chęć do życia i polepszenia własnego losu.

Rozdział 10 – Rolnictwo

Rozwój obszarów wiejskich – przyszłością polskiego rolnictwa

**„Sprawą polskiej racji stanu
jest zbudowanie strategii
rozoju polskiej wsi i
rolnictwa.”**

Obszary wiejskie w Polsce zajmują ponad 93 procent powierzchni kraju. Na polskiej wsi mieszka jedna trzecia ludności kraju, która dostarcza żywnościowe produkty konsumpcyjne dla całego społeczeństwa i jest producentem pokaźnej ilości dóbr eksportowych Polski. W ciągu ostatniego dziesięciolecia Polska znalazła się w centrum liberalizacji handlu i globalizacji, a co za tym idzie, polskie rolnictwo zostało poddane wzmożonej presji konkurencyjnej. Tym samym na polskiej wsi wystąpiły złożone problemy gospodarcze i społeczne. W porównaniu do dochodów rodzin pracowniczych, rodziny rolnicze uzyskują o 44 procent niższe dochody, a ogółem ludność wiejska średnio o 34 procent niższe dochody, niż ludność miejska. Aż 45 procent zarejestrowanych bezrobotnych mieszka na wsi. Poprzednie rządy nie sprostały w swojej polityce wyzwaniu stworzenia w Polsce warunków rozwojowych polskiej wsi. Przekazywane na wieś fundusze skupiały się w rękach wąskiego grona wpływowych lobby, nie docierając do tych, którym ta pomoc byłaby najbardziej potrzebna.

Wizja PiS

Prawo i Sprawiedliwość jest partią ogólnonarodową i, nie dzieląc mieszkańców wsi i miast, doprowadzi do pełnej i efektywnej zgodności działań instytucji rządowych, instytucji unijnych i międzynarodowych, fundacji i instytucji prywatnych, społeczności lokalnych i obywateli żyjących na wsi, tak by zapewnić trwałą sukces w rozwoju obszarów wiejskich w Polsce. Sprawą polskiej racji stanu jest zbudowanie strategii rozwoju polskiej wsi i rolnictwa w oparciu o własne doświadczenia i błędy innych. Celem polityki rolnej wobec wsi i rolnictwa tworzonej przez PiS będzie poprawa poziomu życia rodzin rolniczych oraz innych mieszkańców obszarów wiejskich poprzez wykorzystanie społecznego, środowiskowego i ekonomicznego potencjału regionów.

■ Obszary wiejskie z rolnictwem są trwałym i żywotnym elementem tożsamości i rozwoju Polski.

Prawo i Sprawiedliwość, chcąc zachować żywotność obszarów wiejskich i zapewnić ich rozwój cywilizacyjny i gospodarczy, doprowadzi do zachowania jak największej ilości gospodarstw rolnych oraz rolniczej przestrzeni

produkcyjnej, co będzie związane ze zwiększonym zapotrzebowaniem na żywność w świecie w najbliższych dekadach oraz ze stale zwiększającą się konsumpcją w kraju.

■ Racjonalna gospodarka żywnościowa

PiS dokona zbilansowania wolumenu żywności produkowanej w kraju do potrzeb krajowych i możliwości eksportowych. Stanowić to będzie podstawę do stosowania instrumentów zarządzania gospodarką żywnościową. Ponadto PiS dokona głębokiej analizy stopnia zubożenia ludności wiejskiej z terenów strefy rozdrobnionego rolnictwa i z terenów popegeerowskich. W oparciu o nią zastosuje radykalne środki jego eliminacji.

Prawo i Sprawiedliwość zamierza zarządzać gospodarką żywnościową spójnie i kompleksowo, kontrolując relacje ekonomiczne i prawne pomiędzy ogniwami: surowcowym, przetwórczym i handlem.

Zamierza przy tym wyeliminować korupcję i drastyczne, nieuzasadnione dysproporcje w zyskach pomiędzy tymi ogniwami. Dzięki temu doprowadzić można do zwiększenia dostępności żywności dla całej populacji konsumentów. W regionach północnej Polski PiS szczegółowo przeanalizuje stopień koncentracji produkcji zwierzęcej w powstających fermach gigantach, które zagrażają środowisku naturalnemu, agroturystyce oraz eliminują z rynku polskich rolników.

■ Tańsze i bardziej skuteczne funkcjonowanie instytucji pracujących dla rolnictwa

PiS podda głębokiej analizie działalność agencji, innych podmiotów centralnych oraz fundacji pracujących dla rolnictwa kosztem budżetu państwa, celem uściślenia ich zakresu zadań, skuteczności funkcjonowania oraz obszaru dublowania ich zadań z Ministerstwem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Zamierzamy utworzyć jednolitą Inspekcję Kontroli Żywności. Obecnie w Polsce nadzorem nad jakością płodów rolnych i jakością żywności oraz jej bezpieczeństwem zajmują się cztery instytucje – powoduje to chaos i utrudnia solidne egzekwowanie wymaganych norm. Konieczne jest utworzenie jednej Inspekcji Kontroli Żywności, która sprawowałaby nadzór nad wszyst-

kimi etapami produkcji i dystrybucji. Jej służby powinny być utworzone na bazie dotychczasowych kadr i zaplecza technicznego instytucji istniejących. Pozwoli to jednocześnie uniknąć niepotrzebnej multiplikacji kontroli u producentów, ujednoczyć program nadzoru bezpieczeństwa i kontroli żywności oraz uniknąć niepotrzebnych wydatków budżetowych.

■ Polskie rolnictwo musi wnieść znaczący wkład w tworzenie nowego modelu rolnictwa europejskiego

Polska musi umiejętnie wykorzystać swoje opóźnienie technologiczne do budowy konkurencyjności polskich gospodarstw produkujących metodami tradycyjnymi, proekologicznymi. Należy ciągle podnosić wiedzę rolników i prowadzić aktywne działania marketingowe. Dotychczas uważano, że szanse rozwojowe mają tylko gospodarstwa wielkie. Nowoczesne technologie nie forsują już wydajności pracy i dostosowują się do istniejących struktur agrarnych. I to jest szansa, jaka pojawia się przed polskim rolnictwem. Wykorzystamy sławę polskiego rolnictwa jako produkującego metodami optymalnymi z poszanowaniem środowiska naturalnego.

„Przekazywane na wieś fundusze skupiały się w rękach wąskiego grona wpływowych lobby, nie docierając do tych, którym ta pomoc byłaby najbardziej potrzebna.”

Chcemy, by polskie rolnictwo pozostało przyjazne a nie degradujące, optymalne a nie zacofane. Ważnym elementem polskiej polityki rolnej będzie wspieranie międzynarodowej konkurencyjności żywności europejskiej i europejskiego rolnictwa.

■ Wykorzystanie uczestnictwa we Wspólnej Polityce Rolnej

PiS po głębokiej analizie skuteczności WPR dla polskiego rolnictwa, z uwzględnieniem zróżnicowania regionalnego zamierza renegocjować za-

równowielkość dopłat, jak i kierunki ich stosowania. Ponadto PiS w ramach umów z UE wzmocni ochronę rynku rodzimego produktów rolnych.

Renegocjując będziemy z Unią Europejską środki rekompensujące zniesienie interwencji na rynkach zbóż i mleka oraz wprowadzenia zasady współzależności, utrzymanie wielkości produkcji cukru oraz ochronę rynku owoców, warzyw, żywca drobiowego i wieprzowego przed dumpingowymi cenami tych produktów z obszarów spoza UE.

Doprowadzimy do włączenia polskich rynków rolnych do jednolitego rynku UE oraz do utrzymania i zwiększenia eksportu polskich produktów rolnych. Zapewnimy aktywny i skuteczny udział Polski w procesie reformowania Wspólnej Polityki Rolnej. Wzmocnimy system kształcenia rolników w zakresie korzystania z instrumentów WPR.

■ Regionalizacja działań w ramach polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich

PiS dostrzega ważność wielkiego zróżnicowania jakościowego i ilościowego regionów kraju. W związku z tym, renegocjując WPR dla Polski, PiS uwzględni cechy poszczególnych regionów. Zróżnicuje radykalnie politykę rolną wewnętrzną wobec regionów, w szczególności uwzględniając obszary ekonomicznie zmarginalizowane. Wzorem UE i USA polityka PiS zmierza do obiektywizacji dochodów rolniczych i podniesieniu poziomu rolnictwa na obszarach najuboższych. Prowadzenie podstawowych prac planistycznych przez województwa nie może być jednoznaczne z nieuwzględnianiem przez nie podstaw polityki gospodarczej państwa. Będziemy postulowali powołanie do życia programu dla „Ściany Wschodniej” i innych najbardziej potrzebujących regionów.

■ Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności polskiego rolnictwa

Mając na względzie zwiększenie konkurencyjności polskiego rolnictwa będziemy wspierali konieczne zmiany i dostosowania w gospodarstwach rolnych w zakresie inwestycji, ułatwienia startu młodym rolnikom, doradztwa rolniczego, scalania gruntów, organizowania grup producentów oraz go-

spodarowania zasobami wodnymi i wykorzystania ich w rozwoju gospodarki rybackiej.

PiS będzie wspierać rozwinięcie silnych powiązań rynkowych przez system giełd, rynków hurtowych i kontraktacji. Gwarantujemy wprowadzenie kontraktacji jako systemu powiązania producenta rolnego z rynkiem obrotu i przetwórstwa, która będzie konieczna i wymagalna w przypadku dofinansowania tych instytucji z budżetu krajowego i unijnego. Kontynuować będziemy zmiany w systemie organizacji zaplecza badawczo-rozwojowego oraz finansowania badań i procesu wdrożenia wyników badań do praktyki w sektorze rolnym.

Zwiększymy możliwości wykorzystania przez rolników oraz małe i średnie przedsiębiorstwa działające w agrobiznesie, nowych pro-wdrożeniowych instrumentów finansowych i ekonomicznych sprzyjających zamówieniom usług badawczych i rozwojowych. Będziemy zabiegać o powołanie Rady Badań Rolniczych i Wdrożeń i zapewnimy jej znaczącą rolę w systemie nauki polskiej.

■ Agroenergetyka nowym impulsem rozwoju polskiego rolnictwa

Poprawę dochodów w rolnictwie i na wsi widzimy nie w dopłatach obszarowych czy zwiększaniu świadczeń socjalnych, ale w rozwijaniu działalności gospodarczej, różnicowaniu produkcji rolniczej, w alternatywnych źródłach dochodów. Jednym z priorytetów będzie stworzenie trwałych podstaw rozwoju agroenergetyki na obszarach wiejskich jako podstawowej, obok produkcji żywności i pasz, dziedziny aktywności gospodarczej mieszkańców polskiej wsi. Aby w Polsce zapewnić na niezbędnym poziomie „zieloną” energię z biomasy, należy uczynić energię odnawialną przedmiotem Narodowego Planu Rozwoju OZE (Odnawialne Źródła Energii), gdzie wyznaczymy konkretne i ambitne cele oraz działania.

Będziemy pobudzać zapotrzebowanie na energię z biomasy przy pomocy preferencyjnych taryf i obowiązków zakupu energii z biomasy, wspomagać dobre projekty biomasowe z zastrzeżeniem, aby uprawy roślin energetycznych rozwijały się w sposób kontrolowany i zgodnie z wymaganiami ochrony środowiska.

■ Promowanie odnawialnych źródeł energii

Będziemy wspierać przygotowanie gospodarstw do korzystania z programu pomocowego Unii Europejskiej w zakresie energetyki odnawialnej, realizowane przede wszystkim w formie tworzenia lokalnych strategii rozwoju i wykorzystania odnawialnych źródeł energii, planów zaopatrzenia w energię. Następne działanie to wsparcie produkcji roślin mogących służyć do produkcji biomasy i biopaliw, realizowane poprzez szkolenia dotyczące wdrażania nowych technologii upraw oraz właściwą organizację rynków rolnych na najistotniejsze dla bioenergii produkty. Następne zadanie, jakie w tym zakresie będziemy realizować, to wspieranie inwestycji w gospodarstwach rolnych służących do produkcji i wykorzystania biopaliw, przede wszystkim ze względu na duże koszty stosowanych urządzeń.

■ Wspieranie rolnictwa zrównoważonego i rolnictwa ekologicznego

Będziemy wspierać rozwój rolnictwa ekologicznego, rolnictwa aktywizującego wyłącznie przyrodnicze mechanizmy produkcyjne oraz zrównoważonego, polegającego na harmonijnej realizacji celów ekonomicznych w sposób niezagrażający konsumentom i chroniący bioróżnorodność na obszarach rolniczych. Będziemy zachęcać gospodarstwa do przejścia na produkcję ekologiczną w strefach ujęć wody pitnej, jako że koszty oczyszczania jej z substancji szkodliwych są wielokrotnie większe od dofinansowania gospodarstw ekologicznych.

Dla bezpiecznej i dobrej jakościowo żywności polskiego rolnictwa zapewnimy lepszy, aktywny marketing. Stworzymy krajową identyfikację geograficzną, aby ustanowić silniejsze więzi pomiędzy żywnością a środowiskiem naturalnym i pejzażem kulturowym, w którym jest ona wytwarzana.

Ochrona środowiska i zwiększenie lesistości

Będziemy wdrażać programy rolnośrodowiskowe, do których będą mogli przystępować rolnicy celem realizacji poszczególnych planów rolnośrodowiskowych dla gospodarstw. Wsparcie będzie udzielane rolnikom podejmującym inwestycje z zakresu dostosowania gospodarstwa do standardów UE, przede wszystkim pod względem gospodarki hodowlanej i nawozowej. Mamy świadomość konieczności ochrony rolniczego środowiska poprzez zapo-

bieganie erozji gleb, silnemu zakwaszeniu gleb i niekorzystnym stosunkom wodnym.

„Wykorzystamy sławę polskiego rolnictwa jako produkującego metodami optymalnymi z poszanowaniem środowiska naturalnego.”

Opowiadamy się za zwiększeniem lesistości kraju, realizowanego poprzez zalesianie gruntów rolnych o niskiej przydatności rolniczej. Doprowadzimy do zwiększenia retencyjnych zdolności krajobrazu prowadzącego do zmniejszenia deficytu wody dla rolnictwa. Pomoc będzie polegać na dotacjach za zalesienie i utrzymanie lasu, a także na rekompensacie za wyłączenie gruntów z produkcji rolnej.

■ Rozwój przedsiębiorczości na wsi

Będziemy starać się ułatwić dostęp drobnej i średniej przedsiębiorczości na terenach wiejskich do kapitału zewnętrznego, obejmującego m.in. ułatwienia prawne w stosowaniu leasingu i poręczeń kredytowych. Priorytetem będą dla nas inwestycje wprowadzające nowe technologie, zwiększające konkurencyjność i tworzące nowe miejsca pracy. Uważamy za uzasadnione częściowe refundowanie pracodawcom kosztów tworzenia nowych miejsc pracy. Z działaniem tym wiąże się ściśle utworzenie systemu informacji gospodarczej dla małych i średnich przedsiębiorstw działających na terenach wiejskich. Wspierać będziemy budowanie partnerstw lokalnych instytucji dla wykorzystania własnych zasobów, które mogą stać się początkiem produkcji niszowych nietypowych produktów o wysokich walorach zdrowotnych, dietetycznych i smakowych, wytwarzanych w niewielkiej skali i dla określonych grup odbiorców. Wsparcia wymaga również tworzenie przedsiębiorstw społecznych na terenach wiejskich, czyli podmiotów prowadzących stałą działalność w zakresie produkcji lub sprzedaży usług, których zadaniem jest reintegracja z rynkiem pracy osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym oraz pełnienie roli przejściowych rynków pracy stanowiących etap pośredni do przejścia na otwarty rynek pracy. Doprowadzimy do powstania ośrodków doradztwa przedsiębiorczości na obszarach wiejskich na bazie istniejących Centrów Wspierania Przedsiębiorczości lub Centrów Kształcenia Ustawicznego. Powodzenie wyżej wymie-

nionych przedsięwzięć zależeć będzie od wypracowania współpracy z samorządami lokalnymi.

Agroturystyka

Rozwój agroturystyki będziemy realizować poprzez organizowanie zagranicznych, krajowych i lokalnych targów agroturystycznych oraz przez finansowanie wydawnictw promocyjnych, a także wspieranie inwestycji w zakresie dostosowania gospodarstw do prowadzenia działalności agroturystycznej.

Rozwój zrównoważony

Realizować będziemy zrównoważony rozwój obszarów wiejskich. Realizowany on będzie poprzez działanie na rzecz odnowy wsi i jej dziedzictwa kulturowego oraz wszechstronny rozwój infrastruktury społecznej. Będziemy wspierać różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodów. Będziemy wspierać wdrożenie projektów infrastrukturalnych z zakresu infrastruktury komunikacyjnej, wodno-kanalizacyjnej i energetycznej (termomodernizacja i wymiana kotłów węglowych, olejowych na biomasowe). Stworzymy sieć pilotażowych gospodarstw, których celem byłoby doskonalenie metod produkcji, organizacji i wszechstronna ocena uzyskanych efektów.

Narodowy program edukacji młodzieży wiejskiej

Chcemy uruchomić narodowy program edukacji młodzieży wiejskiej oraz ciąglego dokształcania. W jego ramach podejmiemy działania zmierzające do wprowadzenia do nauczania przedsiębiorczości, potrzebnej do mobilizacji aktywności środowisk wiejskich. Będziemy działać w kierunku rozwoju i modernizacji sieci placówek oświatowych na terenach wiejskich, zwłaszcza jeśli chodzi o kontynuację tworzenia sieci gimnazjów na terenach wiejskich oraz filii istniejących szkół wyższych, w ośrodkach, które utraciły status miast wojewódzkich. Wspierać będziemy powstawanie wyższych szkół zawodowych w małych ośrodkach miejskich.

Konieczne jest też zapewnienie odpowiednich kadr dla oświaty na terenach wiejskich. Należy przeznaczyć odpowiednie środki na kontrakty terminowe dla nauczycieli podejmujących pracę na terenach wiejskich, a także na szkolenia i doskonalenie zawodowe nauczycieli oraz skierowany pod ich adresem system kształcenia ustawicznego. Utworzymy również podporządkowany Ministerstwu Rolnictwa system szkół rolniczych, gdyż dotychczasowe podporządkowanie tych szkół Ministerstwu Edukacji Narodowej i samorządom powiatowym jest nieefektywne i prowadzi do ich zaniedbania.

System ten musi być zintegrowany z doradztwem rolniczym i instytucjami naukowo-badawczymi. Wspierać też będziemy inicjatywy niepubliczne w zakresie nauczania ustawicznego skierowanego do mieszkańców. Wspierać będziemy stworzenie jasnego i prostego systemu akredytacji instytucji zajmujących się kształceniem ustawicznym w formach pozaszkolnych.

„Uruchomimy narodowy program edukacji młodzieży wiejskiej.”

Będziemy zabiegać o stworzenie jednolitego i efektywnego programu stypendialnego i kredytowego dla uczącej się młodzieży z terenów wiejskich. Stypendia obejmować będą wydatki związane z nauką poza miejscem zamieszkania – koszty dojazdu, zakwaterowania itp. Konieczna też będzie pomoc pedagogiczno-psychologiczna skierowana do dzieci i młodzieży z terenów wiejskich w sytuacjach patologicznych – zagrożonych uzależnieniami, wejściem na drogę przestępczości, przemocą w rodzinie.

Poprawa kompetencji doradztwa rolniczego

Wzmocnimy System Doradztwa Rolniczego poprzez zmiany ilościowe i jakościowe kadr doradczych, stworzenie systemu kształcenia ustawicznego doradców i określenie ich statusu.

Opracujemy standardy świadczenia usług doradczych oraz system akredytacji instytucji i firm zajmujących się doradztwem rolniczym.

Zagwarantujemy doradztwo bezpłatne dla rolników i mieszkańców wsi w zakresie podstawowych sfer aktywności społeczno-gospodarczej ludności wiejskiej.

Rozbudujemy system przepływu informacji „nauka – praktyka rolnicza” poprzez nowoczesne metody pracy doradczej i rozwój współpracy instytucji doradczych z placówkami naukowo-badawczymi.

Umożliwimy równoprawny udział w rynku usług doradczych różnym firmom i instytucjom spełniającym przyjęte kryteria i standardy, aby umożliwić sprawne funkcjonowanie systemu.

■ Polityka społeczna na wsi

Będziemy wspierać uszczelnienie systemu ubezpieczeń społecznych rolników. Należy nim objąć osoby, dla których rolnictwo jest podstawowym źródłem

dłem utrzymania. Konieczne też będzie zróżnicowanie składek ze względu na dochody uzyskiwane w gospodarstwie. Przeprowadzimy działania w celu usunięcia dysproporcji pomiędzy świadczeniami ubezpieczonymi rolników a świadczeniami przyznawanymi na zasadach ogólnych. Odstąpimy od podwójnego ubezpieczenia rolników podejmujących pozarolniczą działalność gospodarczą.

■ Dostosowanie administracji do wyzwań europejskich i światowych

Utworzymy Agencję Rozwoju Obszarów Wiejskich. W związku z tym nastąpi włączenie do niej Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa, Agencji Nieruchomości Rolnej oraz Agencji Rynku Rolnego. Działalność Agencji skoncentruje się na polityce pomocowej i infrastrukturalnej z udziałem Skarbu Państwa, funkcjach płatniczych, interwencjach na rynku oraz administrowaniu mieniem Skarbu Państwa – zarówno gruntów rolnych, jak i udziałów w spółkach związanych z rolnictwem. Głównym zadaniem Agencji będzie rozwój obszarów wiejskich oraz terminowe i dokładne wypełnianie zadań z tytułu Wspólnej Polityki Rolnej, a także realizacja zadań finansowanych z budżetu krajowego, uzgodnionych w Traktacie Akcesyjnym z Komisją Europejską, a także innych działań w ramach krajowej polityki rolnej. Agencja podejmie również funkcje doradcze poprzez powołaną swoją służbę na obszarach wiejskich.

■ Ochrona i zagospodarowanie ziemi na obszarach wiejskich

Celem zaspokojenia coraz większego głodu ziemi polskich rolników usprawnimy proces sprzedaży i dzierżawy ziemi znajdującej się jeszcze obecnie we władaniu Agencji Nieruchomości Rolnej.

Z całą mocą egzekwować będziemy uzgodnione w Traktacie Akcesyjnym ograniczenia w zakresie obrotu polską ziemią rolną, chroniąc ją przed wykupem przez cudzoziemców. Przygotujemy ofertę przekazania ziemi niewykorzystanej rolniczo mieszkańcom miast na cele produkcyjne, rekreacyjne czy osiedleńcze. Zachęcać będziemy do budownictwa rezydencjalnego na wsi.

■ **Wzmocnienie infrastruktury finansowo-bankowej**

Doprowadzimy do rozwoju instytucji finansowych prowadzących obsługę kredytową rolnictwa i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich w oparciu o rodzimy kapitał. Należy w tym celu wesprzeć legislacyjne pozabankowe instytucje finansowe – spółdzielnie kredytowe oraz kasy oszczędności. Należy zmienić ustawę o spółdzielczych kasach oszczędnościowych i kredytowych w ten sposób, aby dostosować ją do wzorców europejskich.

Wspierać będziemy rozwój spółdzielczości bankowej poprzez:

- złagodzenie ustalonego kalendarza osiągnięcia przez banki spółdzielcze progów kapitałowych,
- podjęcie działań w kierunku zjednoczenia funkcjonujących obecnie trzech struktur zrzeszeniowych (PBS SA, GB SA, MBR SA) w celu utworzenia jednego silnego banku,
- wprowadzenie mechanizmów sprzyjających kapitałowemu wzmocnieniu całej spółdzielczej grupy bankowej.

Ponadto należy podjąć działania w kierunku zapobieżenia utraty narodowego charakteru Banku Gospodarki Żywnościowej SA, który wyspecjalizował się w obsłudze rolnictwa i sektora żywnościowego i winien być kontrolowany przez Skarb Państwa.

Twój wybór – polska wieś

Zachowanie żywotnych obszarów wiejskich leży w interesie nie tylko społeczności wiejskiej, ale także całego społeczeństwa. Inwestowanie w szeroko pojętą gospodarkę rolną i społeczność wiejską jest konieczne, aby zapewnić wzrost atrakcyjności obszarów wiejskich, promocję zrównoważonego rozwoju i generowanie nowych możliwości zatrudniania, zwłaszcza młodych ludzi i kobiet. Istotne jest bazowanie na specyficznych potrzebach i potencjale ludności lokalnej poszczególnych obszarów. Żywotna wieś jest niezbędna dla rolnictwa, tak jak działalność rolnicza jest niezbędna dla zachowania żywotnej wsi.

Rozdział 11 – Sport

Sport – duma i sposób na życie

**„Sport przyczynia się do
promocji państwa, zdrowia
obywateli i poczucia
patriotyzmu.”**

Polski sport przeżywa poważny kryzys. Brak oczekiwanych sukcesów naszych reprezentantów na kolejnych olimpiadach i mistrzostwach świata, skandale i korupcja w sporcie – to wszystko boli polskich kibiców. Gdyby nie kilka gwiazd polskiego sportu, byłibyśmy pozbawieni nawet tych nielicznych powodów do dumy. Genezy głębokiego kryzysu sportu w Polsce należy szukać w latach zaniedbań oraz braku mądrej koncepcji rozwoju. Przeprowadzona w 2002 roku przez rząd SLD „reformacja” niczego nie poprawiła, lecz pogorszyła sytuację. Rozdzieliła władzę na trzy ośrodki. Jej efekt to m.in. dublowanie kompetencji oraz brak współpracy pomiędzy: Ministerstwem Edukacji Narodowej i Sportu, Polską Konfederacją Sportu, Polskim Komitetem Olimpijskim, jednostkami samorządowymi, związkami sportowymi, licznymi federacjami i stowarzyszeniami sportowymi. Brak jest jakiegokolwiek wizji rozwiązań zapewniających ciągłość systemu szkolenia, nie tylko dorosłych zawodników, ale przede wszystkim dzieci i młodzieży. Bolączką sportu w Polsce jest także brak sprawnych menadżerów, a także infrastruktury sportowej o międzynarodowym standardzie. Skandalem jest fakt, że 40-milionowy naród nie posiada nowoczesnego stadionu piłkarskiego. Dodając niewłaściwy nadzór nad związkami sportowymi i klubami ze strony odpowiedzialnych władz, brak odpowiednich przepisów prawnych oraz kiepską kondycję finansową związków i klubów sportowych – uzyskujemy prawdziwy obraz sportu w Polsce. Niestety cierpią na tym kibice i sportowcy. Duża część działaczy, jak wiemy, ma się świetnie.

Wizja PiS

Będziemy propagować sport wyczynowy, który przyniesie nam dumę z sukcesów polskich zawodników na arenach olimpijskich i mistrzostwach świata. Ale sport to również sposób na życie. Uprawiające sport społeczeństwo to mniejsze nakłady budżetu na służbę zdrowia, mniej patologii i lepsze perspektywy rozwoju dla naszego kraju.

■ Sprawny system zarządzania sportem

Warunkiem sukcesywnego rozwoju polskiego sportu jest sprawny system zarządzania, który musi być spójny i skoncentrowany w jednym

miejscu. Dlatego jesteśmy za powołaniem ostatnio Ministerstwem Sportu z konstytucyjnym ministrem, które będzie kontrolować poszczególne obszary kultury fizycznej. Jednocześnie chcemy likwidacji Polskiej Konfederacji Sportu oraz sztucznie stworzonych jednostek w poszczególnych instytucjach. Ponadto, w każdym związku sportowym powinien pracować menadżer odpowiadający za strategię i rozwój oraz pozyskiwanie środków na działalność.

Zwiększone fundusze

PiS proponuje dotowanie sportu wyczynowego i masowego nie tylko z budżetu państwa i samorządów lokalnych, ale także z wpływów z Totalizatora Sportowego i Polskiego Monopolu Loteryjnego. Uważamy, że ważnym źródłem finansowania sportu winny być także opłaty wnoszone przez reklamujących napoje alkoholowe, a także umożliwienie prowadzenia związkom sportowym działalności gospodarczej. Chcemy rozszerzyć możliwość zwolnień podatkowych na cele sportowe, a także wprowadzić rozwiązania umożliwiające przekazywanie 1 procenta podatku na konkretne kluby i stowarzyszenia.

Promowanie sportu młodzieżowego warunkiem wsparcia finansowego państwa

Jednym z warunków dotacji sportu wyczynowego będzie konieczność utrzymywania przez kluby zespołów juniorskich i młodzieżowych oraz zgłaszanie ich do rozgrywek ligowych na niższych szczeblach (wzorem sprawdzonych w Europie rozwiązań systemowych, np. we Francji).

Wzmocnienie kontroli społecznej nad sportem

Postulatem PiS jest wzmocnienie kontroli nad dysponowaniem funduszami przeznaczonymi na sport. Instytucje sportowe, takie jak np. PZPN nie mogą być poza kontrolą, gdyż często stają się one wtedy przechowalniami dla polityków i ich znajomych. Dotychczasowe nieprawidłowości i korupcja wypaczały wyniki rywalizacji, co powoduje negatywny odbiór współzawodnictwa sportowego oraz podkopuje zaufanie kibiców będących przecież „mecenasami” sportu. To oni płacą za bilety, trzymają kciuki za swoich idoli. Naszym zdaniem należy pozwolić kibicom na określonych zasadach współdecydować o tym, jak i kto będzie zarządzał polskimi klubami i szefował związkom sportowym, takim jak np. PZPN. Jest wtedy szansa i nadzieja, że ci, którzy decydują o polskim sporcie, będą mieli czyste ręce, a wszyscy będą się cieszyć sukcesami.

■ Sport masowy

Priorytetem państwa w obszarze sportu powinien być sport powszechny i szkolny. Dlatego PiS zapewni większy dostęp społeczeństwa do szeroko rozumianej kultury fizycznej. Będziemy propagować sport masowy poprzez tworzenie warunków dla młodzieży do uprawiania sportu i rekreacji, uwzględniając szkolne i akademickie centra szkoleń sportowych oraz akademie wychowania fizycznego.

Postawimy na młodych sportowców

Prawo i Sprawiedliwość z trzech powodów będzie kłaść szczególny nacisk na przyciągnięcie młodzieży do sportu.

- Po pierwsze, z potrzeby wyszukiwania młodych, utalentowanych sportowców, którzy są podstawą naturalnego rozwoju poszczególnych dyscyplin sportowych.
- Po drugie, z chęci skupienia wokół sportu młodzieży, także z zaniedbywanych dotąd obszarów wiejskich i „blokowisk” celem przeciwdziałania patologiom społecznym, jak np. chuligaństwu na osiedlach.
- Po trzecie, z potrzeby wykształcenia właściwych nawyków dbałości o kondycję i zdrowie Polaków.

W tym celu podejmiemy próbę przywrócenia piątej godziny wychowania fizycznego w szkołach. Wprowadzimy nowoczesne programy edukacyjne, będące rozszerzoną ofertą dydaktyczno-wychowawczą, uwzględniającą trendy i zainteresowania sportowe młodzieży. Przygotujemy spójny program upowszechniania sportu będący wspólnym przedsięwzięciem ministrów sportu, zdrowia, obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych.

■ Rozbudowa infrastruktury

Szerokie udostępnienie społeczeństwu możliwości aktywnego uprawiania sportu wiąże się z koniecznością rozbudowy infrastruktury sportowej poprzez budowę obiektów sportowych przeznaczonych do masowego użytku, zarządzanych przez samorządy. W swoich działaniach położymy również nacisk na rozwój podstawowej bazy sportowej w gminach wiejskich,

powiatach czy zaniedbanych miejskich osiedlach. Pieniądze na te inwestycje będą pochodziły m.in. z funduszy unijnych.

Obiekty sportowe

Zmora ostatnich lat jest brak jakiegokolwiek koncepcji rozbudowy infrastruktury sportowej w Polsce. Buduje się chaotycznie, często za ogromne pieniądze. PiS przeprowadzi analizę stopnia wykorzystania obiektów sportowych w Polsce i zaproponuje spójny plan budowy nowych. Oczywistym jest fakt, iż Polsce brakuje nowoczesnych kompleksów sportowych, czego najlepszym przykładem jest brak stadionu piłkarskiego z prawdziwego zdarzenia, wielofunkcyjnej hali widowiskowo-sportowej czy pływalni olimpijskiej.

„Szerokie udostępnienie społeczeństwu możliwości aktywnego uprawiania sportu wiąże się z koniecznością rozbudowy infrastruktury sportowej.”

Konieczne jest również stworzenie kilku silnych ośrodków sportowych, w których mogliby trenować zawodnicy uprawiający pokrewne dyscypliny.

■ Wsparcie badawcze dla sportu wyczynowego

Szkolenie wyczynowe i olimpijskie powinno być wspomagane przez zespoły naukowo-badawcze uczelni wychowania fizycznego, wspierane przez Instytut Sportu.

■ Wieloletnia ścieżka kariery oraz status sportowca zawodowego

Jesteśmy przekonani, że podstawą sukcesu jest tworzenie wieloletnich ścieżek kariery dla utalentowanych zawodników i zapewnienie kontynuacji szkolenia junior – młodzieżowiec – senior, wykorzystując akademickie centra szkoleń sportowych. Chcemy wprowadzenia systemu nagród i stypendiów wypłacanych zawodnikom, a także wzorem Wielkiej Brytanii ustanowić status sportowca zawodowego – który gwarantuje ubezpieczenie, składki emerytalne i jest zaliczany do okresu pracy.

■ Sport osób niepełnosprawnych

Pomoc niepełnosprawnym w Polsce to jedno z najważniejszych wyzwań, jakie stoi przed rządem. PiS chce zlikwidować bariery organizacyjne i proceduralne dla osób niepełnosprawnych oraz zbudować system rekreacji jako formę rehabilitacji zdrowotnej. Chcemy, by mieli możliwość podejmowania studiów sportowych oraz wprowadzenia świadczeń olimpijskich dla medalistów paraolimpiad. Duże znaczenie będzie miało uwzględnienie specyfiki prowadzenia zajęć z niepełnosprawnymi w programach kształcenia nauczycieli WF w Akademiach Wychowania Fizycznego.

■ Nauka i opieka lekarska, kształcenie i doskonalenie kadr kultury fizycznej

Od lat widoczny jest brak wykorzystania potencjału wyższych szkół wychowania fizycznego, Instytutu Sportu oraz Centralnego Ośrodka Medycyny Sportu w celu badań naukowych, służących rozwojowi sportu oraz opieki medycznej. PiS stworzy system staży i szkoleń dający szansę zapoznania się z najnowszymi osiągnięciami medycyny sportowej. Istotne będzie także wprowadzenie obowiązku systematycznego podnoszenia kwalifikacji przez trenerów, instruktorów i menedżerów. PiS poprzez stosowne rozwiązania prawne chce także pomóc kadrze sportowej w zdobywaniu stopni naukowych z kultury fizycznej, która jest jedną z najtrudniejszych dyscyplin naukowych do awansu.

■ Przywrócenie etyki i poszanowania prawa w sporcie

Dzięki inicjatywom Prawa i Sprawiedliwości poszerzyły się uprawnienia prokuratury do walki z korupcją w polskim sporcie. Dzisiejsze aresztowania skorumpowanych sędziów piłkarskich i działaczy są efektem wprowadzania mądrego prawa. Działaczy sportowych podejrzanych o korupcję należy odstawiać na boczny tor, natomiast tych, którym udowodni się winę traktować jak przestępców.

■ **STOP chuligaństwu, kibicować mają prawo całe rodziny**

Na polskie stadiony, celem walki z boiskowym chuligaństwem wprowadzimy sprawdzone w Europie Zachodniej, np. w Wielkiej Brytanii, rozwiązania, jak: obowiązkowe karty identyfikacyjne, karty kibica, monitoring, kary finansowe oraz szczególne uprawnienia sądów polegające na możliwości zakazywania chuliganom udziału w masowych imprezach sportowych. Dzięki wprowadzonym procedurom będą oni karani natychmiast po złapaniu przez 24-godzinne sądy.

Chcemy, aby na polskie stadiony przychodziły całe rodziny, czuły się tam bezpiecznie i cieszyły zdrową, sportową rywalizacją.

Sport z wielu powodów odgrywa ważną rolę w życiu publicznym. Przyczynia się do promocji państwa, zdrowia obywateli, poczucia patriotyzmu i budowania więzi społecznych. Dlatego nie wolno traktować go po macoszemu. Instytucje sportowe wymagają dzisiaj głębokich reform organizacyjnych, personalnych i finansowych. Prawo i Sprawiedliwość ma wolę i pomysły na przeprowadzenie takich zmian.